

शनिवारचे संपादकीय
वर्दीत विरणारी विकासवाट...
कायदा व सुव्यवस्था राखण्याच्या नावावर नागरिकांच्या अधिकाराचे हनन होणे हा राष्ट्रीय प्रगतीतला मोठा अडथळा ठरतो, हे राज्यकर्त्यांना मान्यच नसल्याचे दिसते...

मुंबई, पुणे, नागपूर, अहिल्यानगर, छत्रपती संभाजीनगर आणि दिल्ली येथून प्रसिद्ध

मुंबई, शनिवार, ५ सप्टेंबर २०२६

WWW.LOKSATTI.COM

लोकमान्य, लोकशक्ती !

कमान्डर
स्वच्छता बढाओ , तंदुरुस्ती बढे

स्लीमहाईड
फ्लश टैंक कहाँ ...?

बडी तोड़फोड़ + दीवार को लीकेज से बचायें

गारंटी
५ साल
Terms & Conditions Apply

वॉल्टर विकवॉब दार (गोटी कामदार)	७६ रु. प्रति किंम
किरकोळ विक्रीचा दर (गिवात कोवडी)	१०४ रु. प्रति किंम
ग्रेड कॉन्क्रीट (किंवाह) दर	१२७ रु. प्रति किंम
ग्रेड किरकोळ विक्री दर	७४ प्रति १२ अंश

ता प मा न

कमाल ३१ से किमान २६ से

हवामानाचा अंदाज
आकाश ढगाळ, तुरळक पावसाची शक्यता.

काय चाललेंय काय!

प्रशांत कुलकर्णी

मला वाटतं हा असा ‘वैधानिक इशारा’ जिल्ह्यान्तर कुणाचीच तक्रार राहणार नाही!!

उद्या रविवार विशेषमध्ये

■ दणदणाटाविरुद्ध

खणखणाट - लोकसत्ता टीम

■ हेअरकट की चकोट?

- विवेक वेलणकर

■ विद्यार्थी आंदोलने-कॅम्पसापासून शाळेच्या मैदानापर्यंत ! - रेश्मा शिवडेकर

सोनिया गांधींच्या आत्मचरित्राचे नवे प्रकाशक

नवी दिल्ली : काँग्रेसच्या ज्येष्ठ नेत्या सोनिया गांधी यांचे बहुप्रतीक्षित आत्मचरित्र ‘बिलॉगिंग : अ जर्नी ऑफ लव्ह’ हे भारतात १० नोव्हेंबरला प्रकाशित होणार आहे. ‘हार्परकॉलिनस इंडिया’ने शुक्रवारी या पुस्तकाच्या प्रकाशनाची घोषणा केली. – **पान ४**
नाशिक म्हाडा घोटाळा; १३ जणांचे निलंबन
नाशिक : सर्वसमावेशक गृहनिर्माण योजनेंतर्गत नाशिकमध्ये झालेल्या बहुचर्चित म्हाडा घोटाळ्याच्या चौकशीत धक्कादायक बाबी उघड होत आहेत. सकृतदर्शनी सहभाग निष्पन्न झाल्याने महसूल विभागातील चार आणि भूमी अभिलेख विभागातील नऊ, अशा एकूण १३ अधिकारी कर्मचाऱ्यांना निलंबित केले. – **पान ५**

पेपरफुटीचे धागेदोरे मंत्री कार्यालयापर्यंत ?

झिरवाळांचे विशेष कार्य अधिकारी आरोपीचे भाडेकरू

अशोक अडसूळ, लोकसत्ता

मुंबई : राज्याच्या अन्न व औषध प्रशासन विभागातील ‘औषध निरीक्षक’ परीक्षेतील पेपरफुटीप्रकरणी या विभागाचे मंत्री नरहरी झिरवाळ यांचे कार्यालय पुन्हा चर्चेत आले आहे. पेपरफुटी प्रकरणातील आरोपीच्या नंदूरबार येथील घरी झिरवाळ यांचे विशेष कार्य अधिकारी गणेश देवरे हे भाडेकरू असून पेपरफुटी प्रकरण समोर आल्यापासून ते मंत्री कार्यालयात फिरकलेले नाहीत. राज्य लोकसेवा आयोगाने औषध निरीक्षक गट- ब पदाची २२ मार्च रोजी चाळणी परीक्षा घेतली. मुलाखती होऊन २२ जुलै रोजी पात्र ४८८ उमेदवारांची यादी संकेतस्थळावर प्रसिद्ध झाली. त्या परीक्षेतील प्रश्न काही उमेदवारांना

दुसरा कर्मचारी अडचणीत : या विशेष कार्य अधिकार्याचा मूळ विभाग कृषी विभाग आहे. झिरवाळ विधानसभा उपाध्यक्ष होते, तेव्हापासून ते त्यांच्याकडे काम करतात. मंत्री कार्यालयातील विशेष कार्य अधिकारी आरोपीच्या घरी भाडेकरू आहे, याची माहिती आमच्याकडे आहे. मात्र अद्याप संबंधितांची पोलीस चौकशी केलेली नाही, असे या प्रकरणाचा तपास करणाऱ्या मुंबई गुन्हे शाखेतील सूत्रांनी सांगितले. चार महिन्यांपूर्वी मंत्री झिरवाळ यांच्या कार्यालयातील लिपिकास लाच घेताना अटक झाली होती. त्यानंतर हा प्रकार समोर आल्याने झिरवाळ यांचे कार्यालय चर्चेच्या केंद्रस्थानी आले आहे.

मिळाल्याचे आयोगाला काहींनी त्याच दिवशी ई-मेलद्वारे कळवले. २७ जुलै रोजी आयोगाकडून पुन्हा नोंद करण्यात आला. मुंबई गुन्हे अन्वेषण शाखेकडून या प्रकरणाचा

तपास चालू आहे. याप्रकरणी सात व्यक्तींना अटक झालेली आहे. यामध्ये राज्य लोकसेवा आयोगाचे तीन कर्मचारी असून पाच आरोपी नंदूरबारचे आहेत. आयोगाने ही

महिनाभर गायब

देवरे यांचा मंत्री कार्यालयातील नेमणुकीचा रीतसर आदेश नव्हता. मात्र ते मंत्री कार्यालयात कार्यरत होते. एक महिना झाले ते मंत्री कार्यालयात आलेले नाहीत. ते उसनवारी तत्वावर इथे कार्यरत असल्याने २५ ऑगस्ट रोजीच्या शासन निर्णयाप्रमाणे त्यांना कार्यमुक्त केलेले आहे, असे मंत्री नरहरी झिरवाळ यांचे खासगी सचिव सतीश जाधव यांनी ‘लोकसत्ता’ला सांगितले.

भरती प्रक्रिया रद्द केली आहे.

या प्रकरणात नंदूरबारच्या कौटिल्य अकादमीचे प्रवीण पाटील तसेच परीक्षार्थी ऋतुजा पाटील, गौरव पाटील (**पान ५वर**)

डीजेविरोधातील आवाजाला बळ

पुण्यामध्ये विद्यानंद बापट यांनी सण-उत्सवांमधील ध्वनिप्रदूषणाचा मुद्दा ठामपणे मांडल्यानंतर राज्यातील अनेक शहरांमध्ये यासंदर्भात भूमिका घेतली जात आहे. नागपूरपाठोपाठ आता मुंबई, नवी मुंबई, सांगली या शहरांमध्ये डीजेबंदीचा निर्णय घेण्यात आला असून अनेक जिल्ह्यांमध्ये याबाबत मागणी करण्यात येत आहे.

■ मुंबई
गणेशोत्सव मंडळांनीच आवाजाची पातळी मर्यादित ठेवण्याचे मान्य केले आहे. अन्यथा पोलिसांकडून कारवाई केली जाईल, याची त्यांना कल्पना आहे. मुंबईत डीजेच्या वापरावर २०१७ पासून बंदी आहे, असे पोलीस आयुक्त देवेन भारती यांनी सांगितले.

■ सांगली
गणेशोत्सवाच्या पार्श्वभूमीवर मिरवणुकीमध्ये ‘डीजे’, ‘लेझर लाइट’वर बंदी घालण्यात आल्याचे आदेश जिल्हा पोलीस अधीक्षक तुपार देशी यांनी लागू केले.

■ सातारा
गणेशोत्सवासह वर्षभर विविध सण-उत्सव आणि जयंती सोहळ्यात ‘डीजे’, ‘लेझर लाइट’वर बंदी घालण्याची मागणी साताऱ्यातील ज्येष्ठ नागरिकांनी केली. याबाबत जिल्हा पोलीस अधीक्षकांना निवेदन दिले.

■ नागपूर
भाजपचे माजी आमदार संदीप जोशी यांनी डीजेबंदी दोन महिन्यांसाठी नव्हे तर कायमस्वरूपी करावी, अशा मागणीचे निवेदन पोलीस व महापालिका आयुक्तांना दिले. त्यानंतर भाजपचे शहर अध्यक्ष दयाशंकर तिवारी यांनीही पोलीस आयुक्तांना निवेदन देत बंदीच्या निर्णयावर पुनर्विचार करण्याची मागणी केली. त्यामुळे शहरात भाजपविरुद्ध भाजप असे चित्र निर्माण झाले आहे.

आपले सण आणि उत्सव साजरे करताना ते जास्तीत जास्त परंपरा पाळून साजरे व्हावेत. डीजेसारख्या काही पद्धती वर्षानुवर्षे सुरू आहेत. डीजेमुळे लोकांना खूप त्रास होतो. त्यांचे स्तोम लोकसहभागाने कमी करावे लागणार आहे. तोपर्यंत पारंपरिक पद्धतीने आणि कमीत कमी ध्वनिप्रदूषण करून गणेशोत्सव साजरा करावा. – **देवेंद्र फडणवीस**, मुख्यमंत्री

■ नवी मुंबई
गणेशोत्सवातील ध्वनिप्रदूषणाच्या पार्श्वभूमीवर नवी मुंबई पोलीस आयुक्तालय क्षेत्रात डीजे, लेझर लाइटचा वापर न करण्याचे आवाहन मंडळांना करण्यात आले. तसेच नियमांचे उल्लंघन करणाऱ्या मंडळांवर कारवाई करण्यात येईल, असा इशाराही देण्यात आला.

■ माराठाजीमुळे निश्चय दळणार नाही- बापट
■ ध्वनिमर्यादा उल्लंघनाबद्दल मंडळ पदाधिकार्यांना शिक्षा/५

भारतीय अवकाश संशोधन संस्थेने (इस्रो) शुक्रवारी देशातील पहिल्या ‘इमॅजिंग’ उपग्रहाचे अंतराळात यशस्वी प्रक्षेपण केले. ‘इस्रो’ने सतीश धवन अवकाश केंद्रातून पहाटे २.५५ वाजता ‘जीएसएलव्ही’ रॉकेटच्या सहाय्याने २३०० किलो वजनाचा उपग्रह अवकाशात यशस्वीपणे सोडून त्याला भू-समकालिक (जिओसिंक्रोनस) कक्षेत स्थिर केले. – **संबंधित / पान ४**

तिघांचा मृत्यू, मुलगी जखमी, कौटुंबिक वादातून आत्महत्या नळदुर्ग किल्ल्यावरून महिलेची तीन मुलांसह उडी

लोकसत्ता वार्ताहर

धाराशिव : नळदुर्गच्या ऐतिहासिक किल्ल्यातील उपळी बुरुजावरून एका महिलेने आपल्या तीन लहान मुलांसह उडी मारली. त्यात महिला आणि एका मुलाचा जागीच मृत्यू झाला, तर एका मुलीचा गुरुवारी रात्री उपचारादरम्यान मृत्यू झाला. आणखी एक मुलगी धाराशिव येथे उपचार घेत आहे.

उमरगा तालुक्यातील वंताळा येथील रहिवासी असलेल्या अश्विनी मनोहर पोळ (३०, रा. वंताळा, सासर-अंबुलगा, ता. निलगा, जि. लातूर) या गुरुवारी दुपारी तीन मुलांसह नळदुर्ग किल्ल्यावर आल्या होत्या. त्यांच्याबरोबर मुलगा अजिंक्य (५) आणि अडीच वर्षांच्या जुळ्या मुली क्रांती आणि वीरा होत्या. अश्विनी यांनी तिन्ही

लेकरांना किल्ल्यावरून कडेलोट करून स्वतःही उडी मारली. या दुर्घटनेत अश्विनी आणि अजिंक्य यांचा मृत्यू झाला, तर जुळ्या मुली गंभीर जखमी झाल्या. त्यांना तातडीने नळदुर्ग उपजिल्हा रुग्णालयात दाखल केले. त्यानंतर प्रकृती चिंताजनक असल्याने धाराशिव येथील शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालयात हलवण्यात आले. गुरुवारी रात्री उपचारादरम्यान

क्रांतीचा मृत्यू झाला. तर वीरावर अतिदक्षता विभागात उपचार सुरू आहेत. कौटुंबिक कलह आणि मानसिक तणाव यातून आत्महत्या केल्याची प्राथमिक माहिती असल्याचे पोलिसांनी सांगितले. याप्रकरणी अश्विनी यांचे वडील तानाजी मोहिते यांच्या फिर्यादनुसार अश्विनी यांचा पती मनोहर आणि सासरच्या लोकांवर गुन्हा दाखल झाला आहे.

निशांत सरवणकर, लोकसत्ता

मुंबई : हवेतील प्रदूषणाबाबत न्यायालयाच्या निर्णयानंतर नियोजन प्राधिकरणांकडून कठोर उपाय आखण्याबरोबरच त्यांची अंमलबजावणीही केली जात आहे. मुंबई महापालिकेनेही याबाबत नव्याने परिपत्रक जारी केले असून बांधकामासाठी आवश्यक असलेल्या सुरुवातीच्या परवानग्या (आयओडी) आणि ज्यांची बांधकामे सुरू आहेत अशा प्रकल्पांच्या सुधारित आराखड्यात विशेष अटीचा समावेश करण्याचा निर्णय घेतला. या अटीची पूर्तता न केल्यास गृहप्रकल्पांवर १०० टक्के अधिमूल्य स्वरूपात दंड आकारण्यात येणार आहे.

वाढत्या हवा प्रदूषणाची दखल घेऊन न्यायालयाने संबंधित प्राधिकरणांना उपाययोजनांचे आदेश दिले होते . त्यानुसार मुंबईत पालिकेने गृहप्रकल्पांसाठी विशेष अट ठेवली आहे .

न्यायालयात याचिकांद्वारे करण्यात आल्या होत्या. काही प्रकरणांत उच्च न्यायालयाने स्वतःहून कारवाई सुरू केली होती. प्रदूषणाबाबत उपाययोजना

करण्यासाठी न्यायालयाने उच्चस्तरिय समिती नेमण्याचे उच्च न्यायालयाने स्वातंत्र्य झालेल्या समितीने गृहप्रकल्पांशी संबंधितांच्या अनेक बैठका

घेतल्या. या बैठकांनंतर समितीने मार्गदर्शक सूचना करत त्यांची कठोर अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी नियोजन प्राधिकरणांवर (**पान ५वर**)

लोकसत्ता विशेष प्रतिनिधी

नागपूर : देशातील अतिदुर्मिळ आणि गंभीरपणे संकटग्रस्त माळढोक पक्ष्याच्या संवर्धनासाठी डेक्कन भूप्रदेशातील १६ क्षेत्रे प्राधान्य संवर्धन क्षेत्रे म्हणून निश्चित करण्यात आली आहेत. सुमारे १८ हजार चौरस किलोमीटर क्षेत्रफळाच्या या क्षेत्रांचा विस्तार महाराष्ट्रासह कर्नाटक, तेलंगणा आणि आंध्र प्रदेशातील ३५ जिल्ह्यांमध्ये आहे. यासंदर्भातील अभ्यास ‘प्लॉग वन’ या नियतकालिकात प्रकाशित झाला. या १६ क्षेत्रात २२ जिल्हे महाराष्ट्र,

माळढोकची संख्या १०० ते १५०

- जगातील सर्वात वजनदार उडणाऱ्या पक्ष्यांपैकी एक असलेल्या माळढोकचे वजन १५ किलोपर्यंत असू शकते. हा पक्षी ‘इंटरनॅशनल युनियन फॉर कन्झर्वेशन ऑफ नेचर’च्या लाल यादीत गंभीरपणे संकटग्रस्त म्हणून नोंदवला आहे.
- एकेकाळी भारत आणि दक्षिण पाकिस्तानच्या विस्तीर्ण भागात आढळणाऱ्या या पक्ष्याची जंगलातील संख्या आता केवळ १०० ते १५० इतकीच उरल्याचे संशोधकांनी नमूद केले आहे.

कर्नाटक आणि तेलंगणातील प्रत्येकी सहा आणि आंध्र प्रदेशातील एका जिल्ह्याचा समावेश आहे. डेहरादून येथील भारतीय वन्यजीव संस्थेच्या संशोधकांनी हा अभ्यास (**पान ५वर**)

वैयक्तिक प्रगतीवरही जनुकांचा प्रभाव

आरोग्य वार्ता

नवी दिल्ली : माणसाचे व्यक्तिमत्त्व आणि आयुष्यभरातील महत्त्वाच्या घडामोडींमार्गे जनुकीय घटक (जिनोम) मोलाची भूमिका बजावतात, असा दावा एका संशोधनात करण्यात आला आहे. ‘रिव्हाइव्हड जिनोमिक्स ऑफ पर्सनॅलिटी कन्सेप्टियम’च्या संशोधकांनी जगभरातील ४६ वेगवेगळ्या समूहांचा अभ्यास करून ‘नेचर’ या नियतकालिकात हा अहवाल प्रसिद्ध केला आहे.

माणसाच्या व्यक्तिमत्त्वातील मुख्य पाच पैलूशी (ओपननेस, कॉन्सासनेस, एक्स्ट्राव्हर्जन,

एपीएबलनेस आणि न्युरोटिसझम) तब्बल १,२०० हून अधिक ‘जीन व्हेरियंट्स’ (जनुकीय प्रकार) जोडलेले असल्याचे या अभ्यासात समोर आले आहे. माणसांमधील ९९.९ टक्के डीएनए समान असतो,

डॉ. मानसी Tanvi
HERBALS
क्लिनिक

डॉ. पुष्कराज धामणकर
आजच अपॉइंटमेंट बुक करा

फ्री चेकअप कॅम्प

लठ्ठपणा ? पायाला सूज ?
चालताना दम लागतोय ?
9833683021

ऐन श्रावणात झेंडू, शेवंतीची फुले सुकली!

आवक वाढल्याने दरात घट; शेतकरी संकटात

विनोद कामतकर, लोकसत्ता

सोलापूर : श्रावण महिन्यातील सण-उत्सव, सत्यनारायण आणि शिवपूजेमुळे फुलांना चांगला उठाव मिळून दोन पैसे हाती पडतील, ही शेतकऱ्यांची अपेक्षा यंदा फोल ठरली आहे. सोलापूरच्या बाजारात झेंडू आणि शेवंतीची आवक मोठ्या प्रमाणावर वाढल्याने दरात मोठी घसरण झाली आहे. उत्पादन खर्चही निघणे कठीण झाल्याने शेतकरी अडचणीत सापडले आहेत. दुसरीकडे, श्रावणातील विशेष शिवपूजेसाठी पांढऱ्या आणि सुगंधी फुलांची मागणी कायम असल्याने निशिंगंध व काकड्याचे भाव टिकून आहेत.

सोलापूर जिल्ह्यासह सीमाभागातील विजयपूर, कलबुर्गी (कर्नाटक) येथील शेतकऱ्यांनी श्रावणासाठी फुलांचे निर्यात केले होते. पावसाने विश्रांती दिल्याने सोलापूरच्या बाजारात झेंडू आणि शेवंतीची आवक अचानक वाढली. मात्र, त्या तुलनेत मागणी कमी राहिल्याने दरांवर परिणाम झाला.

यंदा पाऊस नसल्याने उत्पादन चांगले झाले, मात्र आवक गरजेपेक्षा जास्त झाल्याने भाव कमी आहे.

ऐन हंगामात झेंडू-शेवंतीचे दर गडगडल्याने मोठे आर्थिक नुकसान सोसावे लागत आहे.

- पांडुरंग व्हनमाने, शेतकरी, मंदूप

सोलापूर बाजारातील दर (प्रतिकिलो रम्यांत)
झेंडू : ८ ते १५
शेवंती : २५ ते ४०
गुलाब : ४० ते ५०
निशिंगंध : २० ते ४०
काकडा : २०० ते २५०

कॉसमॉस को-ऑपरेटिव्ह बँक लि. (पोस्टल बँक ऑफ इंडिया अंतर्गत) आयसीएस कॉलनी, मंगेशखिंड रोड, पुणे-४११००९. फोन : ०२०-६७०८५३०८
जाहीर नोटीस
नोटीस कलम १३(२) अन्वये दि सिक्युरिटायझेशन अँड रिकन्स्ट्रक्शन ऑफ फायनान्शियल असेट्स अँड एफ्कोसॅमेंट ऑफ सिक्युरिटी इंटररेस्ट अँक्ट २००२ प्रती,
१) श्री. बिलाल खान साबीर खान (गहाणदार/कर्जदार) पत्ता : मॉडर्न रोड, बाबला हॉटेल जवळ, जाम मोहल्ला, रझा टॉवर जवळ, भुसावळ, जि. जळगाव-४२५२०१.
२) श्री. साबीर खान मोहम्मद खान (गहाणदार/सह-कर्जदार) पत्ता : बाबला हॉटेल जवळ, जाम मोहल्ला, रझा टॉवर जवळ, भुसावळ, जि. जळगाव-४२५२०१.
३) सौ. फरीदा साबीर खान (गहाणदार/सह-कर्जदार) पत्ता : बाबला हॉटेल जवळ, जाम मोहल्ला, रझा टॉवर जवळ, भुसावळ, जि. जळगाव-४२५२०१.
४) श्री. अलताफबेग नूरबेग मिर्झा (जामीनदार) पत्ता : अंजुमन रोड, जाम मोहल्ला, अंजुमन शाळा, भुसावळ, जि. जळगाव-४२५२०१.
५) श्री. झईद खान साबीर खान (जामीनदार) पत्ता : मॉडर्न रोड, बाबला हॉटेल जवळ, जाम मोहल्ला, रझा टॉवर जवळ, भुसावळ, जि. जळगाव-४२५२०१.

वर नमूद केलेले कर्जदार आणि सह-कर्जदार यांनी ‘कॉसमॉस को-ऑपरेटिव्ह बँक लि.’, स्टेशन रोड, भुसावळ शाखा यांच्याकडून गुहकर्ज क्र. २१,८५,०००/- (रुपये एकवीस लाख पंधराऐशी हजार फक्त) घेतले असून त्यासाठी पुढील मालमत्ता तारण म्हणून दिलेली आहे. त्या मालमत्तेचा तपशील पुढीलप्रमाणे : पुढील मालमत्तेचा सर्वसामाईक भाग, खडक, स.नं. ६/१, फ्लॉट नं. १०, एकूण क्षेत्रफळ २१४.५ चौ.मी., दक्षिणोत्तर बाजूच्या फ्लॉटचे क्षेत्रफळ ६८.३४ चौ.मी. आणि त्यावरील बांधकाम क्षेत्रफळ ४०.३७ चौ.मी., सागर पार्क, न्यू इंड्रामा खडक, खडका, गांव खडका, तालुका भुसावळ, जि. जळगाव-४२५२०१ येथे, षटतु खडका : पूर्व : फ्लॉट नं. १० चा उर्वरित भाग, **पश्चिम :** फ्लॉट नं. ९, उत्तरेस : १.२० मीटर रुंद सामाईक रस्ता, **दक्षिणेस :** स.नं. ६/२, तसेच तेथील जमीन आणि त्यावरील बांधकामासहीत आणि सर्व फर्निचर आणि फिक्स्चर्ससहहीत ही मिळकत आहे. ही मालमत्ता ११.११.२०२० रोजीच्या गहाणखताद्वारे निर्माण झाली असून, त्याची नोंदणी भुसावळ येथील दुय्यम निबंधक कार्यालयात १२.११.२०२० रोजी अनुक्रमांक ४०६९/२०२० अन्वये करण्यात आली आहे.

सदर कर्ज खाते धुिकत असून ते दि. १२/०१/२०२५ रोजी आरबीआयच्या मार्गदर्शक ताचानुसार अनुयायित कर्ज म्हणून घोषित करण्यात आले आहे. आपणास यानुसार काळविण्यात येते की, क्र. २०,२१,७१३.८१ (रुपये वीस लाख एकवीस हजार सातशे तेरा आणि पैसे एकचाऐशी फक्त) अधिक त्यावरील व्याज, आकार यांसहीत सर्व रक्कम ही नोटीस प्रसिद्ध करण्यात आल्यापासून ६० दिवसांच्या आत परत करावी, त्यात कसूर झाल्यास सरकेसरी अँक्ट २००२ च्या सेक्शन १३(२) नुसार दि. १२.०८.२०२६ रोजीची मागणी नोटीस आपणांस रजिस्टर्ड पोस्ट (आरपीईडी) द्वारे बँकेकडे उपलब्ध असलेल्या पत्त्यावर पाठविण्यात आली आहे मात्र, ती पोहोच न होता परत आल्यामुळे, ही पर्यायी व्यवस्था करण्यात आली आहे.

श्री. सचिन श्रीकृमर रणभोर
दिनांक : ०५.०९.२०२६ **अधिकृत अधिकारी आणि सहाय्यक महायवस्थापक**
ठिकाण : भुसावळ **कॉसमॉस को-ऑपरेटिव्ह बँक लि.**

परंतु उर्वरित ०.१ टक्का जनुकीय फरक मानवी स्वभाव, आरोग्य, शिक्षण आणि करिअरच्या वाटा ठरवण्यास मदत करतो, असे या संशोधनातून समोर आले आहे.

हे संशोधन स्पष्ट केले की, जनुकांचा हा प्रभाव करवते एका प्रदेशापुरता मर्यादित नसून तो जगभरात समान रीतीने काम करतो. तरीही, व्यक्तिमत्त्व घडवण्यात पर्यावरणाचा आणि आजूबाजूच्या परिस्थितीचा वाटा अत्यंत महत्त्वाचा मानला गेला आहे. जनुकांचा हा प्रभाव मानवी आयुष्याच्या प्रत्येक टप्प्यावर दिसतो. मानसिक व शारीरिक आरोग्य, दीर्घायुष्य, उत्पन्न आणि नोकरी बदलण्याच्या निर्णयांपर्यंत या जनुकांचा संबंध आढळतो.

राज्य वन्यजीव मंडळात व्यावसायिकांचा वरचष्मा?

पर्यटनासंबंधित व्यक्तींच्या नियुक्तीने नव्या रचनेवर प्रश्नचिन्ह

लोकसत्ता विशेष प्रतिनिधी

नागपूर : वन्यजीव संवर्धनाच्या दृष्टीने महत्त्वाचे निर्णय घेणाऱ्या राज्य वन्यजीव मंडळाची नव्याने झालेली रचना पुन्हा चर्चेत आली आहे. मंडळात वन्यजीव सफारी आयोजक, रिसॉर्ट आणि ‘होम स्टे’ क्षेत्राशी संबंधित व्यक्तींसह व्यावसायिकांचा समावेश झाल्याने वन्यजीव संवर्धन आणि पर्यटन यांच्यातील समतोलाचा मुद्दा ऐरणीवर आला आहे. शुक्रवारी जाहीर झालेल्या सदस्यांच्या यादीमुळे मंडळाच्या भविष्यातील भूमिकेबाबत वनखात्यात चर्चा सुरू झाली आहे.

वन्यजीव संरक्षण कायदा १९७२ अंतर्गत राज्य वन्यजीव मंडळाच्या सदस्यांची निवड करताना विविध क्षेत्रांचे प्रतिनिधित्व अपेक्षित आहे. पर्यावरण आणि जैवविविधता क्षेत्रातील शासकीय अधिकाऱ्यांसह वन्यजीव संवर्धनाशी संबंधित व्यक्तींना मंडळावर स्थान दिले जाते. मात्र, यंदाच्या रचनेत वन्यजीव पर्यटनाशी प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष संबंध असलेल्या

मागील काही वर्षांत मंडळाची भूमिका आणि प्रत्यक्ष कामकाज याबाबतही प्रश्न उपस्थित झाले आहेत. अनेक महत्त्वाचे प्रकल्प आणि प्रस्ताव मंडळाच्या माध्यमातून पुढे गेले. मात्र, या निर्णयांमध्ये मंडळातील सदस्यांची भूमिका नेहमीच चर्चेचा विषय राहिली. वन्यजीव मंडळ हे केवळ विविध क्षेत्रांतील प्रतिनिधींना एकत्र आणणारे व्यासपीठ नसून राज्याच्या वन्यजीव धोरणाला दिशा देणारी संस्था आहे. त्यामुळे नव्या मंडळासमोर आता खरी कसोटी पर्यटनाला चालना देण्याची नव्हे, तर पर्यटन आणि संवर्धन यांच्यातील योग्य मर्यादा निश्चित करण्याची असेल.

व्यक्तींची संख्या लक्षवेधी ठरली आहे. मंडळावर नियुक्त एका सदस्याचा ‘होम स्टे’ व्यवसायाशी संबंध आहे. तर एकाचे रिसॉर्ट आहे. एक सदस्य वन्यजीव सफारीचे आयोजन करणारा, तर एक व्यावसायिक आहे. तसेच एका मोठ्या संस्थेतील दोन

पदाधिकाऱ्यांनाही मंडळावर स्थान देण्यात आले आहे. वन्यजीवांशी संबंधित संस्था, राजकीय मंडळी तसेच प्रसारमाध्यम प्रतिनिधींना यात स्थान मिळाले आहे. मात्र मंडळाच्या एकूण रचनेचा प्रश्न उपस्थित झाला आहे.

वन्यजीव पर्यटन हे आज संवर्धनाच्या अर्थकारणाचा महत्त्वाचा भाग बनले असले, तरी पर्यटन वाढीबरोबर वन्यप्राण्यांचे संवर्धन, त्यांच्या मार्गिका यांच्या हिताचा समतोल राखणेही तितकेच आवश्यक आहे. त्यामुळे निर्णयप्रक्रियेत विविध क्षेत्रांचे प्रतिनिधित्व किती संतुलित आहे, हा मुद्दा महत्त्वाचा उरतो.

WANTED PREMISES FOR BANK
MBANK THE MUSLIM CO-OPERATIVE BANK LTD., PUNE
We are interested to purchase Commercial premises, on owner ship basis or on rental basis
Mumbai City : at following Area
i) At Byculla OR Nagpada OR Sufia Zubair Road OR Temkar Mohalla OR Dunkan Road, Clair Road OR Madan Pura Surati Mohalla &
ii) **At Bandra /Kurla :**
Bandra Area : Jama Masjid OR Garib Nagar OR Pali Hill OR Bairam Nagar, OR Bharat Nagar Near Court OR Bazar Road OR Naupada
Kurla Area : Qureshi Nagar OR Bail Bazar, OR Kasai Wada OR LIG Colony. OR MIG Colony OR Kurla east OR Zarimor OR Anasagr Marg, OR Kapadiya Nagar OR Kamran Kalpana Theater, Kohinoor Hsg. Society area.

Pune City : at following Area
Katraj Area : Santosh Nagar OR Datta Nagar OR Near Shehnai Hall OR Near Katraj Bus stop
Vishrantwadi : Mohanwadi OR Tingre Nagar OR Vishrantwadi.
Chakan : Chakan City OR Kaziwada OR Shiklikar Wada OR Khandoba Mal.

Required Area should be of 1200 to 1500 sq.feet.
01. Preference will be given to Ground floor, and Exclusive Commercial Building.
02.Good accessibility. 03. Ample parking facility. 04. Other basic facilities.
Interested parties including whose premises located on Ground or first floor can submit their offers with full details and plan of premises, within fifteen days from date of publication of this Advertisement, to: The Chief Executive Officer, The Muslim Co-Op. Bank Ltd; Pune
Administrative Office, Golden Jubilee Education Trust Building, 4th Floor, Opp.Lce Factory, 647, Bhawani Peth, Pune-411042. **Tel.: 26435007,2643009, Fax-020-26448977, Mobile: 9890620900**
e-mail: admin@muslimcooperative.bank.in
Place : Pune
Date: 05.09.2026

Home First Finance Company India Limited
CIN: L65990MH2010PLC240703, Website: homefirstindia.com
Phone No. : 1800330008425 Email ID: loanfirst@homefirstindia.com

सेव्हान १३(२)
अंतर्गत मागणी सूचना

तुम्ही, खाली नमूद केलेले ङ्गणको अनुसूचीत नमूद केलेली मालमत्ता गहाण ठेवून कर्ज सुविधेचा लाभ घेतला आहे आणि तुम्ही खाली नमूद केलेले कर्ज काररानाम्याकरिता ङ्गणको/ सह-ङ्गणको/ हमीदार म्हणून आहात. परिणामी, तुम्ही केलेल्या कसुरीमुळे तुमच्या कर्ज खात्याचे सिक्युरिटीझेशन अँड रिकन्स्ट्रक्शन ऑफ फायनान्शियल असेट्स अँड एफ्कोसॅमेंट ऑफ सिक्युरिटी इंटररेस्ट अँक्ट, २००२ (संक्षिप्यात "सरफेसी अँक्ट") च्या तरतुदीअंतर्गत ०२.०९.२०२६ रोजी नॉन-परफॉर्मिंग असेट म्हणून वर्गीकरण करण्यात आले आहे. आम्ही "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड"ने तुम्ही दिलेल्या पत्त्यावर सरफेसी अँक्टच्या सेक्शन १३(१३) यासह वाचलेल्या सेक्शन १३(२) अंतर्गत मागणी सूचना निर्गमित केली आहे. उक्त सूचना ०३.०९.२०२६ रोजीप्रमाणे निर्गमित करण्यात आल्या आहेत आणि ह्या सूचनांमध्ये असे नमूद केले आहे की, तुम्हास मंजूर केलेल्या विविध कर्जांचे प्रदान करण्यात तुम्ही कसूर दाखविली आहे. त्यामुळे, सरफेसी अँक्टच्या सेक्शन १३(२)च्या तरतुदीनुसार सूचना देण्याकरिता आणि सिक्युरिटी इंटररेस्ट (एफ्कोसॅमेंट) रुलस, २००२च्या रूल ३(१)च्या तरतुदींच्या अनुसार सद्य प्रसिद्धी देण्यात आली आहे :

अ. अकाऊंट, ङ्गणको व हमीदाराचे क्र. नाव व पत्ता	अंमलबजावणी कारवायच्या सुरक्षेचा तपशील	मागणी सूचनेच्या तारखेनुसार एकूण थकित ठक्कम अधिक पुढील व्याज व अन्य खर्च (रु. त)
1) अन्साऊड पट्टाण, तहिल्लमबानो चांद खा, नसरिन बानो मुबीन खान	गे हाऊस – फ्लॉट नं. ३३ व ३४, ब्लॉक/ बिल्डिंग नं. – गॅट नं. १७५ मधील, ब्लॉक/ बिल्डिंगचे नाव – मौजे बडणपूर, पट्टाण एलएफी, फ्लॉट नं. ३३ व ३४, गट नं. १७५, मौजे बडणपूर जालना, जालना – ४३१२०३, महाराष्ट्र. पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – ३ फू. नाली, पश्चिम – २० फू. रोड, उत्तर – इंटरलॉक रोड, दक्षिण – फ्लॉट नं. ३५.	956,084
2) चंडेशेखन मनोज शिर्के, गोंधत मनोज शिर्के, आशाबाई मनोज शिर्के	फ्लॉट – गॅट नं. १/ सी/ डी/ ३/ ए, ब्लॉक / बिल्डिंग नं. – फ्लॉट नं. ३०, गॅट नं. १/ सी/ डी/ ३/ ए, मौजे तवडे, आशाबाई मनोज शिर्के, गॅट नं. १/ सी/ डी/ ३/ ए, फ्लॉट नं. ३० (पश्चिम बाजूचा भाग), बोर्खेडा वस स्टॉपजवळ, बोर्खेडा इद्रुक, चाळिसगाव रोड, मौजे तवडे, ता. चाळिसगाव, जि. जळगाव – ४२४१०१, महाराष्ट्र. पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – फ्लॉट नं. ३०, पश्चिम – फ्लॉट नं. २१, उत्तर – ०१ मी. रुंद रोड, दक्षिण – खुली जागा.	205,018
3) धीरज शिंदे, कवीता शिंदे	फ्लॉट – ०१, ब्लॉक/ बिल्डिंग नं. एन-९, "सागर परिवर्तन", सेक्टर ६, गॅट नं.२३४/२, हर्सल अँनॅक्स. सावणी, औरंगाबाद, औरंगाबाद – ४३१००१, महाराष्ट्र. पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – साईड मार्जिनल स्येस, पश्चिम – फ्लॉट नं. ०२ विंग ०१, उत्तर – पार्किंग, दक्षिण – साईड मार्जिनल स्येस.	1,728,066
4) हर्षल मनोहर भावसार, मनोहर नागिन भावसार	फ्लॉट – फ्लॉट नं. १२, ब्लॉक/ बिल्डिंग नं. – ब्लॉक नं. ६, फ्लॉट नं. १२, रोल गॅट नं. १७६/१/१, पिंप्राला, हर्षल भावसार, गॅट नं. १७६/१/१, फ्लॉट नं. १२, ब्लॉक नं. ०६ (पूर्व उत्तर बाजूचा भाग) अँट पिंप्राला शिवार, ता. व जि. जळगाव-४२५००१, महाराष्ट्र. पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – फ्लॉट नं. ४, पश्चिम – ब्लॉक नं. १, उत्तर – फ्लॉट नं. ११, दक्षिण – खुली वाहिनी व ब्लॉक नं. ५.	511,583
5) ज्योती जाधव	फ्लॉट – ३, ब्लॉक / बिल्डिंग नं. पहिला मजला, विंग – ०८ मधील, सी – टाईप, "सागर परिवर्तन", सेक्टर सी, गॅट नं. २४३/२, हर्सल अँनॅक्स, सावणी, औरंगाबाद, औरंगाबाद – ४३१००१, महाराष्ट्र. पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – साईड मार्जिनल स्येस, पश्चिम – फ्लॉट नं. ०४ विंग ०८, उत्तर – फ्लॉट नं. ०६ विंग ०८, दक्षिण – ऑग्रोव.	914,929
6) महेश शेषराव आघाव, कल्पना शेषराव आघाव	गे हाऊस – आघाव नं. ८६, ब्लॉक/ बिल्डिंग नं. – गॅट नं. ११७४/१, ब्लॉक/ बिल्डिंगचे नाव – सागर सह्याद्री पार्क, मौजे वैजपूर, ता. व जि. औरंगाबाद, सागर सह्याद्री पार्क, गट नं. ११३/ १/ ११४/ १/१, ११५/ १, ता. वैजपूर, औरंगाबाद- ४२३७०१, महाराष्ट्र. पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – गे हाऊस नं. ११५, पश्चिम – १.०० मी. रुंद रोड, उत्तर – गे हाऊस नं. ८७, दक्षिण – गे हाऊस नं. ८५.	1,561,523
7) माया रवींद्र नत्रावरे, संजय सुदूड शिराळे	हाऊस – ब्लॉक नं. २, ब्लॉक/ बिल्डिंग नं. मधली बाजू, फ्लॉट नं. ११, गॅट नं. १२३/४, मौजे पिंप्राला शिवार, जळगाव, माया नत्रावरे, फ्लॉट नं. ११, गॅट नं. १२३/४, ही विट्ठल एनजीआरच्या मागे, मौजे पिंप्राला शिवार, जळगाव, माया नत्रावरे, जळगाव – ४२५००१, पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – ६ मी. रुंद रोड, पश्चिम – फ्लॉट नं. १, उत्तर – ब्लॉक नं. १ व नंतर गॅट नं. १२३/३, दक्षिण – ब्लॉक नं. ३ व ४ व नंतर फ्लॉट नं. १२.	1,056,860
8) नईम ईसाइल बेग, शहाझिया फरिहत नईम बेग	फ्लॉट – फ्लॉट नं. १, ब्लॉक/ बिल्डिंग नं. – सीटीएस नं. १८०१, ब्लॉक/ बिल्डिंगचे नाव – ताबीर टॉवर-२, स्म्युनिसिपल नं. २-४-७१, शीट नं. ४६, मौझा – शाहबाजार, चल्ता नं. ३३, ताबीर टॉवर-२, चल्ता नं. ३३, शाहबाजार, औरंगाबाद – ४३१००१, महाराष्ट्र. पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – २० फू. रोड, पश्चिम – मांजलेमिया वाघे हाऊस, उत्तर – ८ फू. रोड, दक्षिण – फ्लॉट नं. २.	1,578,413
9) राहुल संजय नेटकर, जय संजय नेटकर, भारती संजय नेटकर	हाऊस – फ्लॉट नं. २२, राहुल नेटकर एचएल, गॅट नं. ८८/ २/ ए /१, फ्लॉट नं. २२, एसआरपीएफ कॉलनी, अँट महिडा, ता. व जि. धुळे, धुळे-४२४००२, महाराष्ट्र. पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – ६० मी. रुंद रोड, पश्चिम – फ्लॉट नं. १५, उत्तर – फ्लॉट नं. २३, दक्षिण – फ्लॉट नं. २१.	1,843,366
10) राकेश अशोक पाटील, आशाबाई अशोक पाटील, अशोक अशोक पाटील	गे हाऊस – फ्लॉट नं. ६६, ब्लॉक/ बिल्डिंग नं. – फ्लॉट नं. ६६, ब्लॉक/ बिल्डिंगचे नाव – सखें नं. १०१/१/२ए/१ए/बी१/ १०१/ १/ २ए१/बी६, फ्लॉट नं. ६६, सखें नं. १०१/१+२ए/१ए, लॅप पाटील पाचोय, सखें नं. १०१/१+२ए/१ए-१बी, फ्लॉट नं. ६६, कृष्णापूरी, अँट – पाचोय, ता. पाचोय व जि. जळगाव – ४२४२०१, महाराष्ट्र. पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – ६ मी. रुंद रोड, पश्चिम – फ्लॉट नं. ६७, उत्तर – १ मी. रुंद रोड, दक्षिण – फ्लॉट नं. ७१.	840,105
11) रितेश ईश्वराम कोळी, ईश्वराम तुकाराम कोळी, हिरकणबाई ईश्वराम कोळी	हाऊस – फ्लॉट नं. १०१, गॅट नं. १२२, फ्लॉट नं. १०१, तिवरा, गॅट नं. १२२, फ्लॉट नं. १०१, वाल्मिक नगर, कोळी समाज कार्यालयाजवळ, अँट – चोपडा, ता. चोपडा, जि. जळगाव, चोपडा, महाराष्ट्र-४२५१०७, पुढीलप्रमाणे सिमित : पूर्व – फ्लॉट नं. १००, पश्चिम – फ्लॉट नं. १०२, उत्तर – ६ मी. रुंद रोड, दक्षिण – फ्लॉट नं. १०८.	1,167,125

तुम्हास याद्वारा व्याज व किंमत यासह पुढीलत नमूद केलेल्या रकमेचे या सूचनेच्या प्रसिद्धीच्या तारखेपासून ६० दिवसांच्या कालावधीच्या आत "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड"ला प्रदान करण्याचा पर्याय उपलब्ध असतो आहे, त्यास असमर्थ ठरल्यास त्याकरिता "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड" ङ्गणको, गहाणकार व हमीदारांच्या सुरक्षित मतेचा ताबा विवृत समाविष्ट सर्व किंवा कोणतेही एक किंवा अधिकतम सुरक्षित मतेच्या अनुसार उक्त अँक्टच्या तरतुदीअंतर्गत आवश्यक कारवाई करील. उक्त अँक्टअंतर्गत "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड"ला पुढील समाविष्ट अधिकार उपलब्ध आहे (१) सुरक्षित मता सोपविण्याकरिता भाडेपट्टा, विक्रीकरी अंभरिस्तकनडारा हस्तांतरणाबाबत हक्क समाविष्ट ङ्गणको/ हमीदारांच्या सुरक्षित मतेचा ताबा घेण्याचा अधिकार (२) "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड" ह्या सुरक्षित मतेबाबत कोणतेही हस्तांतरण आणि सुरक्षित मता वा विक्र-वसुली करण्याचा आणि भाडेपट्टा, अंभरिस्तकन किंवा विक्रीकरा हस्तांतरणाकरिता हक्क समाविष्ट सुरक्षित मतेचे व्यवस्थान हाती घेण्याचा व हस्तांतरित सुरक्षित मतेसंबंधित सर्व हक्क न्हित आहेत. उक्त अँक्टच्या सेक्शन १३(१३)च्या तरतुदींच्या अनुसार, तुम्हास याद्वारा "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड"च्या पूर्व संमतीबिना "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड"कडे तारगणह्या असलेल्या/ गहाणपट्ट असलेल्या आणि वर संक्षेपित केल्यानुसार कोणत्याही सुरक्षित मतेची विक्री, भाडेपट्टा किंवा अन्य कोणत्याही तऱ्हेने (२) फायन्या व्यवसायाच्या सामान्य रीतीखेरीज) हस्तांतरणाकरिता प्रतीबंधित करण्यात आले आहे.

स्थळ: औरंगाबाद, जळगाव, जालना, धुळे
तारीख: ०५.०९.२०२६

ह्या स्वाक्षरीकृत : प्राधिकृत अधिकारी,
 होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड

तुम्हास याद्वारा व्याज व किंमत यासह पुढील नमूद केलेल्या रकमेचे या सूचनेच्या प्रसिद्धीच्या तारखेपासून ६० दिवसांच्या कालावधीच्या आत "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड"ला प्रदान करण्यास फायजिल्यत आले आहे, त्यास असमर्थ उल्लापस त्याकरिता "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड" ङ्गणको, गहाणकार व हमीदारांच्या सुरक्षित मतेचा ताबा घेवून समाविष्ट सर्व किंवा कोणतेही एक किंवा अधिकतम सुरक्षित मतेच्या अनुसार उक्त अंक्तच्या तरतुदीअंतर्गत आवश्यक कारवाई करील. उक्त अंक्तअंतर्गत "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड"ला पुढील समाविष्ट अधिकार उपलब्ध आहे (१) सुरक्षित मत्ता सोडविण्याकरिता भाडेपट्टा, विक्रीचे अभिहस्तांकनद्वारा हस्तांतरणावाबत हक्क समाविष्ट ङ्गणको, हमीदारांच्या सुरक्षित मतेचा ताबा घेण्याचा अधिकार (२) "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड" द्वारा सुरक्षित मतेचावत कोणतेही हस्तांतरण आणि सुरक्षित मत्ता विकून वसूली करण्याचा आणि भाडेपट्टा, अभिहस्तांकन किंवा विक्रीद्वारा हस्तांतरणकरिता हक्क समाविष्ट सुरक्षित मतेचे व्यवस्थापन हाती घेण्याचा व हस्तांतरित सुरक्षित मतेसंबंधित सर्व हक्क निहित आहेत.

उक्त अंक्तच्या सेक्शन १३(१३) च्या तरतुदींच्या अनुसार, तुम्हास याद्वारा "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड"च्या पूर्व-संमतेशिवाय "होम फर्स्ट फायनान्स कंपनी इंडिया लिमिटेड"कडे तातणगहाण असलेल्या गहाणघट्ट असलेल्या आणि वर संदर्भित केल्यानुसार कोणत्याही सुरक्षित मतेची विक्री, भाडेपट्टा किंवा अन्य कोणत्याही तऱ्हेने (तुमच्या व्यवसायाच्या सामान्य रीतीखेरीज) हस्तांतरणाकरिता प्रतिबंधित करण्यात आले आहे.

स्वळ : औरंगाबाद, जळगाव, जालना, धुळे तारीख : ०५.०९.२०२६

राज्य
नाशिकमध्ये दोन अधिकारी निलंबित
लोकसत्ता प्रतिनिधी

नाशिक : कळवण तालुक्यातील विसापूर येथील शासकीय आश्रमशाळेत इयत्ता दुसरीत शिक्षण घेणाऱ्या आठ वर्षीय्या विद्यार्थिनीला ताप, उलट्यांमुळे उपजिल्ह्या रुग्णालयात दाखल करण्यात आले. मात्र तेथे तिचा मृत्यू झाला. याप्रकरणी पालकांनी आश्रमशाळा प्रशासनास जबाबदार धरल्यानंतर आदिवासी विकास विभागाने शिक्षण विस्तार अधिकारी वसंत निकम आणि अधीक्षिका स्मिता गायकवाड यांना निलंबित केले. तसेच पालकांना दोन लाख रुपये सानुग्रह अनुदान जाहीर केले. आश्रमशाळेतील सृष्टी सूर्यवंशी हिला गुरुवारी तापाबरोबर उलट्या होऊ लागल्याने मोकमभणी येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात दाखल करण्यात आले. प्राथमिक

सृष्टीला ताप आल्यानंतर दिवसभर तिची प्रकृती स्थिर होती. तिचा मृत्यू नेमका कशामुळे झाला, यासाठी तेथील जेवण, पाणी याचे नमुने प्रयोगशाळेत पाठविण्यात आले. तसेच शवविच्छेदनानंतर मृत्यूचे नेमके कारण समजू शकेल. - लीना बनसोड, आदिवासी विकास आयुक्त

उपचारांनंतर पुन्हा आश्रमशाळेत नेण्यात आले. मात्र मध्यरात्री प्रकृती पुन्हा बिघडल्याने सृष्टीला उपजिल्ह्या रुग्णालयात दाखल करण्यात आले. मात्र वैद्यकीय अधिकाऱ्यांनी पहाटे २.२७ वाजता तपासणीनंतर सृष्टीला मृत घोषित केले. सृष्टी सटणा तालुक्यातील गोळवाड येथील रहिवासी आहे. दरम्यान, शिक्षक, कर्मचाऱ्यांनी मुलगी आजारी असल्याची वेळेवर माहिती दिली नाही, असा आरोप पालकांनी केला.

MBANK दि मुस्लिम को-ऑपरेटिव्ह बँक लिमिटेड, पुणे
प्रशासकीय कार्यालय : ६४७ भवानी पेठ, पुणे ४११०४२.
फोन : ०२०-२६४३५००७/२६४३५००९/२६४४८९१३. email:admin@muslimcooperative.bank.in

जाहिर सुचना
बँकेच्या सर्व सभासदांना सुचित करण्यात येत आहे की, सहकार कायद्यानुसार रविवार दिनांक २०.०९.२०२६ रोजी १ दिवसीय प्रशिक्षण, सभासदांसाठी दुपारी १२ ते ४ सहकार आणि बँकींग व सायबर सुरक्षा प्रशिक्षण कार्यक्रम हाजी गुलाम एज्युकेशन ट्रस्टचे डॉ.ए.आर. शेख असेम्ब्ली हॉल, आश्रम कॅम्पस, पुणे येथे घेण्यात येणार आहे. बँकेच्या सभासदांना विनंती की त्यांनी प्रशिक्षण प्रवेश अर्ज आपल्या जवळच्या शाखेत बँक मॅनेजर कडे दिनांक ११.०९.२०२६ पर्यंत बँकेच्या कामकाजाच्या वेळेत सुपूर्द करावा. जेणेकरून सभासदांच्या संख्येनुसार प्रशिक्षण शिबिराची व्यवस्था करता येईल व तशी सुचना सर्व

संक्षिप्त

‘एसआयआर’

सुनावणीदरम्यान हिंसा

इटानगर : अरुणाचल प्रदेशच्या चांगलांग जिल्ह्यामध्ये शुक्रवारी मतदारयाद्यांच्या विशेष सखोल फेरतपासणी (एसआयआर) सुनावणीला शुक्रवारी हिंसक वळण लागल्यामुळे जिल्ह्यातील बोर्डसुमा येथे तणावाची परिस्थिती निर्माण झाली. त्यानंतर स्थानिक प्रशासनाने भारतीय नागरिक सुरक्षा संहितेच्या कलम १६३अंतर्गत जमावबंदीचे आदेश लागू केले. बोर्डसुमाचे अतिरिक्त उपायुक्त सबादम तयांग यांनी माहिती दिली की, फॉर्म ६ आणि ७अंतर्गत दावे आणि हरकतींचा निपटारा करण्यासाठी आधी बिर्जोंयपूर येथे ३ सप्टेंबरला सुनावणी घेण्यात आली होती. मात्र, काही तरुणांनी व्यत्यय आणल्याने सुनावणीची तारीख बदलून ४ सप्टेंबर करण्यात आली. त्यावेळी ‘ऑल अरुणाचल प्रेस स्टुडंट्स युनियन’ने केलेल्या निदर्शनांना हिंसक वळण लागले.

जम्मू-काश्मीरमध्ये एक दहशतवादी ठार

श्रीनगर : जम्मू आणि काश्मीरच्या बडगाम जिल्ह्यातील जंगल भागात लष्कर आणि जम्मू-काश्मीर पोलिसांनी केलेल्या संयुक्त कारवाईमध्ये एक दहशतवादी ठार झाल्याची माहिती अधिकाऱ्यांनी शुक्रवारी दिली. पुलवामा जिल्ह्यातील पाखेरपोरा येथून बडगाम जिल्ह्यामधील युसमार्गकडे संशयित दहशतवाद्यांची हालचाल होत असल्याची माहिती मिळाल्यानंतर ही संयुक्त मोहीम आखण्यात आल्याचे अधिकाऱ्यांनी सांगितले. श्रीनगरस्थित विनार कोअरने एक्सपेर पोस्ट करून याबाबत माहिती दिली. ही कारवाई संपलेली नसून संशयित दहशतवाद्यांचा शोध सुरू आहे.

बलुचिस्तानमध्ये १२ अतिरेकी ठार

कराची : पाकिस्तानच्या बलुचिस्तान प्रांतात सुरक्षा दलांनी केलेल्या कारवाईत १२ बलुच अतिरेकी ठार झाले. लष्कराच्या ‘इंटर-सर्व्हिसेस पब्लिक रिलेशन्स’ने दिलेल्या माहितीनुसार, कलात जिल्ह्यात बुधवारी गुप्त माहितीच्या आधारे सुरक्षा दलांनी कारवाई करत अतिरेक्यांचे ठाणे उद्ध्वस्त केले. या मोहिमेदरम्यान १२ आतिरेकी मारले गेले असून, घटनास्थळवरून दारूगोळा आणि आयर्नडी स्फोटकांचा साठा नष्ट करण्यात आला आहे. **तेलाच्या चोरीदरम्यान ३७ जणांचा मृत्यू**

अबुजा : नायजेरियातील तेल उत्पादक ‘रिव्हर्स’ प्रांतात एका जहाजावरून बेकायदेशीरपणे कच्चे तेल चोरण्याच्या प्रयत्नात कमीत कमी ३७ लोकांचा गुदमरून मृत्यू झाला आहे. ‘युथ्स अँड एन्क्वायर्नमेंटल अँडव्होकसी सेंटर’या संस्थेने दिलेल्या माहितीनुसार, रुरुवारी एका बेकायदेशीर टॉपिंग पॉईंटवरून अनेक जण एकाच वेळी आपल्या बोटींमध्ये तेल भरण्याचा प्रयत्न करत होते. या दरम्यान उच्च दाबाने बाहेर पडलेला विषारी वायू श्वासाचा गेल्यामुळे ३७ जणांचा जागीच मृत्यू झाला, तर इतर अनेक जण अजूनही बेपत्ता आहेत.

फुशारकी महागात

‘सीजेपी’ आंदोलनात मारहाणप्रकरणी भारद्वाज पोलिसांच्या ताब्यात

लोकसत्ता विशेष प्रतिनिधी

नवी दिल्ली : जंतर-मंतरवरील आंदोलनादरम्यान ‘कांक्रोच जनता पार्टी’ची (सीजेपी) कार्यकर्ती निशू आझाद हिचे वडील संजय कुमार यांच्यावर झालेल्या हल्ल्याप्रकरणी दिल्ली पोलिसांनी शुक्रवारी स्वतंत्र भारद्वाज याला ताब्यात घेतले. भारद्वाज हा उजव्या विचारसरणीचा समाजमाध्यम प्रभावक (इन्फ्लुएन्सर) असून त्याच्या अटकेच्या मागणीसाठी शुक्रवारी सकाळी ‘सीजेपी’ने संसद मार्ग पोलीस ठाण्यावर मोर्चा काढला. यादरम्यान भारद्वाज उत्तर प्रदेशच्या बुलंदशहर पळून गेला. मात्र, दिल्ली पोलिसांनी त्याला ताब्यात घेतले.

संजय कुमार यांच्यावरीलहल्ला गंभीर असल्याने त्याच्याविरोधात हत्येचा प्रयत्न तसेच, अनुसूचित जाती-जमाती अत्याचार प्रतिबंधक कायद्याअंतर्गत गुन्हा दाखल करण्याची मागणी ‘सीजेपी’ने केली. ती मान्य करण्यात आल्याचे, तसेच हत्येचा प्रयत्न केल्याचा गुन्हा दाखल करण्यासाठी संजय कुमार यांची नव्याने वैद्यकीय तपासणी करण्याचे आश्रम्यान पोलिसांनी दिल्याचे ‘सीजेपी’च्या नेत्यांनी सांगितले. या प्रकरणी २३ जून रोजी गुन्हा दाखल झाला होता.

‘सीजेपी’चे सहसंयोजक सौरव दास आणि आशुतोष रांका यांच्या नेतृत्वाखाली सकाळी १० वाजता

पॉडकास्टमध्ये फुशारकी आणि राजकीय दावे

आंदोलनादरम्यान संजय कुमार यांच्या डोक्याला हातातील कड्यामुळे दुखापत झाली होती. या प्रकरणात स्वतंत्र भारद्वाज आणि सूरज कुमार या दोघांना घटनास्थळवरून ताब्यात घेऊन चौकशी करण्यात आली होती. गेल्या काही दिवसांमध्ये पॉडकास्टमुळे हे प्रकरण पुन्हा चर्चेत आले. यूट्यूब पॉडकास्टमधील कथित विलपमध्ये भारद्वाजने संजय

कुमार यांच्या डोक्यावर कड्याने मारल्याचा दावा केला. ‘डोक्याला ६० टाके पडले,’ ‘संजय कुमार यांना रुग्णवाहिकेतून गंभीर अवस्थेत उपचारासाठी नेण्यात आले’ तसेच, ‘या प्रकरणात माझ्याविरोधात भादंस- ३०७ कलम (हत्येचा प्रयत्न) लागू होऊ शकते,’ अशी वक्तव्ये भारद्वाजने पोडकास्टमध्ये केल्याचे विलपमध्ये दिसते. विशेष म्हणजे, या प्रकरणात तुरुंगात गेलो नाही, राजकीय

संपर्कामुळे आपल्यावर कारवाई झाली नाही, असा दावाही भारद्वाजने केला. दिल्लीतील मंत्री कपिल मिश्रा हे मोठ्या भावासारखे आहेत. तसेच, केंद्रीय मंत्री चिराग पासवान आणि पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्याशीही आपली जवळीक असल्याचा दावाही त्याने केल्याचे विलपमध्ये दिसते.

असेही त्याने धमकावले.

दरम्यान, दिल्ली पोलिसांच्या म्हणण्यानुसार, संजय कुमार यांना फिरकीळ दुखापत झाली होती. घटनास्थळवरून दोघांना ताब्यात घेऊन त्यांची चौकशी झाली आणि नोटिसा बजावण्यात आल्या. यात राजकीय हस्तक्षेप झाल्याचा आरोप पोलिसांनी फेटाळला.

नऊ दिवसांनी दोघांची सुटका

जलविद्युत प्रकल्पांतील अन्य कर्मचाऱ्यांना बाहेर काढण्याचे प्रयत्न

वृत्तसंस्था, काठमांडू, बीजिंग

नेपाळमध्ये भीषण पुराने थैमान घातल्यानंतर नऊ दिवसांनी सरकाराकड घटना घडली आहे. पूर्णरस्त त्रिशूली नदीवरील ‘अपर त्रिशूली ३-अ’ जलविद्युत केंद्राच्या बोगद्यात अडकलेल्या दोघांना सुखरूप बाहेर काढण्यात बचाव पथकाला शुक्रवारी यश आले. संजय साह आणि कबीर महाजन अशी त्यांची नावे आहेत. पुराचा फटका बसलेल्या विविध जलविद्युत प्रकल्पांमध्ये किमान ९०० जण अडकले असल्याचा अंदाज असल्याची माहिती अधिकाऱ्यांनी दिली आहे.

बोगद्यांमध्ये अडकलेले जिवंत असण्याची शक्यता अंधूक होत असल्याची भीती व्यक्त केली जात होती. मात्र, गेल्या काही दिवसांपासून सुरू असलेल्या अथक प्रयत्नांना यश आले आणि दोघांची सुटका करण्यात आली.

सुटका करण्यात आलेल्या संजय साह आणि कबीर महार्जन यांना बाहेर काढल्यानंतर त्यांची प्राथमिक तपासणी करण्यात आणि त्यानंतर त्यांना काठमांडूच्या लष्करी रुग्णालयाच्या अतिदक्षता विभागात भरती करण्यात आले. त्यांची प्रकृती स्थिर असल्याचे सूत्रांनी सांगितले. महार्जन यांना हातापायाची हालचाल करता येत नाही, पण साह यांच्या इजा गंभीर नाहीत.

दरम्यान, नेपाळमध्ये मृतांची संख्या १,३००पेक्षा जास्त झाली असून बेपत्ता लोकांची संख्याही वाढून किमान ५,६०० इतकी झाली आहे. तर तिबेटमध्ये ३१ मृत असून ५३२ जण बेपत्ता असल्याचे चीनच्या अधिकाऱ्यांनी सांगितले.

मी नियंत्रण कक्षात होतो, त्यामुळे इतर सर्वांचे आयुष्य वाचवणे ही माझी जबाबदारी होती. इतका मोठा अपघात झाल्यानंतर पळून जाण्याची ती वेळ नव्हती. या काळात मी मंत्रजप करण्यात वेळ घालवला.

- संजय साह, सुटका करण्यात आलेला कर्मचारी

२.५६ अब्ज डॉलरचे नुकसान

पुरामुळे नेपाळमध्ये मालमत्ता, घरे आणि पायाभूत सुविधांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले आहे. नेपाळच्या नॅशनल डिझास्टर रिस्क रिडक्शन अँड मॅनेजमेंट ऑथोरिटीचे प्रमुख धर्मराज उप्रेती यांनी नुकसानाचा आकडा ३८७.५ अब्ज नेपाळी रुपये (२.५६ अब्ज डॉलर) इतका असल्याचा अंदाज व्यक्त केला.

उत्तर प्रदेशात पूरस्थिती, बिहारमध्ये पुराचा धोका

वैशाली, बिहार

लखनऊ/ पाटणा : उत्तर प्रदेशच्या २६ जिल्ह्यांना पुराचा फटका बसला असून आतापर्यंत तेथील ७७ हजार ५००पेक्षा जास्त लोकांची सुखरूप सुटका करण्यात आली आहे. त्याचवेळी कोणतीही जीवितहानी किंवा पशूहानी झालेली नाही, अशी माहिती राज्य सरकारने शुक्रवारी दिली. तर, बिहारमध्ये नद्यांच्या पाण्याची पातळी वाढल्याने पाच जिल्ह्यांना पुराचा धोका निर्माण

झाला आहे. नेपाळ आणि झारखंडमध्ये सतत पडणाऱ्या पावसाचा बिहारमध्येही परिणाम झाला असून राज्यातील अनेक नद्यांच्या पाण्याची पातळी वाढली आहे. त्यामुळे बिहारमधील अनेक जिल्ह्यांना पुराचा धोका निर्माण झाला आहे. गंगा, गंडक, कोसी, बुढी गंडक, बागमती, पुनपुन आणि घागरा या नद्यांनी धोक्याची पातळी ओलांडली आहे.

सोनिया गांधींच्या आत्मचरित्राचे नवे प्रकाशक

‘पेंग्विन’च्या माधारीनंतर ‘हार्पर कॉलिन्स’कडे जबाबदारी

पीटीआय, नवी दिल्ली

काँग्रेसच्या ज्येष्ठ नेत्या सोनिया गांधी यांचे बहुप्रतीक्षित आत्मचरित्र ‘ब्लॉगिंग - अ जर्नी ऑफ लव्ह’ हे आत्मचरित्रात्मक पुस्तक आपण प्रकाशित करणार असल्याची घोषणा हार्पर कॉलिन्सने शुक्रवारी केली. हे पुस्तक भारतात १० नोव्हेंबरला प्रकाशित होणार आहे. त्यामुळे पेंग्विन रँडम हाऊस इंडियाने भारतातील प्रकाशनातून माघार घेतल्यामुळे निर्माण झालेली अनिश्चितता संपली आहे. दरम्यान, आंतरराष्ट्रीय आवृत्ती आधी टरल्याप्रमाणे पेंग्विन रँडम

हाऊसच्या अफ्रेड ए. नॉफ यांच्या प्रकाशन संस्थेमार्फत प्रकाशित होणार आहे. पेंग्विन रँडम हाऊस इंडिया (पीआरएचआय) हे आत्मचरित्र प्रकाशित करणार होते. मात्र, हस्तलिखितातील काही भागांमध्ये संपादकीय बदल करण्यावरून लेखकाच्या प्रतिनिधींशी मतभेद झाले. त्यावर उपाय न निघाल्याने पेंग्विन रँडम हाऊस इंडियाने पुस्तक प्रकाशित करण्यापासून माघार घेतली.

या प्रकरणावरून राजकीय वर्तुळातही वाद निर्माण झाला होता. काही काँग्रेस नेत्यांनी सरकारचा दबाव आणि अभिव्यक्तिस्वातंत्र्याचा मुद्दा उपस्थित केला होता. पंतप्रधान नरेंद्र मोदी, राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ तसेच भारतीय भूभागावर मिळवलेल्या कथित ताब्याशी संबंधित काही भाग पुस्तकातून वगळण्यासाठी पेंग्विनवर दबाव आणला गेल्याचा आरोपही करण्यात आला होता.

मात्र, ‘पेंग्विन’ने गेल्या

आठवड्यात ‘पीटीआय’ला दिलेल्या विशेष निवेदनात कोणताही बाह्य दबाव नसल्याचे स्पष्ट केले होते. पुस्तक प्रकाशित करण्यासाठी कंपनी उत्सुक होती आणि ते मिळवण्यासाठी बराच प्रयत्न केला होता, असेही कंपनीने म्हटले होते. काही बदलांवर लेखकाच्या प्रतिनिधींशी सहमती झाली, तर काही मुद्द्यांवर लेखकाची भूमिका मान्य करण्यात आली. मात्र, एका विशिष्ट मुद्द्यावर अंतिम सहमती होऊ शकली नाही, असे ‘पीआरएचआय’ने स्पष्ट केले होते. गोपनीयतेच्या अटींमुळे या मुद्द्याचे स्वरूप जाहीर केले गेले नाही.

सर्वोच्च न्यायालयाच्या

निर्देशांकडे दुर्लक्ष!

न्यायिक अधिकाऱ्यांच्या चौकशीचे आदेश

पीटीआय, नवी दिल्ली

सर्वोच्च न्यायालयाने अहवाल सादर करण्याबाबत तीन वेळा दिलेले निर्देश न पाळल्याने अलाहाबाद उच्च न्यायालयातील संबंधित न्यायिक अधिकाऱ्यांची चौकशी करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत. मालमतेच्या वादातून दाखल झालेल्या एका प्रकरणावर सर्वोच्च न्यायालयातील न्या. प्रशांत कुमार यांच्या खंडपीठासमोर सुनावणी झाली. यापूर्वी सर्वोच्च न्यायालयाने हे प्रकरण एक वर्षाच्या आत निकाली काढावे, असे निर्देश

फेब्रुवारी २०२०मध्ये दिले होते. मात्र जानेवारीत झालेल्या सुनावणीदरम्यान याप्रकरणी अद्याप कोणतीच कार्यवाही न झाल्याचे खंडपीठाच्या निर्दर्शनास आले. मुदतवाद देऊनही उच्च न्यायालयाने निर्देशांचे पालन केले नाही. अखेर मे महिन्यात अहवाल सादर करण्यात आला. हे प्रकरण पुढील सहा महिन्यांत निकाली काढण्याचे निर्देश खंडपीठाने दिले. मात्र, उच्च न्यायालयाने अद्याप त्याचेही पालन न केल्याने आता सर्वोच्च न्यायालयाने संबंधित न्यायिक अधिकाऱ्यांच्या चौकशीचे आदेश अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या निबंधकांना दिले आहेत.

फेब्रुवारी २०२०मध्ये दिले होते.

मात्र जानेवारीत झालेल्या सुनावणीदरम्यान याप्रकरणी अद्याप कोणतीच कार्यवाही न झाल्याचे खंडपीठाच्या निर्दर्शनास आले. मुदतवाद देऊनही उच्च न्यायालयाने निर्देशांचे पालन केले नाही. अखेर मे महिन्यात अहवाल सादर करण्यात आला. हे प्रकरण पुढील सहा महिन्यांत निकाली काढण्याचे निर्देश खंडपीठाने दिले. मात्र, उच्च न्यायालयाने अद्याप त्याचेही पालन न केल्याने आता सर्वोच्च न्यायालयाने संबंधित न्यायिक अधिकाऱ्यांच्या चौकशीचे आदेश अलाहाबाद उच्च न्यायालयाच्या निबंधकांना दिले आहेत.

फेब्रुवारी २०२०मध्ये दिले होते.

अन्नधान्याच्या किमतीत

ऑगस्टमध्ये विक्रमी वाढ

संयुक्त राष्ट्रांच्या अहवालातील माहिती

रॉयटर्स, पॅरिस

जागतिक बाजारपेठेत अन्नधान्याच्या किमतीत विक्रमी वाढ झाली असून त्यात २०२२ नंतर प्रथमच ऑगस्टमध्ये सर्वाधिक दराची नोंद झाली आहे.

प्रतिकूल हवामानामुळे घटलेले उत्पादन; तसेच युक्रेन, इराणमधील युद्धामुळे वितरण साखळीवर झालेला विपरीत परिमाण ही याची प्रमुख कारण असल्याचे संयुक्त राष्ट्रांच्या अन्न व कृषी संघटनेने (एफएओ) एका अहवालात स्पष्ट केले आहे. यामध्ये धान्यांची तीन वर्षांतील किंमत, तर साखरेचे एक वर्षांतील सर्वाधिक दर या महिन्यात

नोंदले गेले. आंतरराष्ट्रीय बाजारातील उलाढालीचा अभ्यास करून ‘एफएओ’मार्फत दर महिन्याला अन्नधान्याच्या दराचा निर्देशांक तयार केला जातो. जुलै महिन्यात हा निर्देशांक १३०.३ नोंदवण्यात आला होता. यंदा त्याने १३३.३पर्यंत उसळी घेतली. यापूर्वी नोव्हेंबर २०२२मध्ये इतकी नोंद झाली होती. अन्नधान्य दराच्या निर्देशांकत दिवसेंदिवस होत असलेली ही वाढ धोक्याची घंटा ठरत आहे, असे ‘एफएओ’चे प्रमुख अर्थतज्ज्ञ मॅक्झिमो तोरेरो यानी म्हटले आहे. ऑगस्टमध्ये धान्याचे दर २.२ टक्के, तर वनस्पतीजन्य तेल ०.६ टक्क्यांनी वाढले आहे.

उभे शब्द :

(१) विपुल, अतोनात (२) प्रातःकाळ (३) मितव्ययी (४) संसार (५) रोगांपासून बचाव करण्यासाठी दोचून घेण्याचे औषध (६) रागरंग, अनुकूल परिस्थिती (७) त्वरेने (११) **XX** चा पाढा म्हणजे नाही नाही म्हणणे (१३) रोख पैसा (१५) नीटनेटकेपणा (१८) खोगीर (२०) पक्ष्यांचा समूह (२१) काजळ (२३) शाई टिपून घेणारा कागद (२४) एक सुगंधी फूल (२५) अचानक उद्ध्वलेली संकटाची परिस्थिती (२६) दुधाचा एक गोड पदार्थ (२८) सौंदर्य (३२) एक पक्षी (३४) काम

- मनाली रानडे

manalikode26@gmail.com

शब्दकोडे- ८४

१	२	३	४	५	६	७			
८			९						
१०			११			१२	१३		
			१४		१५	१६			
१७	१८		१९	२०				२१	
			२२		२३		२४		
२५		२६			२७	२८			
		२९		३०					
३१				३२	३३			३४	
		३५						३६	

आडवे शब्द :

(१) थाटमाट, दिखावा (४) कोणता तरी (मनुष्य, बाब, वस्तू) (८) विहिरीवरून पाणी काढायचे साधन (९) वस्त्र (१०) एकदम (खाली बसणे) (१२) ज्याला विशिष्ट मान मिळाला आहे असा (१४) सामसूम, शांतता (१६) शहर (१७) पत्र्याने आच्छादलेले लहान दुकान (१९) मार्ग, रस्ता (२२) **XXXX** होणे म्हणजे गर्दी होणे (२४) गळ्यातला एक दागिना (२५) अधिक, जास्त, अजून (२७) पळ काढणे (२९) रुधिर (३०) कवी मोरोपंतांची काव्यरचना (३१) कडा, भुजा (३३) मौजण्याजोगा (३५) एक फळ (३६) धीर, साहस

सुडोकू - ८४

६					२	८	
			३				४
		५				७	
		९	७			६	
		४			८		
	३				९	५	
४					९		
९				८			
२		५				३	

सुडोकू - ८३ चे उत्तर

९	६	७	४	७	३	२	८	५
३	८	२	७	५	९	६	७	४
७	५	४	६	२	८	३	७	९
७	७	६	९	३	४	८	५	२
२	९	५	७	८	६	७	४	३
८	४	३	२	७	५	९	६	७
६	२	८	३	४	७	५	९	७
५	७	७	८	९	२	४	३	६
४	३	९	५	६	७	७	२	८

शब्दकोडे - ८३ चे उत्तर

पो	र	स	व	दा	अ	ध्या	प	क
लो		मा	जी		उ	पा	स	म
आ	धा	र		स	र	ज	न	
शा	स	न	भा	ळ	क	मा	न	
न		ता	न	त	र	य		
पो		सा	ठा	प	र	सा	न	
ट	व	का		खा	र	ट	हू	
गी	र		कि	वा		क	वा	
दा		मा	रू	न	मु	ट	कू	न
मा	न	ध	न		गी	क	स	र

सणासुदीच्या काळात राज्यभर रेशन वितरण बंद

नागपूर : ऐन सणासुदीत राज्यातील स्वस्त धान्य दुकानचालकांनी ७ सप्टेंबरला धान्य वितरण बंद ठेवण्याचा निर्णय घेतला आहे. विशेष म्हणजे, प्रत्येक महिन्याच्या ७ तारखेला ‘अन्न दिन’ पाळून लाभार्थ्यांना धान्य उपलब्ध करून देण्यासाठी दुकाने सुरू ठेवली जातात. मात्र, याच दिवशी राज्यभर ई-पॉस यंत्रे बंद राहतील. ‘ऑल महाराष्ट्र फेअर प्राईज शॉपकॉर्स फेडरेशन’ने या राज्यव्यापी आंदोलनाची हाक दिली आहे. ई-पॉस यंत्रांचे इंटरनेट आणि सर्व्हरमध्ये गेल्या काही महिन्यांपासून सात्त्याने अडचणी येत असल्याचा दुकानदारांचा दावा आहे. समस्या सुटत नसल्याने आंदोलनात सहभागी होणार असल्याची माहिती नागपूर रेशन दुकानदार संघाचे अध्यक्ष सुभाष मुसळे आणि सचिव रितेश अग्रवाल यांनी दिली.

मंत्रालय आणि विधानभवनात ‘कालायन’ !
मुंबई : प्रमाण वेळेबरोबरच सूर्योदय-सूर्यास्ताची वेळ, ग्रहांची स्थिती व हालचाल, पंचांग आणि विविध दिनविशेष दाखविणारे ‘कालायन’ हे विशेष समयदर्शक उपकरण विधानभवनात आणि मंत्रालयात बसविण्यात येणार आहे. सांस्कृतिक कार्य विभागाने या दोन उपकरणांच्या खरेदीसाठी १० लाख ९७ हजार ४०० रुपयांच्या खर्चाला मान्यता देण्यात आली आहे. पुरातत्त्व व वस्तुसंग्रहालये संचालनालयाच्या अखत्यारीतील १४ वस्तुसंग्रहालयांमध्येही ‘कालायन’ बसविण्याचा प्रस्ताव आहे.यात प्रमाण वेळ आणि जीपीएस वेळ, सूर्योदय-सूर्यास्ताची वेळ, ग्रहांची स्थिती व हालचाल, पंचांग, दिनविशेष दाखविण्याची सुविधा आहे.

पेपरफुटीचे धागेदेरे मंत्री कार्यालयापर्यंत ?
(पान १ वरून)
यांनाही अटक करण्यात आली. गौरव पाटील यांच्या नंदूरबारच्या घरी मंत्री झिरवाळ यांचे विशेष कार्य अधिकारी गणेश देवर भाडेकरू आहेत. लोकसेवा आयोग आणि मंत्री कार्यालय यांचा अर्थाअर्थी काही संबंध येत नाही. मंजूर पदांची आवश्यकता संबंधित विभाग राज्य लोकसेवा आयोगास कळवतो आणि आयोगाकडून परीक्षांचे संचालन होते. परंतु, ज्या अन्न व औषध प्रशासन विभागाची ही परीक्षा होती, त्याच विभागाच्या मंत्री कार्यालयातील विशेष कार्य अधिकारी आरोपींच्या घरी भाडेकरू असल्याने चर्चा सुरू झाल्या आहेत.

प्रदूषणकारी गृहप्रकल्पांना यापुढे १०० टक्के दंड!

(पान १ वरून) सोपविली. महापालिका, म्हाडा आणि झोपडपट्टी पुनर्वसन प्राधिकरण आदींनी याबाबत गृहप्रकल्पांची तपासणी केली. कार्यकारी अभियंत्यांच्या पातळीवर समित्या

‘डीजे’बाबत सर्वसमावेशक तोडगा

गणेशोत्सव परंपरा पाळूनच साजरा करण्याचे मुख्यमंत्र्यांचे आवाहन

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : ‘आपले सण आणि उत्सव साजरे करताना ते जास्तीत जास्त पारंपरिक पद्धतीने साजरे व्हावेत. ‘डीजे’सारख्या काही पद्धती वर्षानुवर्षे सुरू आहेत. त्यांचे स्तोम लोकसहभागातून कमी करावे लागणार आहे. तोपर्यंत पारंपरिक पद्धतीने आणि कमीत कमी ध्वनिप्रदूषण करून गणेशोत्सव साजरा करावा,’ अशी भूमिका मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी शुक्रवारी पुण्यातील एका कार्यक्रमात मांडली.

फडणवीस यांनी गणेशोत्सव आणि त्यातील ध्वनिप्रदूषणाबाबत भूमिका स्पष्ट केली. ते म्हणाले, ‘सण आणि उत्सव अधिकाधिक पारंपरिक पद्धतीने साजरे व्हायला हवेत. मात्र, या उत्सवांमध्ये वर्षानुवर्षे काही पद्धती रूढ होतात. अशा पद्धती बंद करताना केवळ कायद्याचा बडगा उगारणे योग्य ठरत नाही. त्यासाठी लोकांना विश्वासात घेऊन आणि त्यांच्याशी चर्चा करून मार्ग काढावा लागतो. त्या दृष्टीने पुण्याच्या पोलीस आयुक्तांनी गणेशोत्सवातील सर्व घटकांशी चर्चा केली आहे. त्यात बऱ्याच गोष्टींवर एकमत झाले आहे. त्यातून योग्य तोडगा निघेल.’

आगामी काळात डीजेचे स्तोम कमी होईल किंवा संपेल
‘डीजेमुळे लोकांना खूप त्रास होतो. त्यातून भूकंप झाल्यासारखा आवाज निर्माण होतो. अशा गोष्टी घडू नयेत, यावर सर्वांचेच एकमत आहे. त्यामुळे पुण्यात गणेशोत्सव पारंपरिक पद्धतीने साजरा करण्याच्या दिशेने पाऊल टाकण्यात आले आहे. आगामी काळात डीजेचे स्तोम कमी झालेले अथवा ते संपलेले दिसेल. गणेशोत्सव पारंपरिक पद्धतीने किंवा कमीत कमी ध्वनिप्रदूषणासह साजरा करावा लागेल,’ असे फडणवीस यांनी स्पष्ट केले.

नागपुरात डीजेबंदीवरून भाजपविरुद्ध भाजप

माजी आमदार, भाजप शहराध्यक्ष पोलीस आयुक्तांकडे

नागपूर : भाजपचे माजी आमदार संदीप जोशी यांनी शुक्रवारी डीजे बंदी केवळ दोन महिन्यांसाठी नव्हे तर कायमस्वरूपी करावी, अशा मागणीचे निवेदन पोलीस आयुक्त व महापालिका आयुक्तांना दिले. जोशी यांच्यानंतर भाजपचे शहर अध्यक्ष दयाशंकर तिवारी यांनीही पोलीस आयुक्तांना निवेदन देत बंदीच्या निर्णयावर पुनर्विचार करण्याची मागणी केली. त्यामुळे शहरात भाजपविरुद्ध भाजप असे चित्र निर्माण झाले आहे.

डीजेबंदीवरून दुसऱ्या दिवशीही गुन्हा सुरू आहे. पोलीस आयुक्त विश्वास नांगरे पाटील यांनी डीजेवर बंदीचे आदेश काढले. यावरून माजी आमदार संदीप जोशी यांनी आज डॉक्टर, व्यावसायिक, स्वयंसेवी संस्थांच्या पदाधिकाऱ्यांसह पोलीस आयुक्तांची भेट घेतली. जोशी यांच्या निवेदानानंतर भाजपचे शहर अध्यक्ष दयाशंकर तिवारी यांनी पोलीस आयुक्तांना शहरात

जोशींबरोबर स्वरसेवी संस्था

माजी आमदार संदीप जोशी यांनीही शुक्रवारी पोलीस आयुक्तांना निवेदन देऊन डीजेवर कायमस्वरूपी बंदीची मागणी केली. त्यांच्या नेतृत्वाखालील शिष्टमंडळात स्वयंसेवी संस्थांच्या प्रतिनिधींचा समावेश होता. यात ‘कॅंग’चे विवेक रानडे, टॅक्सेपेर असेसिएशनचे तेजिंदरसिंग रेणू, आयएमएच्या अध्यक्ष डॉ. मंजूषा गिरी, नेत्रतज्ज्ञ डॉ. गोपाल अरोरा यांच्यासह विविध संस्थांचे पदाधिकारी आणि सदस्य सहभागी झाले होते.

डीजेबंदीच्या निर्णयाचा पुनर्विचार करावा, अशा मागणीचे निवेदन दिले. याशिवाय भाजप आमदार प्रवीण दटके यांनी फक्त हिंदूंच्या सर्मांना त्रास देण्यासाठी हे परिपत्रक काढले असेल, तर ते आम्ही खपवून घेणार नाही, असा इशारा दिला. आदेश दोन महिन्यांपूर्वीच काढायला हवे होते, असे भाजपचे आमदार कृष्णा खोपडे म्हणाले.

ध्वनिमर्यादा उल्लंघनाबद्दल मंडळ पदाधिकाऱ्यांना शिक्षा

● पुणे : मिरवणुकीत उच्च क्षमतेची ध्वनिक्षेपक यंत्रणा वापरून सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाचे उल्लंघन केल्याप्रकरणी लोहियानगरमधील एका गणेश मंडळाच्या अध्यक्ष, उपाध्यक्ष आणि ध्वनिक्षेपक यंत्रणा पुरविणाऱ्या व्यावसायिकाला न्यायालयाने दोषी ठरवून शिक्षा सुनावली. तिघांना दंड ठोठावण्यात आला असून, ध्वनिक्षेपक यंत्रणाही जप्त करण्यात आली.

● अल मदिना यंग बॉइज यंग सर्कलचे अध्यक्ष वाहिद कासीम मणियार, उपाध्यक्ष जावेद मजीद शेख (दोघे रा. लोहियानगर, घोरपडे पेठ) आणि ध्वनिक्षेपक यंत्रणा पुरविणारे व्यावसायिक प्रकाश कृष्णात अस्वले (रा. सावर्डे बुद्रुक, ता. कागल, जि. कोल्हापूर) अशी दोषी ठरविण्यात आलेल्यांची नावे आहेत.

● गेल्या २६ ऑगस्टला ईद-ए-मिलादनिमित्त काढण्यात आलेल्या मिरवणुकीत ध्वनिक्षेपक यंत्रणेच्या वापराबाबत पोलीस आयुक्त अमितेशकुमार यांनी आदेश जारी केले होते. सर्वोच्च न्यायालयाच्या आदेशाचे उल्लंघन केल्यास कारवाई करण्यात येईल, असा इशाराही देण्यात आला होता.

मुंबईत ‘डीजे’ वापरावर २०१५ पासून बंदीच!

आवाजाची पातळी मर्यादित ठेवण्याचे आवाहन

मुंबई : पुण्यात गणेशोत्सवाच्या मिरवणुकीत ‘डीजे’च्या वापरावरून निर्माण झालेल्या वादाच्या पार्श्वभूमीवर मुंबईत गणेशोत्सव मंडळांनीच आवाजाची पातळी मर्यादित ठेवण्याचे मान्य केले आहे. आवाजाची निर्धारित मर्यादा ओलांडल्यास पोलिसांकडून कारवाई केली जाईल, याची मंडळांना कल्पना देण्यात आली आहे. मुंबईत ‘डीजे’च्या वापरावर २०१५ पासूनच बंदी आहे, असे पोलीस आयुक्त देवेन भारती यांनी सांगितले.

पत्रकारांशी संवाद साधताना

भारती यांनी सांगितले की, ‘डीजे’च्या वापरावर बंदी आहेच. याशिवाय ध्वनीची निर्धारित डेसिबल मर्यादा ओलांडण्यासही मनाई आहे. ‘लेझर लाइट’च्या वापरावरही बंदी आहे. उत्सवाच्या काळात त्याचा वापर होऊ नये, याची पोलीस दक्षता घेतात. असा प्रकार आढळल्यास तात्काळ कारवाई केली जाते.

मुंबईतील गणेशोत्सवाच्या मिरवणुकांमध्ये प्रामुख्याने पारंपरिक वाद्यांचा वापर केला जातो. उत्सवाच्या काळात ‘डीजे’चा वापर केला जात नाही.

‘डीजे’, ‘लेझर लाइट’वर सांगलीत बंदी

सांगली : गणेशोत्सवाच्या पार्श्वभूमीवर मिरवणुकांमध्ये ‘डीजे’ आणि ‘लेझर लाइट’च्या वापरावर सांगली जिल्ह्यात बंदी घालण्यात आली आहे. जिल्हा पोलीस अधीक्षक तुषार देशी यांनी याबाबतचे आदेश लागू केले आहेत. मिरवणुकांमध्ये विविध गणेश मंडळांकडून ‘डीजे’ आणि ‘लेझर लाइट’चा वापर केला जातो. ‘डीजे’च्या प्रचंड आवाजामुळे तसेच ‘लेझर लाइट’च्या प्रखर प्रकाशामुळे मुले, ज्येष्ठ नागरिक, रुग्ण आणि दिव्यांग्यांना त्रास होतो, असे पोलिसांनी प्रसिद्धिपत्रकात म्हटले आहे.

वित्त तंत्रज्ञानात मुंबई, पुणे आघाडीवर

देवेंद्र फडणवीस; देशातील ६९ टक्के गुंतवणूक मुंबईत

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : वित्ततंत्रज्ञान क्षेत्रात महाराष्ट्राने आपले वर्चस्व कायम ठेवले असून, यंद्याचा पहिल्या तिमाहीत मुंबईने बंगळुरूला मागे टाकले आहे. देशातील वित्ततंत्रज्ञान क्षेत्रातील एकूण गुंतवणुकीपैकी तब्बल ६१ टक्के गुंतवणूक मुंबईत झाली आहे. राज्यात या क्षेत्रात ९० कोटी डॉलरची गुंतवणूक झाली असून, वित्ततंत्रज्ञान नवउद्यमींच्या संख्येतही ५९ टक्क्यांची वाढ झाली आहे, अशी माहिती मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांनी शुक्रवारी दिली.

‘मुंबई आणि पुणे देशातील वित्ततंत्रज्ञान परिसंस्थेत आघाडीवर आहेत. ही परिसंस्था आता नाशिक, छत्रपती संभाजीनगर आणि नागपूर येथेही नेण्याची गरज आहे. लवकरच नागपूरमध्येही बजाज फिनसर्व्हेची सेवा सुरू झालेली दिसेल,’ असे फडणवीस यांनी सांगितले.

‘बजाज फिनसर्व्ह’च्या मुख्यालयाच्या भूमिपूजन कार्यक्रमात मुख्यमंत्री बोलत होते. या वेळी उपमुख्यमंत्री सुनेत्रा पवार,

पुण्याची वाहतूक वेगवान करण्याचा निर्धार

पुण्यात वर्तुळाकार मार्गांबरोबरच भुयारी मार्गांचे जाळे निर्माण करण्यात येणार आहे. पुढील तीन ते चार वर्षात पुण्याची ओळख वेगवान वाहतूक व्यवस्था असलेले शहर अशी बनेल, असा निर्धार फडणवीस यांनी व्यक्त केला.

महापौर मंजूषा नागपुरे, ‘बजाज फिनसर्व्ह’चे अध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक संजीव बजाज, बजाज फिनसर्व्ह सीएसआरच्या अध्यक्ष शेफाली बजाज, बजाज फायनान्सचे उपाध्यक्ष व व्यवस्थापकीय संचालक राजीव जैन, महापालिका आयुक्त नवल किशोर राम,

महाराष्ट्र वित्त तंत्रज्ञान क्षेत्राची राजधानी बनला आहे. त्यामुळे आर्थिक व्यवहार आणि बँकिंग क्षेत्रात राज्य पुढे असून, आणखी पुढे नेण्यासाठी विशेष धोरण तयार केले आहे. विमा आणि डिजिटल कर्ज वितरण क्षेत्रात महाराष्ट्राने आपले वर्चस्व कायम ठेवावे, या दृष्टीने प्रयत्न सुरू आहेत. **- देवेंद्र फडणवीस**, मुख्यमंत्री

जिल्हाधिकारी जितेंद्र ढुडी यांच्यासह बजाज समूहातील पदाधिकारी आणि वरिष्ठ अधिकारी उपस्थित होते.

‘बजाज फिनसर्व्ह’चे पुण्यात उभारण्यात येणारे मुख्यालय आणि त्यातील सुविधा देशातील महत्त्वाची आणि शाशवत व्यवस्था ठरणार आहे.

म्हाडा घोटाळ्यात १३ अधिकारी, कर्मचाऱ्यांचे निलंबन

लोकसत्ता विशेष प्रतिनिधी

नाशिक : सर्वसमावेशक गृहनिर्माण योजनेंतर्गत नाशिकमध्ये झालेल्या बहुचर्चित म्हाडा घोटाळ्याच्या चौकशीत धक्कादायक बाबी उघड होत आहेत. सकृतदर्शनी सहभाग निष्पन्न झाल्याने महसूल विभागातील चार आणि भूमी अभिलेख विभागातील नऊ, अशा एकूण १३ अधिकारी-कर्मचाऱ्यांना निलंबित करण्यात आले आहे. आता नाशिक महापालिकेच्या नगररचना विभागातील १५हून अधिक अधिकारी-कर्मचाऱ्यांवर कारवाईची टांगती तलवार आहे. महापालिका क्षेत्रातील २० टक्के म्हाडा आरक्षणाच्या अंमलबजावणीत झालेल्या

मनपाच्या १५हून अधिक अधिकारी-कर्मचाऱ्यांवर कारवाईची टांगती तलवार असल्याचे समोर आले आहे .

अनियमिततेची शासनाकडून विशेष तपास पथकाद्वारे (एसआयटी) चौकशी करण्यात आली. या समितीचा अहवाल शासनाकडे सादर झाल्याचे सांगितले जाते. या घटनाक्रमात महसूल विभागाने नाशिकचे तत्कालीन मंडळधिकारी अनिल रोकडे यांच्यासह मनीषा पाटील, शशिकांत चित्ताळकर आणि

सागर शेलार या तीन तलाठ्यांना निलंबित केले. विलंबाने प्राप्त झालेल्या बनावट पोर्टहिससा नकाशाच्या आधारे नोंद घेणे, तसेच काही प्रकरणांत नावात विसंगती असतानाही फेरफार नोंद घेणे, अशा नियमबाह्य प्रक्रांसाठी ठपका संबंधितांवर ठेवण्यात आला आहे. दुसरीकडे, भूमी अभिलेख

अधिकाऱ्यांनी दिली.

बनावट नकाशे व दस्तावेजांच्या आधारे मोजणी करून नकाशा तयार करणे, तसेच मूळ अभिलेखाशी पडताळणी न करता विविध प्रकारच्या अभिलेखांशी निगडित बनावट नकलांची निर्मिती करणे, अशा प्रक्रांसाठी संबंधितांना जबाबदार धरण्यात आले.

रविवार, ६ सप्टेंबर २०२६

लोकरंग

तीन धुवांचा तमाशा

उत्तर आणि दक्षिण धुवानंतर सर्वाधिक बर्फ आणि हिमनद्या हिमालयात आढळतात. या ‘तिसऱ्या धुवा’च्या पल्ल्यात अफगाणिस्तान, बांगलादेश, भूतान, चीन, भारत, म्यानमार, नेपाळ आणि पाकिस्तान ही राष्ट्रे येतात. पर्यावरण बदलांमुळे येऊ शकणाऱ्या नैसर्गिक आपत्ती सोडविण्याबाबत या आठ देशांत कागदी करार चार दशकांपूर्वीपासून दिसतो, पण कृती काहीच होत नाही. गेल्या आठवड्यात नेपाळमध्ये झालेल्या निसर्गकोपाने या देशांनी बदलायची गरज स्पष्ट केलीय. त्याकडे दुर्लक्ष झाल्यास हवामान बदल सुडाच्या पकिय्यात सज्ज आहेच...

अतुल देऊळगावकर

मारहाणीमुळे निश्चय ढळणार नाही

लढा सुरू ठेवण्याचा विद्यानंद बापटांचा निर्धार

लोकसत्ता प्रतिनिधी

पुणे : ‘मारहाणीमुळे माझा निश्चय ढळणार नाही. मला मारहाण

करण्याच्या मी गांभीर्याने घेत नाही. मी मंडात असलेल्या मुद्द्यांचा तार्किक प्रतिवाद करण्याऐवजी टीका आणि मारहाण केली जात आहे. ध्वनिप्रदूषणाविरोधातील माझा लढा सुरूच राहणार आहे,’ असे विद्यानंद बापट यांनी स्पष्ट केले.

ध्वनिप्रदूषणाविरोधातील माझा लढा सुरूच राहणार आहे. पुणे शहराची ओळख सांस्कृतिक राजधानी अशी आहे. मात्र, मत मांडणाऱ्या नागरिकाला मारहाण केली जाते. ही कोणती संस्कृती?’ असा प्रश्न बापट यांनी उपस्थित केला.

बापट यांच्या भाषेचे

मुख्यमंत्र्यांकडून कौतुक

‘विद्यानंद बापट यांच्या मराठी भाषेचे कौतुक आहे. ते सुंदर आणि शुद्ध मराठी बोलतात. मराठी भाषेच्या शुद्धतेचा नमुना या निमित्ताने पाहायला मिळतो. त्यांच्यासारखी मराठी बोलण्यासाठी मला आता शिकवणीच लावावी लागेल. आता अपेक्षा एवढीच आहे की, त्यांनी विचार मांडताना त्याचा इतरांना फार त्रास होणार नाही , याकडे लक्ष द्यावे,’ अशी टिप्पणी फडणवीस यांनी केली.

मोर्चात सहभागी होणार
ध्वनिप्रदूषणाविरोधात रविवारी (६ सप्टेंबर) डेक्कन जिमखाना येथील नामदार गोपाळ कृष्ण गोखले चौकातून काढण्यात येणाऱ्या मोर्चात सहभागी होणार आहे, असे विद्यानंद बापट यांनी सांगितले.

निवडणुकांसाठी भाजपचे खालच्या पातळीवर डावपेच

उद्धव ठाकरे यांची टीका

लोकसत्ता विशेष प्रतिनिधी

मुंबई : ‘भाजप निवडणुका जिंकण्यासाठी अत्यंत खालच्या

पातळीवर जाऊन डावपेच खेळत आहे. मतदार याद्यांमध्ये फेरफार करायचे, बोस नावे घुसवायची आणि त्याआधारे निवडणुका जिंकायच्या, असा कारभार सुरू आहे. एसआयआरमधून दोन कोटी नावे वगळली गेली आहेत. त्यामुळे आता गाफील न राहता प्रत्येक शिवसैनिकाने आपल्या विभागातील मतदारांसाठीच करडी नजर ठेवावी,’ असे आवाहन शिवसेना पक्षप्रमुख उद्धव ठाकरे यांनी शुक्रवारी केले.

शिवसेनेने बीड जिल्ह्यात नियुक्त केलेल्या ३१६ बृथप्रमुखांना शिवसेना भवन येथे ठाकरे यांच्या हस्ते विमा पॉलिसी आणि ओळखपत्रांचे वाटप करण्यात आले. या वेळी शिवसेना नेते

‘शिवसेनेच्या नावाचा दुरुपयोग करणाऱ्यांचा निकाल लागणार’

‘सत्तेतून पैसा आणि पेशातून सत्ता हे शिवसेनेचे राजकारण नाही. जनतेला पाणी, घर, निवारा आणि रोजगार मिळवून द्यायचा आहे. गाडगेबाबांच्या दशरूपीप्रमाणे सामान्य माणसाचे जीवन सुसह्य करण्यासाठी अधिकार हवा आणि म्हणून आपल्याला सत्ता पाहिजे. त्यासाठी महाराष्ट्र पुन्हा भगवा करायचा आहे,’ असे आवाहन ठाकरे यांनी केले.

खासदार अरविंद सावंत, आमदार संघटन मजबूत करण्यासाठी ‘गाव तिथे शिवसेना शाखा आणि घर तिथे शिवसैनिक’ हा जुना मंत्र पुन्हा प्रत्यक्षात आणण्याचे आवाहनही त्यांनी केले.

शिक्षणमंत्र्यांच्या अधिकाऱांना कात्री

(पान १ वरून) असतील, तर अस्तित्त्वात असलेल्या शाळांच्या वर्ग वाढीसाठी इरादा किंवा मान्यता पत्र देण्याचे अधिकार विभागाच्या प्रधान सचिवांकडे सोपविण्यात आले आहेत. मुंबईसह ठाणे, पुणे, नवी मुंबई, पिंपरी-चिंचवड, नाशिक, छत्रपती संभाजीनगर आणि नागपूर या महापालिका क्षेत्रांतील सीबीएसई, सीआयएससीई, आयबी, आयजीसीएसई आदी मंडळांच्या अभ्यासक्रमांशी संलग्न होऊ इच्छिणाऱ्या शाळांना ना-हरकत प्रमाणपत्र देणे आणि त्याचे नूतनीकरण करण्याचे अधिकारही प्रधान सचिवांकडे असतील, तर उर्वरित क्षेत्रातील अशाच प्रकरणांसाठी शिक्षण आयुक्तांना अधिकार देण्यात आले आहेत.

आधी हे सर्व अधिकार शालेय शिक्षणमंत्र्यांना होते. त्यामुळे आता मंत्रीस्तरावरील निर्णयांची व्याप्ती कमी होणार आहे. सरकारने या बदलामागे ‘विकसित महाराष्ट्र २०४७’, १०० टक्के ई-गव्हर्नन्स आणि प्रशासकीय कामकाजात सुलभता व गती ही कारणे दिली आहेत. मात्र, ज्या खात्याची राजकीय जबाबदारी शिवसेनेच्या मंत्र्यांकडे आहे, त्याच खात्यातील शाळा व्यवस्थापनाशी संबंधित महत्त्वाचे अधिकार प्रधान सचिव आणि शिक्षण आयुक्तांकडे वर्ग करण्यात आल्याने या निर्णयाला राजकीय महत्त्व प्राप्त झाले आहे. शालेय शिक्षणमंत्री दादा भुसे यांच्याशी यासंदर्भात वारंवार संपर्क साधूनही त्यांच्याकडून प्रतिसाद मिळू शकला नाही.

शाळांचा ओढा अन्य मंडळांकडे
महाराष्ट्रात राज्य शिक्षण मंडळाशी (एसएससी, एचएससी) संलग्नित असलेल्या शाळा मोठ्या संख्येने सीबीएसई, आयसीएसई, आयजीसीएसईसारख्या अन्य शिक्षण मंडळांशी संलग्न होत आहेत. प्रत्येक शाळेला त्याकरिता राज्य सरकारकडून ना-हरकत मिळवावी लागते. सुमारे १० वर्षांपूर्वी राज्यात अन्य मंडळांच्या सुमारे बाराशे शाळा होत्या. आता त्यांची संख्या चार हजारावर गेली आहे. प्रत्येक वेळेस ना-हरकत देताना वरिष्ठांचे हात ओले करावे लागतात. यात कोट्यवधीचे व्यवहार होत असतात, असा आरोप एका खासगी शाळेच्या संस्थाचालकांनी केला.

चला, गाऊ पैशाचे गीत !

सचिन रोहेकर

sachin.rohekar@expressindia.com

मानवी स्वभावता, ओढ, हुऱ्हरु, तळतळट, काळजात चरं होणे आणि विरहाची खंत या भावना प्रेमाव्यतिरिक्त आणखी एका गोष्टीकडून जाणवण्या जातात. ती गोष्ट म्हणजे पैसा. सध्याच्या जमान्यात तर पैशापाटे नातेसंबंध, नीतिमत्ता, तत्त्वनिष्ठा सारेच झूट. माणूस कितीही श्रीमंत, किती जिव्हा उदार दानशूर असल्याच्या आव आणणारा का असेना, पैशाबाबत सारेच भावुक असतात. किंबहुना माणूस जसजसा मोठा होतो, तसतशी पैशाशी त्याची भावनिष्ठा नाळ अधिकच घट्ट होते. असलेला पैसा खर्च होणे किती दुःस्वप्ना हाती होणे याचा कमी-अधिक चटक प्रत्येकाच्या मनाला लागतोच. तर हीच पैसा कमावण्याची, तो खर्चण्याची, तो जमवत जाण्याची आणि वाढवत नेण्याची गोष्ट आहे - ‘द ईकॉनॉमी इज पर्सनल - हाऊ बिग ईकॉनॉमिक फॉर्सेस शेप योर मनी - अँड व्हेट यू कॅन डू अबाउट इट’ ! अनिशा सरकार आणि नुपूर पवन बांग या अनुक्रमे पत्रकार व व्यावसायिक असलेल्या दोन लेखिकांनी हे पुस्तक अगदी योग्य वेळी ‘अमृतकाल’ वगैरे म्हटले जाणाऱ्या समयी आपल्यापाटे ठेवले आहे.

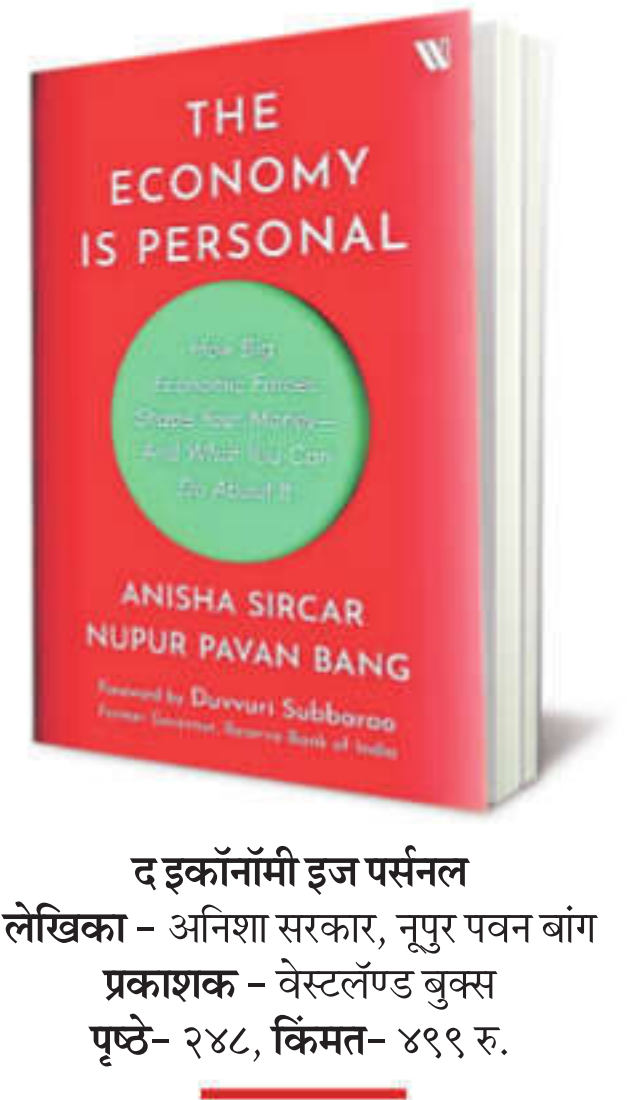
‘इकनोमीक्स’ हा मूळातच एक शास्त्र म्हणून अभ्यासला जाणारा विषय आहे. त्याचे नाव घेताच अनेकांच्या अविचार काटा येतो आणि हा आपल्या गावचा विषय नसल्याचा नाहक भाव जागा होतो. मात्र हे पुस्तक ‘अर्थशास्त्र सर्वज्ञा जालाळ्याचे’ या शीर्षकावरहुकूम, एकूण मांडणी व आशयातही सुगम, सुटसुटीत, अधिकाधिक भावस्पर्शां साकारले गेले आहे. अनेकांना कंटाळा न करता ते नक्कीच वाचावे वाटेत. रिझर्व बँकेचे माजी गव्हर्नर दुवुरी सुब्बाराव यांनी या पुस्तकाच्या प्रस्तावनेत म्हणूनच लिहिले आहे की, जगाचे आणि देशाचे अर्थकारण आणि पैसा-संपत्तीच्या सांभाळाचे आपले वैयक्तिक भाग या दोहोंमधील दरी उसळव्हीरीत्या मिटवून टाकते, हा या पुस्तकाचा सर्वात मोठा गण आहे.

भारतीय तत्त्वज्ञानात पिंडी ते ब्रह्मांडी नाते आणि त्यापुढे महाराष्ट्राच्या संत परंपरेचा पायादेखील 'व्यक्ती ते समष्टी' या एकात्म भावावर उभा आहे. संतांची शिकवणूक अशी की, व्यक्ती हा समष्टीचा एक अविभाज्य अंश आहे, त्यामुळे व्यक्तीचा खरा उत्कर्ष समष्टीच्या काळ्याणातच सामावलेला आहे.

अर्थशास्त्रातील मायक्रो आणि मॅक्रो-इकॉनॉमिक्स या संकल्पना व्यक्ती ते समष्टी नात्याशी तंतोतंत जुळणाऱ्या आहेत. आपला पगार, त्यातून भागू शकणारा महिन्याचा खर्च, आपल्याला घर-गाडीसाठी करज पेटा येईल ? मुलांच्या शिक्षणाची फी आणि आचल्या खिशाला परवडेल अशी विद्याशाखा कोणती ? आपट्यासंगी ओढणारा औषधपाण्याचा खर्च, हौस-मोज आण बचतीसाठी बाजूला काढता येणारी रक्कम वगैरे प्रश्न व पुढे हे सर्वांसाठी नेमकीच जिवाळ्याचे आहेत. तसेच व्यक्तीशी संलग्न असलेले (मायक्रो - सूक्ष्म) आर्थिक निर्णय आणि परिस्थिती यांच्यावर मॅक्रो अर्थात समष्टी पातळीवरील आर्थिक घडामोडींचा मोठा प्रभाव पडत असतो. म्हणजेच देशाचा आर्थिक विकासदर (जीडीपी), रिव्हर्व बँकेचा रेपो रेट, बुडीत अथवा निर्लेखित (राइट-ऑफ) करजने वाकलेल्या बँकांची तब्येत, युद्ध देशाच्या सोमेवर असो अथवा सोमेपासून पार दूरवर कुठेही सुरू असो, त्याच्या परिणामातून वाढणाऱ्या किमती, महागाई (चलनवाढ), डॉलर-रुपया विनिमय दर अशा ठोस आकड्यांवरच आपले वैयक्तिक भवितव्यही बेतलेले असते. 'अर्थशास्त्र सर्वांच्या जिवाळ्याचे' पुस्तक नेमके हेच सोपे करून

देशाचा आर्थिक विकासदर, रिझर्व्ह

बँकांचा रपा रेट, बुडोत अथवा
निर्लोखित कर्जाने वाकलेल्या
काँची तब्येत, युद्ध देशाच्या सीमेवर
असो अथवा सीमेपासून पार दूरवर
कुठेही सुरू असो, त्याच्या
परिणामातून वाढणाऱ्या किमती,
महागाई (चलनवाढ), डॉलर-
रुपया विनिमय दर अशा दोस
आकड्यांवरच आपले वैयक्तिक
मवितव्यही बेतलेले असते, ते कासे,
याविषयी प्रबोधन करणारे पुस्तक...

आपल्यापुढे ठेवते.

‘अर्थशास्त्र’ किंवा ‘देशाची अर्थव्यवस्था’

कवळ उद्यागपता, रिझर्व्ह बँक,

बाजारापुढात मर्यादित असलेला एक क्लिष्ट विषय म्हणूनच राहत नाही. तर वास्तव हे की जागतिक किंवा राष्ट्रीय पातळीवरील प्रत्येक मोठी आर्थिक घडामोड ही थेट आपल्या रोजच्या जीवनावर, कुटुंबाच्या महिन्याच्या ताताळबंदावर आणि भविष्यातील बचतीवर परिणाम करत असते.

फार मागे नको, मागील १२-१३ वर्षांचा (साधारण २०१४ ते २०२६) काळ पाहा. सर्वसाधारणपणे खिशाला चर ठरेल अशा अनेक चीजवस्तूंचे या काळात वाढलेले दाम लक्षात घ्या. दूध ३६ वरून, ७५-८० रुपयांवर, स्वयंपाकाचे तेल, स्वयंपाकाचा गॅस, तूर डाळीच्या किमती या काळात दुप्पटीहून अधिक वाढल्या आहेत. बरोबरीने शाळ्य-महाविद्यालयीन शिक्षण शुल्क जवळपास तिप्पट, वैद्यकीय उपचार (ओपीडी खर्च) जवळपास चौपट वा अधिक, सिनेमाचे तिकीट तिप्पट तर सोने अडीच पटीपेक्षा जास्त वाढले आहे. घराच्या किमती, घर भाडे, प्रवास भाडेही याच प्रमाणात वाढत आले आणे. १२ वर्षांपूर्वीही महागाई होती तरी वस्तू विकत घेणे, सेवा गरजेप्रमाणे उपभोगणे परवडत होते. त्या उलट आज अनेक गोष्टी इतक्या वाढल्यात की त्या आस्वादाबाहेरच गेल्या आहेत. चलनवादीचा स्वर किंवा महागाई दर्याचा आकड ३ टक्के, ७ टक्के की १० टक्के यापैकी काय, याच्याशी

आम्हाला घेणे काय ? काहीच फरक पडत नाही, असे वाटणे हा त्या मंडळींचा भ्रमच. आकड्यांना जरी विचारात घेतले नाही तरी हातातून वेगाने निस्पटणाऱ्या पैशांतून महागाईच्या झळींचा अनुभव प्रत्येकाला येत असतोच. कालपर्यंत ज्या पगारात घर सुरळीत चालत होते, त्याच पगारात महिनाअखेर तंगी भासू लागते. महागाई हा एक प्रकारचा 'अदृश्य कर' आहे, जो नळतण्णे आपली घेतले, गरजा, होस-मोज पोखरत असतो.

महागाईचा आकडाच आपल्या जीवनस्तराचा खरा आरसा आहे. आपल्या दैनंदिन जगाण्याच्या खर्चाचा तो नियंता आहे, असे किती लोक विचार करतात? जरी हे काहीना पटत असले तरी महागाईवर नियंत्रणाचा दोर कसून धरण्यात रिझर्व्ह बँक आणि सरकारची भूमिका काय असेल, तसेच त्यांच्या धोरणांचा त्यावर किती परिणाम होतो, याचा विचार किती जण करतात? पेंश्रीच्या दशकात देशाने बिलह्यांदा अनुभवलेला ५ टक्क्यांचा जीडीपी वाढीचा दर, त्या आघीचा सुमारे ३-४ टक्क्यांच्या आसपासचा तथाकथित 'हिंदू ग्रोथ रेट' आणि २००४ ते २००८ मधील सातत्यपूर्ण ८-९ टक्क्यांचा वाढदर अशा या आकड्यांमधून आपले, आपल्या कुटुंबाचे नेमके काय आणि कसे भले झाले?

अर्थव्यवस्थेतील हे स्थित्यंतर जर प्रगतीकारक मानायचे तर तपभरणाच्या काळात जे परवडणारे ते आज खरेदी करणे अशक्य कोटीत कसे गेले ? विशेषतः या काळात अर्थव्यवस्थेचे आकारमान दुपटीने फुगले. जीडीपी सतत वाढत आला आहे, अर्थव्यवस्था जगातील पहिल्या पाचात आली आहे; मग मानात्म्य मानसाच्या विश्वावरचा ताण का वाढतो आहे ? असे सारे प्रश्न हे पुस्तक स्वाभाविकपणे पटलावर आणते आणि त्याचा साधा, सुलभ उदासडाही ते करते. देशावरपुढे रुपयाचे डालगडगडे, तसेच देशाच्या अर्थसंकल्पात अधिकाधिक तूट वाढत जाणे याचे आपल्यापुढे येणाऱ्या जेवणाच्या थाळीतील डाळी, भाज्या आणि अन्य पक्वान्नांचे स्वरूप व प्रमाण कसे बदलत जाते, हेही आपल्याला ते समजावून देते.

अर्थकारणाबद्दलच्या चिंता अल्पकाळा साखळ्याच नसतात. उद्योगधंद्यांना एकीकडे सरकारकडून सवलती आणि दुसरीकडे बाजारात मागणी असणे आवश्यक असते. मागणी असेल आणि व्यवसायाला अनुकूल वातावरण असेल तरच उद्योग क्षेत्रातून गुंतवणूक होईल, जेणेकरून रोजगार आणि लोकांहाती पैसा येईल, हे सरकारला ध्यानात घ्यावे लागते. व्यवसायायानुकूलतेसाठी माग सवलती, करभार कमी केल्या जाणे सरकारला भाग ठरते. उद्योगांकडून मग वेतनवाद आणि नवीन नोकऱ्या तयार केल्या जातात, जे अर्थव्यवस्थेसाठी आणि सरतेशेवटी लोकांच्या फायद्याचे ठरते. पण हे केवळ आर्थिक विकासासथ प्रगतीपर असेल तेव्हाच घडून येते. ज्यामागे जागतिक तसेच राष्ट्रीय पातळीवरील मोठ्या आर्थिक घडामोडी कारक ठरत आहेत. असे हे सारे एकमेकांत गुंफलेले आहे.

वैयक्तिक स्तरावर विचार करता, समुद्रातील भरती-ओहोटीत आपली नौका सुरक्षितपणे तरून जाणे म्हणजेच 'कमवा, उधळ, वाचवा, वाढवा' हे समीकरण नीट जुळून यायचे आपल्या हाती असलेले मार्ग हे पुस्तक सुचवते. शेवटच्या चौथ्या भागात गुंतवणुकीच्या पारंपरिक, प्रचलित आणि नव्याने उदयाला आलेल्या मार्गांचे सविस्तर विवेचन आहे. महिन्याकाठी बचत केलेला पैसा गुंतवणुकीतून जर वाढायचा तर त्यातून महागाईपेक्षा जास्त परतावा मिळायला हवा. तो मिळवण्यासाठी म्युच्युअल फंड किंवा शेअर बाजारात

‘एसआयपी’ द्वारे शिस्तबद्ध गुंतवणूक करणे गरजेचे आहे. प्रत्येक गुंतवणूक आणि मालमत्ता वर्ग यात कोणती ना कोणती जोखीम असतेच. ती समजून घेऊन सुजाणतेने मालमत्ता वाटपाचे म्हणजेच जोखीमीचा भागाकार करण्याचे तत्त्वही पुस्तक समजावून देते.

आपली कमाई जसे आपण किती खर्च करतो, किती बचत करतो आणि कुठे गुंतवणूक करतो या आर्थिक निर्णयाना प्रभावित करते, तसेच ती आपल्या एकूण जीवनमान आणि सुखासमाधानावर अंकुश येईल की त्यात आपण खी बहार येईल हेही ठरवत असते. शिवाय नोकरी सरकारी आस्थापनांतील सुखासोनी की खासगी आणि त्यातही संघटित की बेबशरशाच्या असंघटित क्षेत्रातील याचाही तुमच्या आर्थिक जीवनमान आणि उत्कर्षावर प्रभाव राहतो. अशा परिणामकारक घटकांच्या गुंतागुंताला भारतासारख्या देशात पुढे आपण खी परत जुळत जातात. येथे तुमची जात, वय, लिंग (स्त्री-पुरुष) भेद, भौगोलिक परिसर आणि व्यवसाय यांसारखे सामाजिक घटकही पैशाच्या प्रवाहाला आणि वाटपाला वळण देत असतात. त्यामुळे आपले वित्तकारण समजून घेताना, सामाजकारणाचे दुर्लक्ष करता येत नाही, याचे भानही हे पुस्तक देते.

भारताच्या संरचनात्मक वास्तवाला समजून घेऊन, आपल्या हवीं पत्ती आणि खर्चाची सांठेजोड कायला ठेवी. खर्च-उत्पन्नाचा असा मेळ साधणे हे वैयक्तिक आर्थिक नियोजनाचे मूलतत्त्व आहे. केवळ एकाच पगारावर अवलंबून न राहता आपली कौशल्ये वाढवून उत्पन्नाचे इतर मार्ग निर्माण करणे हे सर्वसादीच- मग नोकरी, सामाजिक स्तर काहीही असो - फायदेशीर ठरते. मात्र हे

सारसकटपणें घडताना दिसत नाही. वर दिलेल्या सामाजिक, भौगोलिक कारणांमुळे लोकांचे विविध वर्तन आणि गुंतवणूककरणांक कमालीचे बत्ती असते, हेही मग ध्यानात घ्यावे. म्हणूनच प्रचंड विषमता आणि संधी-संसाधनांचे असमान वितरण असताना, वरच्या थराला असलेल्या केवळ टक्का, दोन टक्काभरांचे आर्थिक क्रियाकलाप वाढले तरी भारताचा जीडीपी वाढताना दिसतो. आणि अर्थातच या विकासाचे फायदेदेखील या वरच्या थरापुरतेच सीमित राहताना. हे चित्र बदलू शकते काय ? तर नक्कीच बदलू शकते. उपाय आणि मार्ग कोणते यावरही हे पुस्तक चर्चा करते.

कुटुंबाच्या भविष्याविषयी चिंतीत वृत्तीला तिच्या कमाई आणि खर्च तसेच बचत आणि गुंतवणुकीला आकार देणारी ही समीकरणे समजून घ्यावीच लागतील.

त्याच्याशी संलग्न ने जे काही आहे, त्यांचा अर्थ लाववा लागेल. या पुस्तकाचा सांगावा इतकाच की, अपेक्षित प्रेम आणि प्रतिसाद मिळो अथवा विरहही खंत, वेदना असो; भरभराट असो वा ओहोटी लागलेली असो, प्रत्येकाचे पैशाचे गीत असते आणि असायलाच हवे. प्रत्येकाचेच ते जमेल त्या ताल-सुरात गायलेच पाहिजे.

स्त्रियांच्या विद्रोहाचा हुंकार...

लता दाभोळकर

lata.dabholkar@expressindia.com

मराठीत दलित कवयित्रींचा पहिला हुंकार ऐकू येतो तो संत साहित्यात. रूढी-परंपरांनी जखडलेल्या समाजव्यवस्थेतही स्त्री म्हणून मनातले भाव मोक्षपेक्षांना मांडण्याचा, समाजरूढींबद्दलचा विद्रोह शब्दांत व्यक्त करण्याचा आणि सामाजिक परंपरेचे पाश तोडण्याचा प्रयत्न संत कवयित्रींनी आपल्या काव्यातून केला. पुढे आधुनिक दलित कवयित्रींनी आपल्या वेदना, समाजातील दमनवृत्ती, त्याविरोधात उभं ठाकण्याची हिंमत कवितांमधून मांडली. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी जसं दलितांतच उत्थान केलं तसंच त्यांच्या कार्यातून महिलांना आणि पर्यायाने या कवयित्रींनाही बळ मिळालं. किंबहुना आंबेडकरी विचार हीच अनेक कवींची मुख्य प्रेरणा ठरली. तिला जोड मिळाली 'दलित पंथ' आणि दलित साहित्यिक चळवळीची. या कवयित्रींमध्ये विद्रोहाचा हुंकार आहे. स्वत्वाची प्रखर जाणीव आहे. ती इतकी खोलवर आहे की, त्यात संपूर्ण समाजव्यवस्थेला हादरवून टाकण्याची ताकद आहे आणि ती त्यांच्या कवितांमधून अधिक तीव्रतेने जाणवत राहते.

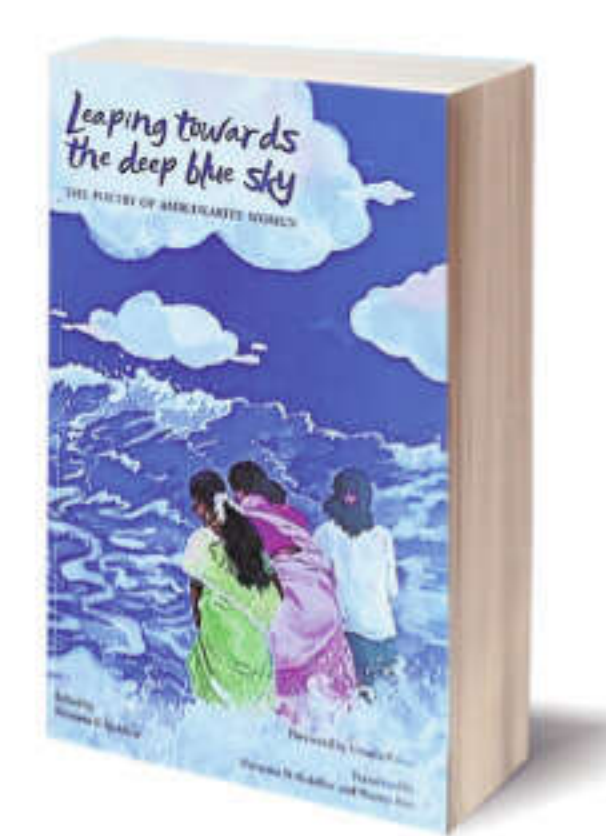
मराठीतील अशा तीन पिढ्यांपैथल्या प्रमुख दलित कवियित्रींच्या कविता 'लीपिंग टुवर्ड्स द ड्रीम ब्लू स्काय' या पुस्तकात इंग्रजीत अनुवादित केल्या आहेत. हा अनुवाद केला आहे शुजना एन. श्रीधर आणि श्रीजा राव यांनी. दलित स्त्री साहित्यातील महत्त्वाच्या लेखिका उर्मिला पवार यांची प्रस्तावना म्हणजे या कविता समजून घेणे सुकर करणारी अभ्यासपूर्ण मांडणी आहे. त्यांनी दलित कवियित्रींच्या साहित्याचा उल्लेख करताना दलित आणि स्त्री चळवळीचा थोडक्यात आढावा घेतला आहे. पुस्तकात छाया कोरेगावकर, दिशा पिकी शेख, दिहा बनसोडे, प्रज्ञा दया पवार, शीतल साठे, सुरेखा भगत, राज्यश्री गुडी, शारदा नवले, स्नेहा कदम, वष भिसे, संध्या तांबे, उषाकिरण आत्राम या कवियित्रींच्या रचनांचा समावेश आहे. अर्थत या कविता प्रत्यक्ष मराठीत वाचण्याचा अनुभव जास्त दाहक आणि या स्त्रियांच्या मनीच्या विद्रोहाची सखोल जाणीव करून देणारा असला तरी या कवितांमधील भाव इंग्रजी अनुवादत उत्तरविण्याचा प्रयत्नही कौतुकास्पद आहे.

या कवितांची 'सिस्टम्', 'टिअर थ्रस हर्ट', 'द कारवॉइज अवर लीड', 'आय क्रैव्ह अन् इल्युजिक्व ड्रीम', 'आय जस्ट वॉन्ट टू मीट मायसेल्फ', 'आय जस्ट वॉन्ट टू बी फ्री' या प्रकरणांमध्ये विभागणी केली आहे. त्यांची शीर्षक वाचलेही तरी त्या कवितांचा बाज काय आहे हे लक्षात येतं. एक स्त्री म्हणून समजातील आपलं स्थान, आपल्या घरातील स्वतःचं स्थान, स्वातंत्र्याचं ओढ हीच या कवितांमधून दिसू येते. शब्दाशब्दांमध्ये बंडखोरी, स्वतःचं अस्तित्व जपण्याचा प्रयत्न, त्याची मनात असलेली प्रखर जाणीव वाचकाला स्वतःची नेमकी ओळख शोधण्यास प्रवृत्त करते आणि जाणीव फक्त स्त्रियांपुरतीच मर्यादित राहत नाही.

या संग्रहातून दलित स्त्रियांचा संघर्ष, त्यांच्यातील भगिनीभाव, दलित स्त्रीवादी अभिव्यक्ती जाणवत राहते. प्रस्थापित पितृसत्तेला केवळ विरोध करून समाधान न

मानता ती सत्ताच नाकारण्याची हिमत या कवितांमधून दिसून येते. जातीआधारित समाजाव्यवस्थेविरोधात ठामपणे उभं राहणं, एक स्त्री म्हणून स्वतःची स्वातंत्र्य जाणता 'माणूस' म्हणून जगण्याला प्राधान्य मिळावं यासाठी संघर्ष करणं, परंपरा, रूढींचं मानेवरचं जोखड धाडकन फेकून देणं... अशा अनेक हिमतीच्या गोष्टी या कवितांमधून प्रखरपणे जाणवतात.

स्त्रीवादी अस्मिता, आंबेडकरी
विचारसरणी आणि सामाजिक वास्तवावर
बोट टेवणाऱ्या ह्याया कोरगावकर,
सामाजिक, राजकीय पातळीवर ठोस व थेट
भूमिका घेणाऱ्या प्रज्ञा दया पवार,
तृतीयपंथीयांच्या वेदना ठळकपणे मांडणाऱ्या
दिशा पिंकी शेख, स्त्रीसुलभ भावना कधी
हळव्या शब्दांत तर कधी प्रखरपणे मांडणाऱ्या

लीपिंग टुवर्ड्स द डीप ब्लू स्काय
संपादन- शृजना एन. श्रीधर
अनुवाद- श्रीजा राव, शृजना एन. श्रीधर
प्रकाशक- मावेली प्रकाशन
पाने-१३१, किंमत- २९९ रु.

हेरा बनसोडे, विद्रोहाचे ज्वलंत उद्गार
उमटवणाऱ्या शीतल साठे, शोषित समाजाच्या
वेदना समर्थपणे शब्दांत मांडणाऱ्या सुरेखा
भगत, कवितांमध्ये उपजत गेयता असलेल्या
राज्यश्री गुडी, सामाजिक, कौटुंबिक
नातेसंबंध सहज सोप्या शब्दांत, पण ताकदीने
मांडणाऱ्या शारदा नवले, अन्यायाविरुद्ध
लढण्यास बळ देणारी कविता लिहिणाऱ्या
स्नेहा कदम, आंबेडकरी जाणिवा समर्थपणे
मांडणाऱ्या वर्षा भिसे, माणसांतील निर्मळ
मनाला साद घालणाऱ्या संध्या तांबे,
सामाजिक वास्तव दाहकपणे मांडणाऱ्या
उषाकिरण अत्राय यांच्या कवितांचा समावेश
या पुस्तकात आहे. या कवितांमध्ये बंडखोरी
हा समान धागा असला तरी प्रत्येकीच्या
भाषेचा पोत वेगळा, विद्रोहाचा हुंकार
वेगळा... पण प्रत्येकीची भावना आंबेडकरी
विचारांशी बांधलेली आहे.

हेटाळणींच वाद्याला आलेल्या आयुष्यात या बायका आंबेडकरी विचारांच्या जोरावर आभाळ पेलण्याचं बळ राखतात आणि सहज पेलातातही. त्यामगेच एक अंतरिक प्रेरणा असावी. आंबेडकरी विचारांचं मोल या कवितांमधून जाणवत राहतं. त्या विचारांनी प्रेरित होऊन दमदारपणे लिहिणाऱ्या या कवयित्रींचं लिखाण भाषांच्या मर्यादा ओलांडून सर्वत्र पोहोचणं गरजेचं आहे. हे पुस्तक महत्त्वाचं ठरतं ते त्यामुळेच !

सम

वर्ष असेल साधारण १९६१-६२चं. अमेरिकेतल्या एका प्लेबॉय क्लबने जाहिरात केली होती- आकर्षक तरुणी हव्या आहेत. २८ वर्षांच्या मुलीने अर्ज केला. मॉडेल होण्यासाठी तिने अल्पावधीत चार-पाच किलो वजन कमी केलं. अत्यंत घट्ट आणि तोकड्या कपड्यांत, उंच टांचांची पादत्राणं घालून चालणं तिच्यासाठी फार कठीण होतं. पण तिने निभावून नेलं. तब्बल ११ दिवस ती मॉडेल म्हणून वावरली आणि त्यानंतर त्या अनुभवावर आधारित एक सविस्तर वृत्तांत लिहिला. मॉडेलिंगच्या ग्लॅमरस जगात मुलींच आयुष्य कसं काळवंडून जातं, याचा तो स्वानुभवधारीत दस्तावेज होता. तरुणीच्या शारीरिक, मानसिक आणि आर्थिक शोषणाचे खणखणीत पुरावेच तिने या वृत्तांतानु मॉडेल होते. ती होती तरुण पत्रकार गॅलोरिया स्टायनम. 'एक्सपोज' शीर्षकाखाली प्रसिद्ध झालेला तिचा हा वृत्तांत हे शोधपत्रकारितेचं हा एक उत्तम उदाहरण होतं, पण प्रत्यक्षात याचं बक्षिस मिळण्यापेवीची तिला प्रदीर्घकाळ शिक्षाच भोगावी लागली. तिच्यावर 'प्रिटी गर्ल' चा शिक्का बसला. आम्ही गंभीर पत्रकारिता करतो, अशा 'बनी गर्ल्स' आम्हाला नकोत म्हणत वृत्तपत्र, मासिकांनी गॅलोरियाच्या नावावर काट मारली. कुटून बुद्धी सुचली आणि या विषयावर वार्ताकन केलं, असं गॅलोरियाला वाट लागलं होतं. पण या बहिष्कारात तिच्यातला

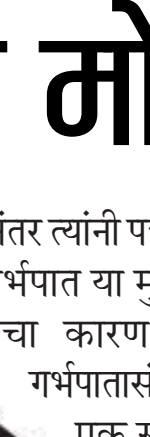
बुकबातमी

च्या लढ्याती

स्त्रीवाद निष्प्रभ करण्याएवढी क्षमता नव्हती आता या घटनेला ६०-६५ वर्षे लोटली. ग्लोरिया यांचे नुकतंच निधन झाले, पण 'स्त्रीवादाच्या दुसऱ्या लाटेचा चेहरा' ही त्यांची ओळख इतिहासात कायमची नोंदवली गेली.

त्यांच्यातल्या स्त्रीवादाचे मूळ त्यांच्या समस्यांनी ग्रासलेल्या बालपणात असावे. घटस्फोट, एकल पालकत्व, मानसिक आजार आणि नोकरीतील स्त्री-पुरुष भेदभाव अशा अनेक पातळ्यांवर झुंजणाऱ्या आईला पाहण्यात गेलेली वाढीची वर्षे आणि वुमन्स लिबरल आर्ट कॉलेजमधले शिक्षण यातून त्यांच्यातल्या स्त्रीवादी जाणिवा अधिक टोकदार होत गेल्या असाव्यात. शिक्षणानंतर काही काळ त्या पाठ्यवृत्तीवर भारतात राहिल्या. या काळात गांधींच्या विचारांचा प्रभाव त्यांच्यावर पडला.

अमेरिकेत परतल्यावर त्यांनी काही काळ 'इंडिपेंडेंट रिचर्स सेंटर'च्या संचालक म्हणून काम केले. ही सीआयएशी संलग्न संस्था होती आणि व्हिएन्ना व हेलसिंकी येथील सोव्हिएत-नियंत्रित जागतिक युवा महोत्सवांमध्ये व्यत्यय आणण्यासाठी अमेरिकी विद्यार्थ्यांची भरत करण्याचे काम ही संस्था करत असे. मात्र

ल मोहरा हर

त्यानंतर त्यांनी पत्रकारितेच्या क्षेत्रात प्रवेश केला. गर्भपात या मुद्द्यावर त्यांचे लेखन व्यापक चर्चेचा कारण ठरले होते. प्रिन्विचमध्ये गर्भपातासंदर्भातील अनुभव मांडण्यासाठी एक सभा घेण्यात आली होती. त्यात एकूण १२ महिलांनी आपल्याला गर्भपात करण्यास भाग पाडल्याचा अनुभव सांगितला होता. त्या सभेमुळे आपल्या २२व्या वर्षी केलेल्या गर्भपाताच्या कटुस्मृती जाग्या झाल्याचे त्यांनी आपल्या 'माय लाइफ ऑन द रोड्स' या पुस्तकात नमूद केले होते.

त्यांनी १९७१मध्ये डोरोथी पिटमन ह्यूजेस यांच्यासह 'मिस' हे मासिक सुरू केले. या मासिकात महिला म्हणजे सौंदर्य, नजाकत वगैरे साचे मोडण्याचा प्रयत्न केला. त्याच्या पहिल्या अंकाच्या मुखपृष्ठावर चित्र होतं वंडरवुमनचं. डीसी कॉमिक्समध्ये तेव्हा वंडरवुमनने तिच्या प्रियकरासोबत राहण्यासाठी आपल्या सुपरपॉवर्सचा त्याग केल्याचं कथानक मांडण्यात आलं होतं. तिला तिच्या सुपरपॉवर्स परत देण्यात याव्यात, बाईने पुरुषासाठी तिचं स्वत्व त्यागण्याची काहीच गरज नाही, असा विचार त्यातून मांडण्यात आला. या मासिकातला 'इफ

ला...

मेन कुड मेन्स्ट्रुएट' हा लेख चर्चेचा आणि वादाचाही विषय ठरला होता.

'आउटरेजस अँक्ट अँड एक्स्ट्रीडो रिबेलियन', 'मुव्हिंग बियाँड वड्स', 'द टूथ विल सेट यू फ्री बट फस्ट इट विल पिस यू ऑफ', 'अँन अनएक्स्पेक्टेड लाइफ' या पुस्तकांतून ग्लोरिया यांनी महिलांच्या प्रश्नांना वाचा फोडली. भारतातील आपल्या फेलोशिपच्या काळात आलेल्या अनुभवांवर आधारित 'द थाउंडंट इंडियाज' हे पुस्तक त्यांनी लिहिलं. अमेरिकेतील विद्यार्थ्यांना भारतात येण्यास प्रोत्साहन देण्यासाठी काय करता येईल, याविषयीच्या सूचना त्यात केल्या होत्या. त्यांनी कौटुंबिक हिंसाचार, अश्लील साहित्याचा उद्योग आणि व्हिएतनाम व आखाती युद्ध, 'ब्लॅक लाइव्हज मॅटर', कोरियाचं एकत्रीकरण, महिलांचे प्रजननविषयक अधिकार, एलजीबीटीक्यू-प्लस वर्गाचे अधिकार अशा याविषयांवर विपुल लेखन केलं. १९८४ मध्ये, वॉशिंग्टन डीसी येथील दक्षिण आफ्रिकेच्या दूतावासाबाहेर वर्णभेदाविरुद्ध निदर्शने करत असताना त्यांना अटक करण्यात आली होती.

ग्लोरिया यांच्या प्रवासाला आता पूर्णविराम मिळाला असला, तरीही साठच्या दशकापासून आजवरच्या विविध टण्यांवर स्त्रीवादाला दिशा देण्यात त्यांचं योगदान मोलाचं ठरलं, हे निश्चित !

कथाप्रेमाची दास्तान...

सप्टेंबर आणि ऑक्टोबर या दोन महिन्यांत अनेक हेन्री प्राइड स्टोरीज आणि वेस्ट अमेरिकन शॉर्ट स्टोरीज हे दोन कथाखंड बाजारात दाखल होऊन कोलारकरांच्या 'सर्वोत्कृष्ट मराठी कथा' या पुस्तकाच्या प्रेरणा या नियमित प्रसिद्ध होणाऱ्या वार्षिक किताब पुढे कोलारकरांसारखे काम कुणीच करावयास नसल्याने तो उपक्रम दोन दशकांत बंद पडला. पण कथाखंड अजूनही गंभीरपणे निघत आहेत. २९ प्रकाशित होईल. त्या संग्रहाचे संपादन लेखक ठा. अर्रिज यांचे कथाप्रेम पुस्तक दुकानात काम करत समूदायाचा परिसर आणि माणसे पुस्तकांत आलेल्या कथावाचनाचे आणि लिखाणाचे आत्मकथन ब. त्याशिवाय या संग्रहात त्यांनी निवडलेल्या काही

- <https://tinyurl.com/25k4vabp> ■ ht
- <https://tinyurl.com/yycjdfbw> ■ ht

ब्रिटनमधील ग्रंथव्यवहारावर प्रामुख्याने लक्ष वेधून घेण्यासाठी हा पुस्तकाच्या मुखपृष्ठांचा आणि एकूणच दुकानांचा रोचक माहिती यातून होते. जपानी खूपच विविधता यातून मांडून काढल्याने कसे वाढते, चित्रकार ते संपादन असलेल्या संस्था विकत घेऊन ग्रंथ वाचनाच्या चालते, याचा तपशील यात आला आहे.

- <https://tinyurl.com/e6hx2vrX>

बुक-नेट

ओ

म

ो

ी

तकी नियमितता असलेले अमेरिकेतील ब्र रोजी 'ओ हेन्री प्राइझ स्टोरीज'चा खंड ऑरिज करतायत. नेटव्ह अमेरिकी असलेले युरू झाले. त्यानंतर वाचनाच्या नादातून त्यांच्या नी संपादन केलेल्या खंडाची प्रस्तावना, ज्यात नी उतरले आहे, ती संपूर्ण वाचता येईल.

ही येथे मोफत वाचता येतील.

[/ tinyurl. com/ 3k9yrhvm](http://tinyurl.com/3k9yrhvm)

[/ tinyurl. com/ eh8czfkt](http://tinyurl. com/ eh8czfkt)

तकविक्रीची मखलाशी...

ब गेल्या आठवड्यातील 'गार्डियन' वृत्तपत्राच्या डी ग्रंथ पुरवणीमधील चर्चेचा मुख्य मुद्दा. तो सला, तरी जगभरातील विक्री व्यवहाराशी ध्यमांतील प्रेरक व्यक्तिमत्त्वांच्या प्रचाराचा, ध्यमांलाच एकूण परिणाम कसा होतो, त्याविषयी चे विक्रीमूल्यां मुखपृष्ठांवर असलेल्या चित्रांत माणि हौशी किंवा पुस्तकांच्या दुकानांची साखळी कर्षित कसे करतात, त्यांचे अर्थकारण कसे

वर्दीत विरणारी विकासवाट...

कायदा व सुव्यवस्था राखण्याच्या नावावर नागरिकांच्या अधिकाराचे हनन होणे हा राष्ट्रीय प्रगतीतला मोठा अडथळा ठरतो, हे राज्यकर्त्यांना मान्यच नसल्याचे दिसते...

राजापेक्षा राजनिष्ठ असा लौकिक नेहमीच मिरवणाऱ्या पोलीस यंत्रणेवर काही भाष्य करण्याआधी अलीकडे घडलेल्या काही घटनांवर सविस्तर नजर टाकणे गरजेचे. आशीष जोशी हे केंद्र सरकारच्या सेवेतून अलीकडेच निवृत्त झालेले सनदी अधिकारी. समाजमाध्यमांवर मत व्यक्त करणे हा त्यांचा छंद. यातून ते सरकारवर टीका करत असतात. काही दिवसांपूर्वी त्यांनी सत्तावृत्तीतून सर्वोच्चस्थानी असलेल्या एका नेत्याच्या कार्यपद्धतीवर ताशेरे ओढले. दोन दिवसांपूर्वी सकाळी ते नेहमीप्रमाणे फिरायला गेले. तिथूनच त्यांना दिल्ली पोलीसांनी उचलले. दिवसभर त्यांची चौकशी सुरू होती. या काळात त्यांना कुटुंबाशीसुद्धा संपर्क साधू दिला नाही. सायंकाळी त्यांना सोडण्यात आले. कशासाठी ताब्यात घेतले ? प्रकरण काय ? असे परस्पर उचलण्याचे कारण काय याविषयी पोलीस काहीही सांगायला तयार नाहीत. सध्या विधानंद बापटंमुळे गाजत असलेल्या पुण्यात एका समाजमाध्यम प्रभावकाला रात्री एक वाजता घरून ताब्यात घेण्यात आले. या प्रभावकाने एका ‘लाडक्या’ आमदाराच्या वाहनांची नंबरप्लेट नव्या स्वरूपातली नसल्याबद्दल प्रश्न उपस्थित केला, याखेरीज त्याचा गुन्हा काय असावा याची माहिती पोलीसांनी अद्याप दिलेली नाही. त्यासाठी मध्यरात्री अटक करण्याची बुद्धी पोलीसांना का सुचली याचे उत्तर कुणाकडे नाही. दिल्लीत सरकारने आयोजित केलेल्या एका कार्यक्रमाचे वार्तांक करण्यासाठी गेलेल्या दोन महिला पत्रकारांनी तेथे हजर असलेल्या सत्ताधाऱ्यांचे वाहन अडवून प्रश्न विचारण्याचा प्रयत्न केला. हा रस्ता अडवण्याचाच प्रकार असे पोलीसांचे म्हणणे, तर आमची मुस्लिम आडनावे ऐकताच आम्हाला पोलीस ठाण्यात नेऊन मारहाण सुरू झाली असे या पत्रकारांचे म्हणणे.

गेल्या आठवड्यात आपल्या जवळच्या आशियाई देशातील एका महत्त्वाच्या व्यक्तीची भेट झाली. ते त्यांच्या देशात चीनविषयक खाल्याचे प्रमुख आहेत. चीनचं सगळं काही माहिती असतं त्यांना. वर्षांतला बराच काळ चीनमधेच जातो त्यांचा. पुस्तकं वगैरे आहेत त्यांची चीनवर. माणूस अत्यंत अभ्यास्. त्यामुळे चीनकडे खूप वेगवेगळ्या नजरेनं बघत असतात ते. या गण्यांत असं काही सांगत होते चीनविषयी की थक्क व्हायला होत होतं. बऱ्याच विषयांवर सांगण्यासारखं आहे. ते नंतर कधी तरी.
तूर्त आपल्याला भेडसावणाऱ्या एका मुद्द्याविषयी. मुद्दा विद्यार्थ्यांच्या स्थलांतराचा. बोलता बोलता विषय निघाला. भारतीय मुलं/मुली शिक्षणासाठी कुठे कुठे जात असतात वगैरे. एकेकाळी स्थलांतराबाबत मेक्सिको आघाडीवर होता. मग चीन. आता आपण आहोत. विकसित म्हणजे अमेरिका, युरोपातले अनेक देश, इंग्लंड वगैरे आहेतच. पण अगदी इंडोनेशिया, मलेशिया, युकेन, रशिया वगैरे जिथे मिळेल संधी तिथे भारतीय विद्यार्थी शिक्षणासाठी जात असतात. त्यातल्या अनेकांचं म्हणणं हे स्थलांतर दोन कारणांनी होतं. एक तर इंडोनेशिया, मलेशिया, युकेन, रशिया वगैरे देशांतल्या विद्यापीठांतत प्रवेश मिळाय वगैरे खूप सोपं आहे. आणि दुसरं त्यापेक्षा महत्त्वाचं कारण म्हणजे आपल्यापेक्षा तिकडे शिक्षण स्वस्त आहे. ‘या’ देशांतलं ठीक. तिथून शिकून आल्यावर काहीतरी समकक्ष परीक्षा द्यावी लागते. ती दिली की ‘त्या’ शिक्षणाचा उपयोग इकडे करायला हे विद्यार्थी तयार. ते ठीक. पण खरा प्रश्न आहे तो अमेरिका, इंग्लंड, युरोपातले अनेक देश अशा ठिकाणी जाणाऱ्या आपल्या मुलांचा. हा प्रश्न आहे कारण त्यांना परत मायदेशी यायचं नसतं. तिकडे अगदी हॉटेलात, दुकानांत कामं करून ते चार पैसे कमावतील, त्यातून पुढच्या कोणत्या ना कोणत्या शिक्षणाची सोय करत राहतील. असं करत रहायचं. का ? तर परत भारतात जायची वेळ येऊ नये म्हणून. खरं तर एरवी या परदेशस्थ विद्यार्थ्यांचं भारत-प्रेम बघून, आपले पंतप्रधान किंवा अन्य कोणी तिकडे गेले की त्यांना आवाळामेला, त्यांच्या पाया पडायला गर्दी करणाऱ्यांचा उत्साह पाहून कोणाला वाटेल किती जीव तुटत असेल त्यांचा भारतात परतण्यासाठी. शिवाय तिकडे ते किती उत्साहात सण साजरे करतात, भर रस्त्यावर लेझीम खेळतात, ढोल वाजवतात, गरब्याचा फेर धरतात, तिकडच्या निमंत्रणासाठी डोळ्यात प्राण आणून दुसऱ पहात

डेसिबलच्या दहशतीविरुद्ध डॉ. यशवंत ओक यांनी कसा केला होता संघर्ष ?

डॉ. ओक यांनी काय केले ?
भारतात आवाज हा केवळ त्रासदायक घटक नसून सार्वजनिक आरोग्याला धोका निर्माण करणारे प्रदूषण आहे, ही भूमिका वैज्ञानिक पुराव्यांसह न्यायालयात नेण्याचे महत्त्वाचे काम डॉ. यशवंत ओक यांनी केले. आज देशात अस्तित्वात असलेली ध्वनिप्रदूषण नियंत्रणाची कायदेशीर कटिब, रात्रीच्या वेळी ध्वनिक्षेपकावरील वाद, शांतता क्षेत्रांची संकल्पना आणि डेसिबल मर्यादांबाबतची सार्वजनिक चर्चा यामागे डॉ. ओक यांचा दीर्घ संघर्ष दडलेला आहे.
उत्सवाला आवाजाची जोड कधी मिळाली ?
ढोल-ताशे, बँजो, डीजे, लाऊडस्पीकर आणि फटाक्यांच्या प्रचंड आवाजाला ‘उत्सवाचे अपरिहार्य लक्षण’ मानण्याची मानसिकता आपल्या समाजात इतकी रुजली आहे की, त्यावर प्रश्न उपस्थित करणेही अनेकदा धोकादायक ठरते. आवाज कमी करा, एवढी साधी मागणी केली तरी त्याचा अर्थ उत्सव बंद करा, असा घेतला जातो. आवाजाची मर्यादा ओलांडली गेली तरी त्याला विरोध करणाऱ्यालाच आरोपीच्या पिंजऱ्यात उभे केले जाते. ही मानसिकता समजून घेतल्याशिवाय डॉ. ओक यांचा संघर्ष समजाय नाही.
एका साध्या अनुभवातून निर्माण झालेला प्रश्न
१९६७ मध्ये इंग्लंडमध्ये पाच वर्षे बालरोगतज्ज्ञ म्हणून काम केल्यानंतर डॉ. यशवंत ओक भारतात परतले आणि त्यांना लगेच जाणवलेला फरक होता तो शांतता आणि गोंगाट यामधला. त्यांना या प्रश्नाचा वैज्ञानिक अभ्यास सुरू केला. १९७९ मध्ये केईएम रुग्णालयातील प्रा. पी. कर्णिक यांच्याकडून त्यांना अत्याधिक आवाजामुळे श्रवणशक्तीवर होणाऱ्या परिणामांची माहिती मिळाली. त्यांनत जर्मनीतील डॉ. आर्सेंग यांच्या वचं ध्वनीपातळी आणि उच्च रस्तसव्हाच्या संबंधावरील संशोधनाचा त्यांनी अभ्यास केला. दरम्यान, जागतिक आरोग्य संघटनेनेही ध्वनिप्रदूषणाच्या परिणामांकडे गांभीर्याने पाहण्यास सुरुवात

आजकाल कुठलाही कार्यक्रम संपवून नेते निघाले की पत्रकार त्यांना अडवतात. हे विशिष्ट धर्मीयांनीच करावे अशी दिल्ली पोलिसांची भूमिका आहे काय हे कळायला मार्ग नाही. गेल्या एप्रिलमध्ये नोएडात असंघटित कामगारांचे मोठे आंदोलन झाले. त्याला हिंसक वळण लागले. त्यासाठी जबाबदार धरून दिल्ली विद्यापीठातील कायद्याची विद्यार्थिनी आकृती चौधरीवर रासुका लावून तुरुंगात डांबण्यात आले. ही कारवाईच अनाटायी ठरवून अलाहाबाद उच्च न्यायालयाने गुन्हा रद्द केला व तो लावण्याची शिफारस करणाऱ्या नोएडाच्या जिल्हाधिकाऱ्यांवर पाच लाखांचा दंड ठोठावला. इथे तर पोलीस व दंडाधिकाऱ्यांची पुरती अब्रू गेली. मुंबईत एका सायकलवरून सामानाची नेआण करणाऱ्या एका सायकलस्वाराला पोलिसांनी अडवले. रस्त्याच्या मध्ये का येतो विचारत सायकल बाजूला फेकून दिली. सायकलवरील जिनस रस्त्यावर विखुरले. हे सारे कशासाठी तर एका आमदाराच्या वाहनाला रस्ता मोकळा मिळावा म्हणून. हा प्रसंग शिंदे शिवसेनेचे खासदार मिलिंद देवरांनी त्यांच्या समाजमाध्यम खात्यावर नोंदवला. गुन्वारी पुण्यात विधानंद बापटाना मारहाण झाली. पोलीस आले. बापटानाही घेऊन गेले व दिवसभर ठाण्यात बसवून ठेवले. चौकशीच्या या काळात त्यांच्या समर्थकांनाही भेटू दिले नाही. फिर्यादीलाच आरोपीसारखी वागणूक देण्याचा हा प्रसंग नेमके काय दर्शवतो ? या सर्व घटना सर्वसामान्यांच्या मनात भीती व चीड निर्माण करणाऱ्या; हे पोलीस यंत्रणेच्या लक्षात येत नसेल का ? की राजनिष्ठा सिद्ध करण्याच्या नादात ही यंत्रणा सारासार विवेक हरवून बसली ?
जबाबदारीच्या तुलनेत अधिकार जास्त असे या यंत्रणेच्या बाबतीत नेहमी बोलले जाते. याचा प्रत्यय

आजकाल कुठलाही कार्यक्रम संपवून नेते निघाले की पत्रकार त्यांना अडवतात. हे विशिष्ट धर्मीयांनीच करावे अशी दिल्ली पोलिसांची भूमिका आहे काय हे कळायला मार्ग नाही. गेल्या एप्रिलमध्ये नोएडात असंघटित कामगारांचे मोठे आंदोलन झाले. त्याला हिंसक वळण लागले. त्यासाठी जबाबदार धरून दिल्ली विद्यापीठातील कायद्याची विद्यार्थिनी आकृती चौधरीवर रासुका लावून तुरुंगात डांबण्यात आले. ही कारवाईच अनाटायी ठरवून अलाहाबाद उच्च न्यायालयाने गुन्हा रद्द केला व तो लावण्याची शिफारस करणाऱ्या नोएडाच्या जिल्हाधिकाऱ्यांवर पाच लाखांचा दंड ठोठावला. इथे तर पोलीस व दंडाधिकाऱ्यांची पुरती अब्रू गेली. मुंबईत एका सायकलवरून सामानाची नेआण करणाऱ्या एका सायकलस्वाराला पोलिसांनी अडवले. रस्त्याच्या मध्ये का येतो विचारत सायकल बाजूला फेकून दिली. सायकलवरील जिनस रस्त्यावर विखुरले. हे सारे कशासाठी तर एका आमदाराच्या वाहनाला रस्ता मोकळा मिळावा म्हणून. हा प्रसंग शिंदे शिवसेनेचे खासदार मिलिंद देवरांनी त्यांच्या समाजमाध्यम खात्यावर नोंदवला. गुन्वारी पुण्यात विधानंद बापटाना मारहाण झाली. पोलीस आले. बापटानाही घेऊन गेले व दिवसभर ठाण्यात बसवून ठेवले. चौकशीच्या या काळात त्यांच्या समर्थकांनाही भेटू दिले नाही. फिर्यादीलाच आरोपीसारखी वागणूक देण्याचा हा प्रसंग नेमके काय दर्शवतो ? या सर्व घटना सर्वसामान्यांच्या मनात भीती व चीड निर्माण करणाऱ्या; हे पोलीस यंत्रणेच्या लक्षात येत नसेल का ? की राजनिष्ठा सिद्ध करण्याच्या नादात ही यंत्रणा सारासार विवेक हरवून बसली ?
जबाबदारीच्या तुलनेत अधिकार जास्त असे या यंत्रणेच्या बाबतीत नेहमी बोलले जाते. याचा प्रत्यय

केली होती. यातून डॉ. ओक एका महत्त्वाच्या निष्कर्षाप्रत पोहोचले तो म्हणजे, आवाज हा केवळ कानांचा प्रश्न नाही; तो संपूर्ण शरीराचा आणि मानसिक आरोग्याचा प्रश्न आहे.
संघर्षाची सुरुवात घरापासून
डॉ. ओक यांच्या सोसायटीजवळ सुरू झालेल्या औद्योगिक शेडमुळे होणारा प्रचंड आवाज हा त्यांचा पहिला प्रत्यक्ष संघर्ष ठरला. त्यांनी त्याविरोधात न्यायालयात दाद मागितली. अखेरीस त्या औद्योगिक उपक्रमावर निर्बंध आले. त्यानंतर त्यांनी रुग्णालयाबाहेरच्या सार्वजनिक आरोग्याच्या लढ्याची जबाबदारी स्वीकारली. १९८०च्या दशकात मुंबईत ‘डिस्कू दॉडिया’ सुरू झाला. खेळ्याच्या मैदानांवर रात्रभर चालणाऱ्या कार्यक्रमांमधील प्रचंड क्षमतेच्या ध्वनिक्षेपकांमुळे परिसरातील रहिवाशांना मोठा त्रास होत होता. डॉ. ओक यांनी अशा एखाद्या कार्यक्रमाविरोधात तक्रार करण्यापेक्षा प्रश्नाला कायदेशीर आणि सार्वजनिक आरोग्याचा आधार दिला. ‘सोसायटी फॉर क्लीन एन्व्हायरनमेंट’च्या माध्यमातून त्यांनी ध्वनीपातळीची माहिती गोळा केली. पोलीस कायद्यातील तरतुदींचा अभ्यास केला. वृत्तपत्रांतून या प्रश्नावर लेखन केले. त्याला महाराष्ट्रभरातून प्रतिसाद मिळाला. शेकडो नागरिकांनी ध्वनिप्रदूषणाचा तक्रारी पाठवल्या. यातून एक गोष्ट स्पष्ट झाली, ती म्हणजे हा काही मोजक्या संवेदनशील लोकांचा प्रश्न नव्हता. त्रास सर्वत्र होता. अभाव होता तो सामूहिक प्रतिकारचा.
न्यायव्यवस्थेला महत्त्वाचा प्रश्न विचारला
१९८५ मध्ये आवाजाबाबतच्या जागतिक संशोधनाचा संदर्भ देत डॉ. ओक यांनी उच्च न्यायालयाला एखाद्या नागरिकाला दुसऱ्या नागरिकाच्या आवाजापासून राज्य संरक्षण देऊ शकते का, हा महत्त्वाचा प्रश्न विचारला. उत्तर शोधण्यासाठी न्यायालयाने नेमलेल्या तज्ज्ञ समितीने ध्वनिक्षेपकांच्या वापरावर वेळेच्या आणि जागेच्या मर्यादा घालण्यासह अनेक सूचना केल्या. शांतता क्षेत्रांमध्ये विशेष संरक्षण, रात्रीच्या वेळी ध्वनिक्षेपकांवर बंदी आणि

अलीकडे वारंवार येताना दिसतो. कायद्याचे पालन करताना नागरिकांच्या हक्काची गळचेपी, अवहेलना होऊ नये, त्यांच्या स्वातंत्र्याचा संकोच होऊ नये याची काळजी घेणे हे या यंत्रणेचे कर्तव्य. आजवरचा इतिहास बघितला तर न्यायपालिकेने असंख्य वेळा याची आठवण या यंत्रणेला करून दिली आहे. तरीही त्यात सुधारणा होण्याऐवजी दिवसेंदिवस स्थिती खालावत असेल तर याला जबाबदार

अलीकडे वारंवार येताना दिसतो. कायद्याचे पालन करताना नागरिकांच्या हक्काची गळचेपी, अवहेलना होऊ नये, त्यांच्या स्वातंत्र्याचा संकोच होऊ नये याची काळजी घेणे हे या यंत्रणेचे कर्तव्य. आजवरचा इतिहास बघितला तर न्यायपालिकेने असंख्य वेळा याची आठवण या यंत्रणेला करून दिली आहे. तरीही त्यात सुधारणा होण्याऐवजी दिवसेंदिवस स्थिती खालावत असेल तर याला जबाबदार

... ‘यात नवे ते काय ? जो कुणी सत्तेत येईल त्याच्या मर्जीने पोलीस वागणारच’ यासारख्या युक्तिवादातून आधीच्या चुकांचे समर्थन आणि अनुकरणही होत असल्याकडे दुर्लक्ष सुरू राहाते...

धरायचे तरी कुणाला ? सत्तावृत्तीतील अदृश्य शक्तींच्या पाठिंब्याशिवाय पोलीस असे धाडसी प्रयोग करू धजतील ? अलीकडे तर सत्ताच जे कुणी विरोधक ते सारे राष्ट्रद्रोही अशी उघड भूमिका घेऊ लागलेली. अशा उन्मादी वातावरणात या यंत्रणेकडून सातत्याने आगळीक घडत असेल तर केवळ त्यांनाच दोष देऊन उपयोग काय ? पोलीस आताच म्हणजे गेल्या बारा वर्षांच्या

कालखंडात असे वागू लागले असा निष्कर्ष काढणेसुद्धा चूक. त्या आधीच्या सत्ताकाळातसुद्धा या यंत्रणेचे वर्तन असेच होते व त्याचा त्रास तेव्हाही सर्वसामान्य तसेच विरोधकांना भोगावा लागला. आणीबाणीच्या काळात तर या पक्षापाती वर्तनाने कळस गाठला होता. त्यामुळे ‘यात नवे ते काय ? जो कुणी सत्तेत येईल त्याच्या मर्जीने पोलीस वागणारच’ असा युक्तिवाद अलीकडे भक्तमंडळींकडून सर्रास केला जातो. यातून आणीबाणीचे अप्रत्यक्ष समर्थनच नव्हे तर प्रत्यक्ष अनुकरण होते आहे, हे या अर्धवटांच्या गावीही नसते. एकीकडे भारत २०४७ पर्यंत विकसित देशांच्या श्रेणीत प्रवेश करणार असल्याच्या बढाया मारायच्या व दुसरीकडे सर्वांना समान वागणूक, प्रत्येकाच्या घटनादत्त स्वातंत्र्यांचा सन्मान अशा गोष्टी पायदळी तुडवायच्या या विरोधाभासाचे काय ? कायदा व सुव्यवस्था राखण्याच्या नावावर होत असलेले नागरिकांच्या अधिकाराचे हनन हा विकास प्रक्रियेतील महत्त्वाचा अडथळा आहे हे सत्य देशातील राज्यकर्त्यांना मान्यच नसल्याचे दिसते- आधीही व आतासुद्धा यात काहीही बदल दिसून येत नाही. मग लोकशाही प्रगल्भ झाली असे म्हणायचे तरी कसे ? विदेशात जाऊन सर्वधर्मसमभाव्याच्या गप्पा मारायच्या व देशात धार्मिक असमानतेला आडून प्रोत्साहन तरी द्यायचे किंवा मूकदर्शक बनून राहायचे हे किती काळ चालणार ? पोलीस व न्यायपालिकेतील सुधारणांचा विषय गेल्या आठ दशकांपासून नुसता चर्चिलाच जात आहे. याविषयीचे अनेक अहवाल आले, पण अंमलबजावणी शून्य. सत्तेच्या बळावर सर्व यंत्रणांना वेठीस धरून राजकीय स्वार्थासाठी सारे नियम व कायदे पायदळी तुडवायचे यातच राज्यकर्ते धन्यता मानत आलेले. त्यांना यातून सर्वेकष सत्तेचा आनंद मिळतो, पण यात

महत्त्व फार. चिनी इतकींशांनी विद्यापीठांच्या गुणवत्ता सुधारणांवर सातत्यानं इतकं लक्ष केंद्रित केलेलं की ही विद्यापीठं जागतिक पातळीवरची मानली जाऊ लागलीयेत’’, असं त्यांनी सांगितल्यावर मी मायदेशातली परिस्थिती आठवून मान खाली घातली. अँक्सियॉंग बिबलापातबाबतही असं म्हणतात. हॉर्वर्ड, ऑक्सफर्ड-केंब्रिजला स्पर्धा वाटू लागलीये या विद्यापीठांची. जगभरातली सर्वोच्च म्हणता येतील अशी हजार विद्यापीठं निवडली तर त्यात एकट्या चीनमधली २३४ आहेत. परत नुसती सर्वोच्च १०० घेतली तर त्यातही १६ विद्यापीठं चिनी आहेत. पहिल्या पन्नासात ही संख्या पाच आहे. म्हणजे त्यातही १० टक्के इतका वाटा एकट्या चीनचा. जगात अभियांत्रिकी, वैज्ञानिक कौशल्याचा एक निर्देशांक आहे. त्यातही देश म्हणून चीन आघाडीवर आहे. ते सांगत गेले आणि मला मौनाचं महत्त्व अधिकाधिक जाणवू लागलं.

आणि चिनी पंचाईत ही की हे सगळं ताजं, कोरं, आताच्या काळाचं करकरीत विज्ञान संशोधन आहे. म्हणजे आमच्याकडे जगातली पहिली प्लास्टिक सर्जरी झाली, औषधांचा शोध आम्हीच लावला, विमानं तर आमचे पूर्वेज किरकोळत वापरायचे वगैरे पुराणातली वानगी नाहीत. अस्सल विज्ञान. जगातले वैज्ञानिक तोंडात बोट घालतील असं शास्त्रोक्त संशोधन. ‘‘त्याचमुळे आज चीन ‘एआय’ (आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स- कृत्रिम प्रज्ञा) विकासाच्या मुद्द्यावर अमेरिकेला घाम फोडतोय’’ ही अधिकारी व्यक्ती म्हणाली. खरंय त्यांचं. औषधं, रसायन विज्ञान, एआय, अभियांत्रिकी, ऑटोमेशन, सौर ऊर्जा, पवन ऊर्जा वगैरे असं एक क्षेत्र नाहीये की ज्यात चीनची मक्तेदारी नाही.

या चर्चेचा खरा धक्का शेवटी आला. चीन शिक्षणावर वर्षाला ९० हजार कोटी डॉलर्स (९०० बिलियन डॉलर्स) इतका प्रचंड खर्च करतो. त्या देशाच्या सकल राष्ट्रीय उत्पन्नाच्या चार-साडेचार टक्के रक्कम शुद्ध शिक्षणावर खर्च होते, असं त्यांनी सांगितलं. याचं अजिबात आश्चर्य वाटलं नाही. कारण हे माहिती होतं. धक्का होता तो या अधिकाऱ्यांनी दिलेल्या दृष्टिकोनात. ‘‘चीनचा शिक्षणावरचा खर्च हा अमेरिकेच्या संरक्षणावरच्या खर्चाइतका, कदाचित कांकणभर जास्तही आहे.’’

‘शिक्षण हेच संरक्षण’ हा संदेश देईल असे यांपेक्षा अधिक परिणामकारक उदाहरण असेल कोणतं ?

सामान्यांची नाहक ससेहोलपट होते त्याचे काय ?

न्याय हा श्रीमंतांना मिळतो, गरिबांना नाही अशी धारणा या देशात अशाने रूढ होऊ लागते. पोलीस यंत्रणेचे वर्तन त्यात भरच घालणारे आहे. काही वर्षांपूर्वी गडचिरोलीतील सूरजागड परिसरात नवे पोलीस ठाणे उभारले गेले. उद्देश हाच की तेव्हा सक्रिय असलेल्या नक्षलींपासून तेथे सुरू असलेल्या खनिज उत्खननाला संरक्षण मिळावे. हा हेतू ठीक. मात्र, या ठाण्याला सीपीएसुविधा पुरवण्याची जबाबदारी खाण- उद्योजकांनीच घेतली. आता काही दिवसांपूर्वी नवी मुंबई विमानतळ परिसरात सुरू झालेल्या पोलीस ठाण्याला अशाच सुविधा या विमानतळाचे संचालन करणाऱ्या उद्योगपतीने पुरवल्या. तेही जाहीर कार्यक्रम करून. एरवीही पोलीस रस्त्यावर लावण्याचे संरक्षक कठडे, ब्रेथलायझर आदी मिळवण्यासाठी श्रीमंतांच्या दारात कायम उभे असतात. हे सारे सामान्य नागरिकांच्या लक्षात येत नसेल काय ? मग कारवाईचा मुद्दा आला की सामान्यांना एक तर धनिकांना दुसरा न्याय असे वर्तन या यंत्रणेकडून घडते. ही भेदभावाची वागणूक पाहून लोकांच्या मनात या यंत्रणेवर असलेल्या विश्वासात तडा जात असतो, त्याचे काय ? व्यवस्थेतील प्रत्येक यंत्रणा ही जनतेला उत्तरदायी असायला हवी, हे लोकशाहीतील खरे सूत्र. प्रत्यक्षात या यंत्रणा राज्यकर्त्यांना उत्तरदायी राहण्यात समाधान मानतात. हे संविधानाचे उल्लंघनच, पण त्याबद्दल हाक ना बोंब. कारण सामान्यांना विचारातो कोण हीच भावना अलीकडे प्रबळ झालेली. म्हणूनच वरून आदेश आला की उचला त्याला ही वृत्ती बळवत चालली. वर्दीत वावरणाऱ्यांच्या अशा वर्तनामुळे विकासाची आधीच खडतर वाट धूसर होते आहे. विरत जाते आहे, हे आता तरी लक्षात घ्यायला हवे.

लोकमानस
loksatta@expressindia.com

मारहाणीचा प्रकार निषेधार्ह !

केरळमधल्या इस्लामी धर्मगुरूने स्त्रियांबाबत काढलेल्या उद्गारासंदर्भात ‘‘तो ‘धर्म’, ‘ती’ धार्मिकता’’! या अग्रलेखात (४ सप्टेंबर) ‘विवेकाला रजा देऊन एकदा का कट्टरता बाणण्यास सुरुवात झाली की सर्व काही खूप लागते आणि स्वधर्मीयांनाच मारणेही सुरू होते’ हे मत पुण्यात विधानंद बापट यांना झालेल्या मारहाणीसंदर्भात तंतोतंत लागू पडते. हिंदू धर्मा हा शेकडो वर्षांपासून सुधारणावादी आहे आणि महाराष्ट्रात व विशेषतः पुण्यात अनेक सुधारणावादी नेते, कार्यकर्ते होऊन गेले. गुलालाचे उच्चाटन काही वर्षांपूर्वीपासून उत्सवांच्या मिरवणुकांमधून झाले ही वायू प्रदूषणापासून मुक्त होण्याची चांगली गोष्ट झाली. मुळात इतर धर्मांतील कट्टरतावादाबद्दल आपण बोलण्याचे काही कारण नाही. त्याचे दुष्परिणाम त्या त्या धर्मांतले नागरिक बघतील, पण म्हणून आपणदेखील कट्टरतावाद जपला पाहिजे या म्हणण्याचे समर्थन होऊ शकत नाही. त्यामुळे अशा मारहाणीच्या घटनांचा निषेधच व्हायला हवा.

■ **अॅड. सुरेश पटवर्धन**, कल्याण

सत्य किती दिवस दबाणार ?

‘**डीजेवरून काहूर!**’ ही बातमी (४ सप्टेंबर) वाचली. डीजेच्या वाढत्या कर्कश आवाजाविरोधात कायदेशीर मुद्दा घेणारे सामाजिक कार्यकर्ते दयानंद बापट यांना दिवसाबद्दळ्या मारहाण ही सरकार पुरस्कृतच म्हणावी लागेल. कायदे, नियम धाब्यावर बसवून आमचा कार्यक्रम, आमचा आवाज ही मानसिकता बदलणार की नाही ? डीजेच्या मयदिपेक्षा जास्त आवाजामुळे विद्यार्थी, ज्येष्ठ नागरिक, रुग्ण, लहान मुलांना त्रास सहन करावा लागतो, याचा विचार होणार की नाही ? दुसरी घटना पुण्यातील प्रशानंदसंर्भात आवाज उठवणारे संतोष पंडित यांना मध्यरात्री घरात घुसून बेकायदेशीर अटक केली गेली. सरकार सत्य बोलणाऱ्यांचा आवाज किती दिवस दबाणार ?

■ **राजेंद्र पाडवी**, तळोदा, (नंदुरबार)

मारुन आवाज दबू शकत नाही

पुणयामध्ये विद्यानंद बापट यांच्यावर झालेला हल्ला निषेधार्ह आहे. राज्याची सांस्कृतिक राजधानी या पुणे शहराच्या प्रतिमेला गालबोट लागणे शोभनीय नाही. बापट यांनी गणेशोत्सवातील कर्कश आवाजाला केलेला विरोध योग्यच आहे. अशा आवाजाचा रुग्ण, लहान मुलं, ज्येष्ठ नागरिक यांना किती त्रास होतो ते स्पष्ट आहे. शिवाय एखाद्या व्यक्तीला मारून कुणीही तिचे विचार, मत, व्यक्तिस्वातंत्र्य हिरावून घेऊ शकत नाही.

■ **सिद्धार्थ बागुल**, बोपोडी, पुणे

गैरव्यवहारमुक्त भरती ?

‘**पारदर्शक भरतीसाठी** एवढे तरी कराच !’ हा लेख (४ सप्टेंबर) वाचला. गेली अनेक वर्षे प्रलंबित असलेली बरिती महाविद्यालयातील ५,०१२ जागांच्या प्राध्यापकी भरतीसाठी शासन निर्णयही सरकारने जाहीर केला. मात्र या भरतीची चर्चा सुरू झाल्यापासून गैरव्यवहार होण्याची शक्यताही व्यक्त केली जात आहे. नुकतीच ‘लोकसत्ता’ने ‘प्राध्यापकपदासाठी सव्वा कोटींचा लाच’ अशा मथळ्याखाली बातमीही प्रसिद्ध केली होती. या शासन निर्णयातदेखील मुलाखत मंडळ निवडण्याची जबाबदारी संस्थाचालकांना देऊन एक प्रकारे हा गैरव्यवहार होण्याच्या शक्यतेकडे दुर्लक्ष केल्याचे दिसते. उमेदवारांची शैक्षणिक पात्रता, अनुभव, संशोधन या गोष्टीचे मूल्यामपन केवळ मुलाखतीसाठी श्राध्य धरले जाणार असून नियुक्ती ही केवळ मुलाखतीच्या गुणांच्या आधारे होणार असल्यामुळेच ही प्राध्यापक भरती गैरव्यवहारमुक्त व पारदर्शक होईल का, असा महाराष्ट्रातील तमाम पात्रताधारकांचा प्रश्न आहे.

■ **प्र. मदान कानिफनिके सेन**वर, मु. मोरारकाण, ता. नवसा, जि. अहिल्यानगर

निवड करणारेही हितसंबंधीच

‘**पारदर्शक भरतीसाठी** एवढे तरी कराच !’ हा लेख वाचला. मुलाखतीसाठी निवड घेणाऱ्या समितीच्या सदस्यांची निवड मुलाखतीच्या अगदी काही काळ आधी केली जावी अशी सूचना त्यात आहे. परंतु हे सदस्य कुठल्या न कुठल्या महाविद्यालयाचे प्राध्यापक असतात आणि ते अनेक वर्षांपासून निवड प्रक्रियेत लासखोरी किंवा हितसंबंध जोपासत आलेले आहेत. असे असताना उमेदवाराकडून देणगी मागितली जाणार नाही हे खात्रीने सांगता येत नाही.
■ **प्रशांत चव्हाण**, यवतमाळ

निडो होम फायनान्स लिमिटेड (पूर्वीचे नाव एडलवॉइस ह्राऊसिंग फायनान्स लिमिटेड) (निर्देशी) नोंदीकृत कार्यालय टॉवर ३, ५वा मजला, विंग बी, कोहिनूर सिटी मॉल, कोहिनूर सिटी, विक्रोले रोड, कुर्ली (१), मुंबई - ४०००७० येथे स्थित आहे. प्रादेशिक कार्यालय: कार्यालय क्रमांक ४०७-४१०, २था मजला, काकडे विझा आयकॉन, सीटीएस २६८७डी, गणेशखिंड बंद, भांबुडें, शिवाजी नगर, पुणे, महाराष्ट्र ४११०१६ येथे.	
सरफेसी कायदा, २००२च्या कलम १३(२) अंतर्गत मागणी सूचना याद्वारे सूचना देण्यात येत आहे की, खालील कर्जदारांनी निडोकडून घेतलेल्या कर्जां सुविधांचा मुद्दल आणि त्याबाबती परलेखत करण्यास कसूर केली असून, सदर कर्ज खाते/ खाली अनुषंगीक मालमता (एनपीए) म्हणून वगैरेकत करण्यात आली आहेत. त्यांना त्यांच्या शेवटच्या ज्ञात पत्त्यावर, वित्तीय मालमत्तेचे सिसकुरिटायझेशन आणि पुरवंचना आणि सुसूत्रा हितसंबंधांची अंमलबजावणी अधिनियम २००२ (सरफेसी अधिनियम)च्या कलम १३(२) अंतर्गत मागणी सूचना बजावण्यात आली होती. सदर मागणी सुचनेव्यतिरिक्त, त्यांना या सार्वजनिक सूचनेद्वारे माहिती देण्यात आली आहे. कर्जदारांचा तपशील, तारख, धर्कौत देवेक, कलम १३(२) अंतर्गत पाठवलेली मागणी सूचना आणि त्याअंतर्गत दावा केलेली रक्कम खालीलप्रमाणे दिली आहे:	
१. कर्जदार, सह-कर्जदार, जामीनदार यांचे नाव व पत्ता आणि कर्जाची रक्कम:- स्वनील सुभाष शार्दूल (कर्जदार) सीमांता सुभाष शार्दूल (सह-कर्जदार) सुभाष सुनाथ शार्दूल (सह-कर्जदार) एन-११, सी-१, १०/३, गजानन नगर हुडको, सई महानगर, औरंगाबाद- ४३१००१ LAN. NO.: LAURSTH000003609९ कर्ज करार दिनांक: २९.१२.२०१७ कर्जाची रक्कम: ₹.१८,९५,६६१/- (फक्त अठरा लाख पंधरापणच हजार सहास्रो एकासह रुपये)	
दिनांक २२.०८.२०२६ रेजीन्युसार देव असलेली रक्कम ₹. १६,५५,५४६.४८/- (एकडे फक्त सोळा लाख पंधरापणच हजार सहास्रो शेंकड्यांअसि आणि अठरापणच पैसे) मालमत्तेची अनुसूची: एकूण ८०१०० ची. मीटर क्षेत्रफळच्या जमिनीकडील सर्व भाग आणि भूखंड. उच्च क्रमांक २३४/२(बी), सेक्टर १३ (जे 'साव परितून कलम', ई) म्हणून ओळखले जाते) येथे, विंग १०-ए' इमारतीमधील रिस्टल पॅक्लिंग मालमत्तावर फ्लॅट क्रमांक ४ आहे. फ्लॅट क्रमांक ४चे कोर्ट क्षेत्रफळ ४९.७२ चौरस मीटर, व्हिल्ट-अप क्षेत्रफळ ५१.९२ चौरस मीटर, बाकची मीटर क्षेत्रफळ ५.९८ चौरस मीटर आणि आगण टॅरेस क्षेत्रफळ ४.०० चौरस मीटर आहे. हे भाग सवंगी, सिडको औरंगाबाद येथे असून मुख्यालय उर्निवंधक, कोरमंडल रचना हद्दीत येते. सदर मालमत्तेच्या सीमा क्षेत्रफळाप्रमाणे आहेत: पूर्व: फ्लॅट क्रमांक ३, विंग क्रमांक १, पश्चिम: फ्लॅट क्रमांक ३, विंग क्रमांक १०, दक्षिण: फ्लॅट क्रमांक ५, विंग क्रमांक १० आणि डकट, उत्तर: फ्लॅट क्रमांक बाजूनी माजिल्ले जात. २. कर्जदार, सह-कर्जदार, जामीनदार यांचे नाव व पत्ता आणि कर्जाची रक्कम:- शेखर दौलत सूर्यवंशी (कर्जदार) सोनाली शेखर सूर्यवंशी (सह-कर्जदार) चार क्रमांक १०/१२६८, शशी नगर, रेल्वे डिव्हिजनल कार्यालय, सुभाषक जंगलवा- ४२४२०१ LAN. NO.: L2450STH00000531622 कर्ज करार दिनांक: ३१.१०.२०२३ कर्जाची रक्कम: ₹. २८,७४,१४८/- (फक्त अठरा लाख चौ-यासह हजार चारशे अठरा रुपये.)	
एनपीए दिनांक: ०४.०८.२०२६ मागणी सूचना दिनांक:- २२.०८.२०२६ दिनांक १३.०८.२०२६ रेजीन्युसार देव असलेली रक्कम ₹. २८,५०,४१६.६६/- (अठरा लाख चौदाव्यां हजार चारशे सोळा आणि पैसे सहासह फक्त). मालमत्तेची अनुसूची: विमारेवेली भूखंडाच्या पूर्व-उत्तर बाजूचा तो संपूर्ण तुकडा फ्लॅट क्र. १०. प्लूग २५९.०० चौ.मी. क्षेत्रफळपैकी, ज्याचे क्षेत्रफळ ७५.०० चौ.मी. आहे, त्यावर उष्ण असलेल्या निवासी तुकड्यात इमारतीकत. तत्कालच्याच बांधकाम क्षेत्रफळ ४४.८८ चौ.मी. आणि प्लूग मालमत्तेचे बांधकाम क्षेत्रफळ ६१.२३६ चौ.मी. असून, प्लूग बांधकाम क्षेत्रफळ ६१.०५६ चौ.मी. आहे. या मालमत्तेचा महानगरपालिका घर क्रमांक जुना १०/११३३ आणि नवीन नगर क्रमांक डेअर/२(बी)/१००००००६ असाून, ती टी.डी. वीजना क्र. २ भूखंड क्र. ७० अंतर्गत येते, भुसावळ नगर परिषदेच्या हद्दीत, भोजे सागरे, तालुका भुसावळ, जिल्हा जळगाव- ४२५२०१, सीमावर्ध: पूर्व: लाच सर्व्हे क्रमांकातील भूखंड क्र. १, दक्षिण: सदर भूखंडाचा पार्श्व भाग आणि उत्तर: ६ मीटर रुंद रस्ता, पश्चिम: त्याच सर्व्हे क्रमांकातील भूखंड क्र. १०, उत्तर: त्याच सर्व्हे क्रमांकातील भूखंड क्र. ५. ३. कर्जदार, सह-कर्जदार, जामीनदार यांचे नाव व पत्ता आणि कर्जाची रक्कम:- गोपीनाथ लालजी ढवळी (कर्जदार) रेणुका गोपीनाथ ढवळी (सह-कर्जदार) गल्ली नंबर २२ इंदिरा नगर दक्षिण भाग ७४ इंदिरा नगर न्यू बाजारपेठगुण गणगती मॉरी औरंगाबाद, ४३१००१ LAN. NO.: LAURSTH00000652224 कर्ज करार दिनांक: २८.०१.२०१९ कर्जाची रक्कम: ₹. १५,६६,१११/- (फक्त पंधरा लाख सहासह हजार एकशे अकरा रुपये) एनपीए दिनांक: ०४.०८.२०२६ मागणी सूचना दिनांक:- २२.०८.२०२६ दिनांक २२.०८.२०२६ रेजीन्युसार देव असलेली रक्कम ₹. १४,०८,१०४.८७/- (चौदा लाख अठार हजार एकशे चार आणि सव्वाशे पैसे फक्त). मालमत्तेची अनुसूची: फ्लॅट नं. १, ढवळमजला, विंग ०१, एफ प्रकारची इमारत, साव खान्गान, कॉर्पोर मोजपार ४६ चौ. मी., व्हिलडअप १४.६८ चौ. मी., गट नं. १३/भाग आणि १५/भाग, गंगारूप, जहांगीर, औरंगाबाद येथील सर्व भाग. सीमावर्ध:- पूर्व: पांढिंग, पश्चिम: बाजूची मोठ्याळी जागा, उत्तर: फ्लॅट क्र. २ विंग १, दक्षिण: पाववाट. म्हणून, उपरोक्त मालमत्ता आवानत करण्यात येत आहे की, त्यांनी घर मनुदे केलेली धक्काकी या सुचनेच्या ६० दिवसांच्या आत पूर्णपणे भरावी, अन्यथा उपरोक्त मनुदे केलेल्या प्रतिभूतीची अंमलबजावणी करण्यासाठी त्याव्हेरी करण्याच्या सरफेसी कायद्यांतर्गत कारवाई करणे भाग पडेल. कृपया नवी धक्की की, उक्त कायद्याच्या कलम १३(१३) नुसार, आमच्या संमतीविरुद्ध उपरोक्त संदर्भित प्रतिभूतीची विक्री, भाडेपट्टा किंवा इतर कोणत्याही प्रकारे हस्तांतरण करण्यास मुदाला प्रतिक्रिये आहे.	
टिकाण: औरंगाबाद सही/- अधिकृत अधिकारी निडो होम फायनान्स लिमिटेडसाठी, (पूर्वीचे नाव एडलवॉइस ह्राऊसिंग फायनान्स लिमिटेड)	

		शाखा कार्यालय : आयसीआयसीआय बँक लिमिटेड, रघुवीर कॉम्प्लेक्स, जिल्हा कोर्ट समोर, अदालत रोड, औरंगाबाद - ४३१००१				
जाहीर सूचना – तारण मतेच्या विक्रीसाठी निविदा ई- लिलाव						
नियम ८(६) चे तत्सुदीकडे पहा						
स्थावर निळकळीच्या विक्रीकरिता सूचना						
वित्तीय मालमत्तेचे सिक्युरिटीझेशन आणि पुरवंचना आणि सुसूत्रा हितसंबंधांची अंमलबजावणी अधिनियम, २००२ अन्वये तसेच सुरक्षा हितसंबंध (अंमलबजावणी) नियम, २००२ च्या नियम ८(६) च्या परंतुकांसह स्थावर मालमत्तेच्या विक्रीसाठी ई-लिलाव विक्री सूचना.						
सर्वसाधारण लोक आणि विशेषतः कर्जदार आणि हमीदार यांना सूचना देण्यात येत आहे की खाली वर्णन केलेली स्थावर मालमता जी सिक्युअर्ड अंकेडेट यांच्याकडून गहाळ / चाड केलेल्यात आली असून, त्याचा प्रत्यक्ष लाभ आयसीआयसीआय बँक लि. (येथेचे अधिनियम यांनी घेतला असून ती "जसे आहे जिथे आहे", "जे आहे ते आहे" आणि "तेथे जे असते ते" या आधारे होणार आहे, त्याचे तपशील खाली देण्यात आले आहेत.						
अ. क्र.	कर्जदाराचे /सह-कर्जदाराचे / हमीदाराचे नाव/ कर्ज खाते क्रमांक	काही असल्यास ज्ञात बोज्यासह तारण मतेचा तपशील	धक्काबंदी रक्कम ₹	आरखिड मूल्य (₹) इतरांर अनामत ठेव	मालमत्तेच्या प्राधिकारीची तारीख आणि वेळ	ई-लिलाव तारीख आणि वेळ
(ए)	(बी)	(सी)	(डी)	(ई)	(एफ)	(जी)
१.	श्री पुजा वासुदेव व्यवहार (कर्जदार), वासुदेव नारायण व्यवहार (सह-कर्जदाराचे), कर्ज खाते क्रमांक: LBAUR00004368130	फ्लॅट क्र. १५, रिस्टल्ट व दुसऱ्या मजल्यावर, साई अंधिका अपार्टमेंट, प्लॉट क्र. ०३, गट क्र. १०६, मु. नक्षत्राबाजी, संताजी पोलीस स्टेशन समोर, टीआर रोड, औरंगाबाद ४३१००१ (महाराष्ट्र); गोमापिनित क्षेत्र-कापेट एरिया ४२.७६ चौ.मी. + जिना व लांबी क्षेत्रांपैकी प्रमाणक्षीर सामायिक क्षेत्र १४.३९ चौ.मी. + बाँक्स व बाळकणीचे क्षेत्रफळ १०.२४ चौ.मी.	₹ १४,०५, ५४४/- (आंसहट २६, २०२६ पयली)	₹ १२,३५, ०००/- ₹ २,३८, ५००/-	सप्टेंबर १६, २०२६ सकाळी ११:०० ते ११:०० संध्याकाळी ०५:०० पर्यंत	सप्टेंबर २८, २०२६ सकाळी ११:०० पर्यंत

ऑनलाईन लिलाव (**URL Link-<https://BidDeal.in>**) वॉयसबुस्ट केपिटल सहस्रितसे प्रायव्हेट लिमिटेड या ई-लिलाव एजन्सीच्या वेबसाइटवर आयोजित करण्यात येईल. तारण/गोटीरी यांना सप्टेंबर १५, २०२६ रोजी सकाळी १०.०० वाजेपर्यंतची कृपया धमकी आणि पुढील व्याजासह रक्कम परफेक्ट क्लियरान्स सीसी देण्यात येत आहे. अनुरोध सादर तारण मालमत्तावरील परीक्षितवाणगी विक्री करण्यात येईल. संधाया बोलीदारांनी बघाणा रक्कम (इंपेक्ट) आयसीआयसीआय बँक लिमिटेड, रघुवीर कॉम्प्लेक्स, जिल्हा कोर्ट समोर, अदालत रोड, औरंगाबाद- ४३१००१ यांचेकडे डीमांड ड्राफ्ट (डीडी) (कॉलम ई पहा) सप्टेंबर २५, २०२६ रोजी संध्याकाळी ०४.०० वाजेपर्यंत सादर करतील आणि त्यांचेवर त्यांनी त्यांचा प्रस्ताव फक्त बर- डीडी सप्टेंबर २५, २०२६ रोजी संध्याकाळी ०५.०० वाजेपर्यंत ईमेलद्वारे त्यांचे भरल्याच्या पुरव्यासाठी बँक पोचवत- न झुडीची स्कॅन केलेल्या ईमेलसह सादर करणे आवश्यक आहे. कृपया नोंद घ्यावी, जर संधाया बोलीदारांना वेबसाईटमार्फत त्यांचे प्रस्ताव सादर करणे शक्य नसल्यास, स्वाक्षरीकृत निविदा दस्तऐवजाची प्रत आयसीआयसीआय बँक लिमिटेड, रघुवीर कॉम्प्लेक्स, जिल्हा कोर्ट समोर, अदालत रोड, औरंगाबाद- ४३१००१ येथे सप्टेंबर २५, २०२६ रोजी संध्याकाळी ०५.०० वाजेपर्यंत सादर करणे आवश्यक. बघाणा रक्कम परफेक्ट क्लियर/वीनकल बँकेकडील डीडी/चीओ "आयसीआयसीआय बँक लिमिटेड" याच्या मते औरंगाबाद येथे देय सादर करावी.

आयसीआयसीआय, ई-लिलावच्या शर्ती व अटीच्या निविदा सादर करण्याची संघटित कोणत्याही खुलाशाकरिता कृपया संपर्क कोणत्याही कारणा न घेता कोणत्याही विक्री २२७७६६७७०३२/१५५१००७०३२२ या संपर्क क्रमा.

कोणतेही कारण व तेता कोणत्याही विक्री सर्व बँकेकडे ठिकठिकाणचा अधिकार प्राधिकृत अधिकाऱ्याकडे राखीव आहे.

विक्रीच्या विस्तृत शर्ती व अटीकरिता कृपया भेटा www.icicibank.com/n4p4s

दिनांक : सप्टेंबर ०५, २०२६
ठिकाण : औरंगाबाद

प्राधिकृत अधिकारी
आयसीआयसीआय बँक लिमिटेड

ऑनलाईन लिलाव (URL Link-<https://BidDeal.in>) व्हॅल्यूइस्ट कॅपिटल सर्व्हिसेस प्रायव्हेट लिमिटेड या ई-लिलाव एजन्सीच्या वेबसाईटवर ऑनलाईन करण्यात येईल. तारखदार /नोटीसी यांना **सप्टेंबर २५, २०२६ रोजी सकाळी १०.००** वाजणेपूर्वी प्लूग धक्काकी आणि

पुढील व्याजासह रक्कम परतफेड करण्याची संधी देण्यात येत आहे. अन्यथा सदर तारण मालमत्तावरील परिशिष्टाप्रमाणे विक्री करण्यात येईल.

रमणाय बोलीदारांनी बघणा रक्कम (इएमडी) **आयसीआयसीआय बँक लिमिटेड, रघुवीर कॉन्फ्लेक्स, जिल्हा कोर्ट समोर, अदालत रोड, औरंगाबाद- ४३१००१** यांचेकडे डीमांड ड्राफ्ट (डीडी) (कॉलन ई पहा) **सप्टेंबर २५, २०२६ रोजी संध्याकाळी ४.००** वाजणेपूर्वी सादर करावी आणि त्यानंतर त्यांनी त्यांचा प्रस्ताव फक्त बर मनुदे वेबसाईटमफाक्त **सप्टेंबर २५, २०२६ रोजी संध्याकाळी ५.००** वाजणेपूर्वी ईएमडीच्या पैसे भरल्याच्या पुराव्यासाठी बँक पोचसाह - डीडीची स्कॅन केलेल्या ईमेजसह सादर करणे आवश्यक आहे. कृपया नोंद घ्यावी, जर संधाव्य बोलीदारांना वेबसाईटमफाक्त त्यांचे प्रस्ताव सादर करणे शक्य नसल्यास, स्वाक्षरीकृत निविदा दस्तऐवजाची प्रत **आयसीआयसीआय बँक लिमिटेड, रघुवीर कॉन्फ्लेक्स, जिल्हा कोर्ट समोर, अदालत रोड, औरंगाबाद- ४३१००१** येथे **सप्टेंबर २५, २०२६ रोजी संध्याकाळी ५.००** वाजणेपूर्वी सादर कराव्या येतील. बघणा रक्कम राह्यीकृत /वर्गविल बँकेकडील डीडी/पीओ " **आयसीआयसीआय बँक लिमिटेड"** यांच्या नावे औरंगाबाद येथे देय सादर करावा.

पाहणीसंबंधित, ई-डिलवाच्या शर्ती व अटी किंवा निविदा दाखल करण्याची संबंधित कोणत्याही खुलाशाकरिता कृपया संपर्क **आयसीआयसीआय बँक लिमिटेडशी ७२७६६५७६७०३ /९५१९८०८५१२२** पर संपर्क करा.

कोणतेही कारण न देता कोणतीही किंवा सर्व बोली स्वीकारणे किंवा नाकारणेचा अधिकार प्राधिकृत अधिकाऱ्यांकडे राखील आहे. विक्रीच्या विस्तृत शर्ती व अटीकरिता कृपया भेटा www.icicibank.com/n4p45

दिनांक : सप्टेंबर ०५, २०२६

टिकाण : औरंगाबाद

शुनिटी स्मॉल फायनान्स बँक लिमिटेड
पाचवा मजला, टॉवर १, सीडुइस स्ट्रँड सेंट्रल, सेक्टर-४०, सीडुइस, सीडुइस दरवे रेल्वे स्टेशनच्या वर, नवी मुंबई - ४०००७६
ताबा सूचना
(सुरक्षितता हितसंबंध (अंमलबजावणी) नियम, २००२च्या नियम ८(१) अंतर्गत)
यास्तव, मी, युनिटी स्मॉल फायनान्स बँक लिमिटेड (यापूर्वी "ग्रुएसएनबीएल" म्हणून उल्लेखित) चा अधिकृत अधिकारी असून, जिचे नोंदीकृत कार्यालय ५वा मजला, टॉवर १, सीडुइस स्ट्रँड सेंट्रल, सेक्टर-४०, सीडुइस, सीडुइस दरवे रेल्वे स्टेशनच्या वर, नवी मुंबई- ४०००७६ येथे आहे, सिसकुरिटायझेशन अँड रिस्कन्ट्रोलन ऑफ फायनान्शियल असेट्स अँड एनफोर्समेंट ऑफ सिसकुरिटी इंटररेअर अँक्ट, २००२ (२००५चा ५४) अन्वये, आणि सिसकुरिटी इंटररेट (एनफोर्समेंट) रूल्स, २००२च्या नियम १४व्या कलम १३व्या कलम १३ (१२) अन्वये प्रदान केलेल्या बाबत करून, उक्त कायद्याच्या कलम १३(२) अन्वये खाली मनुद केलेल्या तारखेची मागणी सूचना जाही केली आहे, ज्याद्वारे आपणात, कर्जदार (येथे आणि पत्रे खाली मनुद केलेल्या) यांना, उक्त सूचना मिळाल्याच्या तारखेपासून ६० दिवसांच्या आत उक्त सूचनेत मनुद केलेली रक्कम आणि त्यावरील व्याज परतफेड करण्यास सांगितले आहे. खाली मनुद केलेल्या कर्जदारांने रक्कम परतफेडत करण्यात अयशस्वी झाल्यामुळे, खाली मनुद केलेल्या कर्जदारांना आणि सर्वसाधारण जनतेला याद्वारे सूचना देण्यात येत आहे की, मी, स्वाक्षरी करण्या-ने, कायद्याच्या कलम १३च्या उप-कलम (४) अन्वये, सिसकुरिटी इंटररेट (एनफोर्समेंट) रूल्स, २००२च्या नियम १४व्या वाचून, मला प्रदान केलेल्या अधिकारांचा वापर करून खाली वर्णन केलेल्या मालमत्तेचा ताबा घेतला आहे. विशेषतः वर मनुद केलेल्या कर्जदारांनी आणि सर्वसाधारण जनतेला याद्वारे सावध करण्यात येत आहे की, त्यांनी सदर मालमत्तेची कोणताही व्यवहार करू नये आणि मालमत्तेची केलेला कोणताही व्यवहार, खाली मनुद केलेल्या रक्कमेवरील आणि त्यावरील व्याजासाठी युनिटी स्मॉल फायनान्स बँक लिमिटेडच्या बोऱ्याच्या अधीन असेल. तारण ठेवलेल्या मालमत्तेची परतफेड करण्यासाठी उलटव्य असलेल्या वेळेसंदर्भात, कायद्याच्या कलम १३च्या उप-कलम (८)च्या तत्सुटीकडे कर्जदारांचे लक्ष वेधले जात आहे.

अनु. क्र.	कर्जदारां(ंची)चे/ सह-कर्जदारां(ंची) नावे	स्थावर मालमत्तेचे वर्णन खालीलप्रमाणे आहे	मागणी सूचना तारीख आणि रक्कम	ताब्याची तारीख
१	कर्ज खाते क्रमांक :- USFB108MSME0000000619 १. बालाजी पशु अहार केंद्र (कर्जदार) प्रशांत लोदार पाटील यांच्यामाफेत प्रतिनिधित्व २. प्रशांत लोदार पाटील (सह-कर्जदार आणि गणखदार) ३. मीनाबाई लोदार पाटील (सह-कर्जदार) ४. २ साठी पत्ता: प्लॉट क्र. २१८, गोंदू, गोंदू सर टीएनभवळ, घुळे, महाराष्ट्र ४२४००२, तसेच गट नं. ४/१, प्लॉट नं. २६, प्लाता हॉलजवळ, घुळे, महाराष्ट्र- ४२४००२ येथे. २ साठी पत्ता: पोस्ट गोंदू, ग्रामपंचचात जवळ, घुळे, महाराष्ट्र, ४२४००२. ३. ३ साठी पत्ता: गल्ली नं. १०, युनिंसिपल कॉलनी घुळे, महाराष्ट्र- ४२४००२.	महाराष्ट्रातील तालुका आणि जिल्हा घुळे येथील गोंदू येथे स्थित, उच्च क्रमांक ४/१ असलेल्या, १६१ चौ. मीटर क्षेत्रफळाच्या भूखंड क्रमांक २६, ज्याच्या सीमा खालीलप्रमाणे आहेत: सीमा (गणखण्ड/ विक्री दस्तऐवजासुरा): पूर्व: दक्षिण: पश्चिम: उत्तर: फ्लॉट क्र. २१० भूखंडाची मापे: पूर्व: १ मीटर, पश्चिम: १ मीटर, उत्तर: १८ मीटर, दक्षिण: १८ मीटर.	०७.०२.२०२६ रु. १,०२,७१,१६०.१६/- (रुपये दहा लाख सत्तरीसह हजार आणे सहाश आणे सोळा पैस फक्त) दिनांक ०७.०२.२०२६ गेजिनुसार	०२.०९.२०२६
२	कर्ज खाते क्रमांक :- USFB108MSME0000007343 १. भाऊ कन्ट्र्यूचर (कर्जदार) रामबाब बाबुलाल ठोके यांच्या माध्यमातून प्रतिनिधित्व केले २. रामबाब बाबुलाल ठोके (सह-कर्जदार आणि गणखदार) ३. सुनंदा बाबूकर (सह-कर्जदार) अनुक्रमकांक १ साठी पत्ता: नुनगर, पोस्ट नेर, नुनगर, पोस्ट नेर, घुळे, महाराष्ट्र ४२४३०३. येथे सुद्धा मालमता क्र. ३३०२ नुनगर, पोस्ट नेर, घुळे. अनुक्रमकांक २ साठी पत्ता: नुनगर मल्ला पोथीय, घुळे, घुळे, महाराष्ट्र-४२४३०३. अनुक्रमकांक ३ साठी पत्ता: नवनवा बाबा मंदिर, नेर, घुळे, घुळे महाराष्ट्र-४२४३०३.	जीपीएच क्र. ३३०२, क्षेत्रफळ ७९५ चौ. फूट (७३.८८ चौ. मीटर), नेर, ता. चि. घुळे येथे जैश्या, आणि श्री. रामबाब बाबुलाल ठोके (वय ४३ वर्ष) यांच्या मालकीची संपूर्ण स्थावर मालमता. हद्द (गणखण्ड/ विक्री दस्तऐवजासुरा): मालमत्ताच्या हद्दी खालीलप्रमाणे आहेत: (चार सीमा, निवासी मालमता जीपीएच क्र. ३३०२, क्षेत्रफळ ७९५ चौ. फूट (७३.८८ चौ. मीटर), नेर, ता. चि. घुळे येथे स्थित.) पूर्व: रस्ता, पश्चिम: रस्ता, उत्तर: शिवा भागा भित यांची मालमता, दक्षिण: मोकड्या भूखंड	१३.०४.२०२६ रु. १,३२,३२,७६७.७७/- (रुपये दहा लाख सत्तरीसह हजार आणे सहाश आणे सोळा पैस फक्त) दिनांक ०७.०२.२०२६ गेजिनुसार	०२.०९.२०२६
३	कर्ज खाते क्रमांक :- USFB108MSME00000017369 आणि USFB108MSME0000002197 १. साईकृपा शिवकर (कर्जदार) संभाजी रामचंद्र यांच्या माध्यमातून प्रतिनिधित्व केले २. संभाजी रामचंद्र चव्हाण (सह-कर्जदार आणि गणखदार) ३. पाटील गणेश्वरी जयेंद्र (सह-कर्जदार) ४. राजेंद्र सीतामण जयेंद्र (सह-कर्जदार) अनु. क्र. १ साठी पत्ता: ३३/१/बी/१/बी, मल्लज नगर, वखेडी, वखेडी म्हासवड जळगाव रोड, जळगाव महाराष्ट्र ४२४२०९. तसेच येथेसुद्धा हद्द क्रमांक १२४/१/२ भूखंड क्रमांक ५८ आणि प्लॉट क्रमांक ६७, एरंडोल- म्हासवड रोड, गाव एरंडोल, जळगाव महाराष्ट्र ४२४२०९. अनु. क्र. २ साठी पत्ता: वखेडी चौ. वखेडी बू. ता. एरंडोल, मेन चौक जळगाव महाराष्ट्र ४२४२०९. अनु. क्र. ३ साठी पत्ता: जी.ता. एरंडोल, गांधीपुर, पाण्याच्या टाकीजवळ जळगाव महाराष्ट्र ४२४२०९. अनु. क्र. ४ साठी पत्ता: १ चार खोब जवळ, गांधी पुत एरंडोल, जळगाव, एरंडोल जळगाव जळगाव महाराष्ट्र ४२४२०९.	ती सर्व स्थावर मालमता, म्हणजेच १) भूखंड क्र. ५८, क्षेत्रफळ ११६५.०१ चौ. मीटर आणि २) भूखंड क्र. ६७, क्षेत्रफळ २९३.९५ चौ. मीटर. हद्द क्रमांक १२४/१/२, एरंडोल येथे स्थित, जिथला: जळगाव आणि खालीलप्रमाणे सीमाबद्ध: एज ४५, सुकशा पत्तारचे वर्णन १ इमारत ४२४२०९ सुकशा पत्तारचे वर्णन १ जळगाव प्लॉट क्रमांक ५८च्या सीमा (गणखण्ड/ विक्री दस्तऐवजासुरा): पूर्व: ६ मीटर रस्ता आणि वापर, पश्चिम: प्लॉट क्रमांक ६७, उत्तर: १ मीटर रस्ता आणि वापर, दक्षिण: प्लॉट क्रमांक ६५, प्लॉट क्रमांक ६७च्या सीमा (गणखण्ड/ विक्री दस्तऐवजासुरा): पूर्व: प्लॉट क्रमांक ६८, पश्चिम: १२ मीटर रस्ता आणि वापर, उत्तर: १ मीटर रस्ता आणि वापर, दक्षिण: प्लॉट क्रमांक ६६.	०७.०३.२०२६ रु. ३२,९१,२४९.९२/- (रुपये दहा लाख तसेच हजार दोनशे एककोटीपासु अपेक्षे जळगाव पैसे फक्त) दिनांक ०७.०३.२०२६ गेजिनुसार	०३.०९.२०२६

टिकाप: महाराष्ट्र
दिनांक: ०५.०९.२०२६

सही/-
प्राधिकृत अधिकारी
युनिटी स्मॉल फायनान्स बँक लिमिटेड

एनएसईच्या 'आयपीओ'ला अखेर हिरवा कंदील

‘सेबी’कडून ३०,००० कोटींच्या निधी-उभारणीला मंजुरी

लोकसत्ता व्यापार प्रतिनिधी

मुंबई : राष्ट्रीय शंकर बाजाराच्या (एनएसई) बहुप्रतिक्षित प्रारंभिक सप्तमभाग विक्रीला भांडवली बाजार नियामक 'सेबी'ने अखेर शुक्रवारी हेरवाक कंदील दिला. सुमारे ३०,००० कोटी रुपयांच्या प्रस्तावित निधी उभाणीला मिळालेल्या मंजुरीमुळे भारताच्या भांडवली बाजाराच्या इतिहासातील आजवरच्या सर्वांत मोठ्या भागविक्रीचा मार्ग शोकट्या झाला आहे.

बाजार नियामकाकडील माहितीनुसार, एनएसईला ४ सप्टेंबर रोजी सेबीचे अंतिम निरीक्षण प्राप्त झाले. एनएसईने प्रस्तावित सार्वजनिक भागविक्रीसाठी जून महिन्यातच बाजार नियामकाकडे मसुदा प्रस्ताव सादर केली होता. सेबीची निरीक्षणे प्राप्त होणे ही

आयपीओ' प्रक्रियेतील एक महत्त्वाची पायरी मानली जाते. नियामक कंपनी लागू असलेल्या नियामक आवश्यकतांच्या अधीन राहून सार्वजनिक भागविक्रीच्या पुढील तयारीला सुव्यक्त करू शकते. सहस्य सुविधेबंधविध (को-लोकेशन) वादग्रसह विविध नियामक अडथळ्यांमुळे एनएसईच्या समभाग्यांच्या सुविधद्धतेची योजना काळजास एका दशकाहून अधिक कळवू शकणारी होत. मसुदा प्रस्तावानुसार, हा आयपीओ पूर्णपणे 'ऑफर फॉर सेल' (ओएफएस) स्वरूपाचा असेल, ज्यामध्ये ४९.९९% की समभाग्यांची विक्री केली जाईल.

केनियातून उत्पादन गुंडाळण्याचे राष्ट्राध्यक्षांचे टाटा केमिकल्सला आदेश

पीटीआय, नवी दिल्ली

पूर्व आफ्रिकेतील केनियामधील टाटा समूहाची कंपनी असलेल्या 'टाटा केमिकल्स मगाडी' (टीसीएमएल) ने वेरुद्ध तेथील सरकारने कोठोर भूमिका घेते देश सोडण्याचे आदेश दिले आहेत. राष्ट्राध्यक्ष विल्यम रूटो यांनी शतकभरापासून सुरू असलेल्या मगाडी सोडा अॅश खाणकामातून

बाहेर पडण्याचे आदेश दिल्यानंतर टाटा केमिकल्सने केऱ्यातील तिन्ही उपकंपनी नियामकीय अटीचे पूर्णपणे पालन करत असल्याचा दावा केला आहे. कंपनीने त्या देशात दीर्घकाळ व्यवसाय करूनही स्थानिकांना आणि देशाला हवा तसा आर्थिक फायदा पोहोचवलेला नाही, असा तैथील नेत्यांचा आरोप आहे.

सरकार आणि खनिकर्म मंत्रालयाने

रायल्टी, रोजगार निर्मिती, स्थानिक
पुरवठा आणि पर्यावरणविषयक
नियमांचे पालन न केल्याचा आणि
करारातील अटीवर अंमलबजावणी
न केल्याचा आरोप कंपनीवर केला
आहे. मात्र कंपनीने केव्या सरकारने
मागविलेली सर्व कागदपत्रे
आवश्यक माहिती सादर केली
असून, आता सरकारचा पुढील
निर्देशांची प्रतीक्षा असल्याचे शुक्रवारी

बाजार मंचांना माहिती दिली.
टाटा केमिकल्स मगाडी लिमिटेडने
केन्याच्या खाण, नील अर्थव्यवस्था
आणि सागरी व्यवहार मंत्रालयाकडून
२८ जुलै रोजी मिळालेल्या कामकाज
स्थितीच्या पत्राला ११ ऑगस्ट रोजी
उत्तर दिले. त्यात मागविण्यात आलेली
सर्व आवश्यक माहिती, अहवाल
आणि कागदपत्रे सादर करण्यात
आली असल्याचे म्हटले आहे.

Maharashtra Airport Development Company Ltd.
CIN: U45203MH2002SGC136979

TENDER NOTICE

MADC Invite Request for proposals (RFP) from eligible Airline operators to provide Air connectivity services on Sindhudurg (Chipi) - Navi Mumbai route on basis of Regional Connectivity scheme (RCS)-(UDAN) (2nd Call)

The detailed tender can be seen/downloaded from the website **www.mahatenders.gov.in** from **05/09/2026** from 11.00 Hrs

Sd/-
Vice Chairman & Managing Director, MADC

 Maharashtra Airport Development Company Ltd.
CIN: U45203MH2002SGC136979

TENDER NOTICE

MADC invites Bids for “Short Tender for Leasing of Plot for Development of Five Star Category Hotel At Shirdi International Airport, Kakadi, Maharashtra.”

The detailed tender document can be downloaded from the website www.mahatenders.gov.in from **05/09/2026, 11:00 HRS.**

Sd/-

Vice Chairman & Managing Director, MADC

पृष्ठ क्र. १४ (एच. निम्न ३३(२))

वसुली अधिकाारी - २ यांचे कार्यालय, ऋण वसुली च्यायधिकरण, औरंगाबाद

तळ मजला: "विजय सुमन", विन्डिंग, फ्लॉट क्र. ३, एन-५, मिडको, औरंगाबाद-४३१००३

RC/३२५/२०२६ **मागणी सूचना** दि. २१-०८-२०२६
निक. ०६

बँक आणि वित्तीय संस्था कर वसुली कायदा, १९९३ चे कलम २५ ते २८ आणि आयकर कायदा १९६१ मधील दुसऱ्या परिशिष्टामधील नियम २ अंतर्गत सूचना

बँक ऑफ महाराष्ट्र

विक्रुद

नसरतन नासीर शेख

प्रति,

(CD१) नसरतन नासीर शेख, मार्फत प्रोफ़. मे.सादिया ब्यूटी पार्लर ट्रेनिंग सेंटर अॅण्ड लेडीज वेअर, काळा माती चौक, अरब मल्ली, उस्मानाबाद, येथे सुद्धा : मल्ली क्र.१२, खानापूर, उस्मानाबाद

(CD२) मोईनीद्दीन खाजा पाटण,

घर क्र.१११/११५, फातिमा मंडिल, किरणीमळा, रसूलपुरा, उस्मानाबाद

या द्वारे सूचित करण्यात येते की, मा. विवारीन अधिकाारी, ऋण वसुली अधिकरण, औरंगाबाद यांनी OA/CR/२०२४ मधील तुम्हास देव असलेली रक्कम रुपये **३४,८९,८९.००** (रु.बोलीस लाख सव्वादशी हजार आठशे अठराशे पंधराशे केवळ) असाव्यात. दि. २१/०३/२०२४ रसूलपुरे मध्याह्नकाळ दु.सा.द.शे. ११% साध्या दराने व्याज व दंड रक्कम **रु.३४,०००/-** (रु.संदोतीस हजार केवळ) सादीच्या वसुली प्रमाणपत्राचे अंमलबजावणीस्वरूप (एकजीपेपर) आणि स्वतंत्रगणणे (कूपन) पुरविली/मार्फितली.

१) या द्वारे तुम्हाला निदेशीत करण्यात येते की, सदरील सूचना प्रामाण्यपसून १५ दिवस देण्याचे आत उपरोक्त नमुद रक्कम आद करण्यात यावी, यात कायदेबंदी बँक आणि वित्तीय संस्था यांना देय करज करून देण, १९९३ आणि व्यावार्थित असलेल्या नियमांनुसार वसुली केली जाईल.

२) तुम्हाला या द्वारे आदेशीत केले जात आहे की, पुढील सुनावणीच्या तारखेला किंवा तत्पूर्वी तुम्हाला मालमत्तेचा तशील प्रतिज्ञापत्रावर पोषीत करावा.

३) तुम्हाला या द्वारे आदेशीत करण्यात येते की, पुढील कार्यवाहीसाठी सही खालील सही करणारा यांचे समोर **दिनांक २१/१०/२०२६ रोजी सकाळी १०.३० वाजता** हजर रावा.

४) उपरोक्त नमुद रक्कमेव्यतिरिक्त तुम्ही सदैव देण्यास जबाबदार असाल :

(अ) प्रामाण्य/अंमलबजावणी कार्यावाहीच्या या सूचनेनंतर लगेच सुरू होणाऱ्या कालावधीसाठी देय असलेले व्याज,

(ब) सेंट दंड, शुल्क आणि या सूचनेच्या संवेद्या आणि बॉरंटच्या आणि प्रक्रियेच्या संदर्भात झालेले खर्च आणि देय रकमेच्या वसुलीसाठी केलेले इतर सर्व खर्च.

दि. २१/०८/२०२६ रोजी माझ्या हस्ते आणि न्यायाधिकारणा शिष्टाचारा देण्यात आला (येथे भाषांतर, नकाशा वसुली मूद जोडले जाणू)

स्वाक्षरी/- (येवत बरबडकर)

वसुली अधिकाारी-२

ऋण वसुली न्यायाधिकरण, औरंगाबाद

JMS/EE

**वसुली अधिकारी - १ यांचे कार्यपालक,
अणु वसुली न्यायाधिकरण, औरंगाबाद**

तक्र मजला, "डिव्हन सुमन", बिल्डिंग, फ्लॅट क्र.३, एन-४, सिडको, औरंगाबाद-४३१००३

कार्ड वसुली अधिकारी दिवाळीकपाय, १९९३ सह बाबल्या जाणव्या जाणव्या आचार्य कायदा १९६१ मधील सल्ल्या परिशिष्टामधील निमण ५३ अंतर्गत विक्रीची घोषणा सहमतीची सुचना

RC/७४/२०१३ **बँक ऑफ महाराष्ट्र** दि. १४-०८-२०१६ **निक. ८५**

विरुद्ध
अनिस पोटत खान

प्रति,
(CD१) अनिस पोटत खान,
रा : १-२०-७७, सागर देवकी समोर, बुदी लेन, जुना बाजार, औरंगाबाद.
किंवा : फ्लॅट क्र.३/१, प्रिदापल्ली कॉलनी, पडेगांव, औरंगाबाद.

(CD२) मोहरिस खान पोटत खान शेखान पठाण,
दारा शांन क्र.२, पटेल मंडील, कॉंपोरेशन रोड, बुदी लेन, औरंगाबाद.

(CD३) शेख जिलानी गफकार शेख,
रा : १-१८-६, मुख्य पोर्ट ऑफीस जवळ, जुना बाजार, औरंगाबाद.
किंवा : दारा शम्स मल्टी सर्व्हिसेस, मुख्य पोर्ट ऑफीस समोर, जुना बाजार, औरंगाबाद.

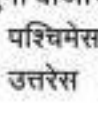
ज्या अर्थी तुम्ही अनिस खान यांना भा. विपत्तीनिराधिकारी, अणु वसुली अधिकरण, औरंगाबाद मुनी **OA/१०३/२०१२** सह अर्जदर बँक/वित्तीय संस्था यांना देय असलेली एकूण रक्कम रुपये **१२,३३,४५१.००** (रु.बारा लाख तेहतीस हजार चारशे पन्नासवन्न केवळ) अधिक वसुली दिनांक **०५/१०/२०१३** पासुच्ये **द.सा.द.शे. ८.२५४६** दराने भविष्यातील सर्वसाधारण व्याज व दंड सह **₹१,५०,५००.००** - (रु.पंधरा हजार पाचशे केवळ) असे एकूण रक्कम प्रमाणित धननो देऊन यांना देण्यात दिनांक **०५/०७/२०१४** रोजी वसुली प्रमाणपत्र जारी केले आहे. अशावेळी वसुली रक्कम अजून केलेली गेलेली नाही, त्याअर्थी खालील सही करणार यांनी खाली नमूद केलेली जाणग/स्थानदार पात्रता पत्राची अर्शा दिशेने आले आहेत.

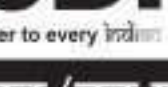
२) तुम्हाला सुचित करण्यात येते की, विक्रीची घोषणा तयार करणे व त्यावरिल अटी तरकिवेसाठी **तारीख १०/१०/२०१६ रोजी तेथे सकाळी १०.३० वा.** निश्चयी करण्यात आली आहे. आपणांमं निवृत्ती करण्यात येते की सदरिल मासपत्रा किंवा त्याच्या स्थावरा भागावरील बेजा, गुल्फ, दावे किंवा देवता असल्यास खालील सही करणार यांनी निदर्शनास आणुन घावे.

मालमत्तेच्या तपशील

फ्लॅट क्र.०५, दुसरा मजला, सिटीएफ.क्र.३३१४, क्षेत्रफळ १५० चौ.फुट, न्यु सीमीस फ्लॅट ओरेंसर् हाऊसिंग सोसायटी लि., जुना बाजार, औरंगाबाद, ज्याची घतु रिमिता. पुर्वत : श्री.नागोरी
दिशेणस : कॉमन पॅसेज व मोकळी जगाा उत्तरसत : ५ मीटर वा रस्ता

दि. १४/०८/२०१६ रोजी माझ्या इतले आणि त्याच्याकडल्याकड्या किंवाकयाने देण्यात आले.
(स्वी मनावर, लक्षात घ्यावयाचे मुद्दे अर्जात आले)

 वसाही - (शरद बावीरकर)
वसुली अधिकारी-१
अणु वसुली न्यायाधिकरण, औरंगाबाद

The banker to every Indian

प्राधिकृत अधिकारी यांचा तपसल

नाव : श्री.रविकिरण बी. राजळ

खाखेचा ई-मेल : sbi.12953@sbi.co.in

मोबाईल क्र. : 8378058186 फोन नं. 0240 - 2480664

अचल/चल मालमत्तेच्या विक्रीसाठी ई-ऑक्शन विक्री सूचना

तपसलीची इंटरेस्ट (एफोर्सईट) क्लस्स, २००२ चे निष्पत्ती ८(६) सह बाबले जाणारे दि सिक्स्युरिटीयोजेशन् ऑफ रिस्कन्यूट्रल ऑफ कायनामशीयल्स अनेटएस ऑफ एफोर्सईट ऑफ सिक्स्युरीटी इंटरेस्ट अनेट,

२००२, सित्त अचल/चल मालमत्तेच्या विक्रीसाठी ई-ऑक्शन विक्री सूचना.

सामान जनेसेस आणि विशेषतः कर्जदार व जामीनदार यांना याद्वारे सुवीत करण्यात येते की, धनको बँकेकडे संश्लीत ताण/बोजा असलेली खालील नमुद अचल/चल मालमता ज्याचा "प्रत्यक्ष भौतिक तावा" भारतीया स्टेट बँक याचे अधिकाृण अधिकारी यांनी घेतलेला आहे, सररीसी माहमाता दिनांक २९/०९/२०२६ तेजी "जशी आहे तरी", "की काय आहे ती", आणि "की काय तेथे आहे ती", "किना आधार", या तत्वावर भारतीया स्टेट बँक तथावाग्रस्त अतिस्ती शाखा, छत्रपती संभाजीनगर यांना खालील संश्लीत प्रमाण को यांदेऊनून येणे असलेल्या रकमेच्या वसुलीसाठी विक्रीस काढलेली आहे. कर्जदार, जामीनदार व मालमता याचा सविस्तर तपसल आणि ई-ऑक्शन साठीच्या अटी व शर्ती खालील प्रमाणे....

परिशिष्ट IV-A (नियम ८(६) मधील तरतुद पाहा)

अ. क्र.	कर्जदाराचे नांव आणि जामीनदाराचे नांव	थकीत रक्कम ज्याच्या वसुलीसाठी मालमता विकली जाणा आहे	मालमत्तेचा सविस्तर वर्णन	तपसल
१	श्री. सोमनाथ मारुती प्राभा शि. सी.अर्चना सोमनाथ प्राभा चक्र. क्र. ६, मुकुंद अपाटेर्टमेंट, केशवनगर, छत्रपती संभाजीनगर	रु. ४६,०९,०४०.०० (दि. ३१/०८/२०२६ पर्यंत अधिक लागू असलेले पुढील व्याज, दंड, शुल्क)	श्री.सोमनाथ मारुती प्राभा आणि सी.अर्चना सोमनाथ प्राभा यांचे नावावरील प्लॅट क्र.टी-१४, स्टिल्ड तिसरा मजला, अमृत साई लॉन्गझ फेज-२, सर्व्हे क्र. १६, सीटीएस क्र. १८७६२, सिल्क मिल्स कॉलनी, रेवे चेंद्रेशनजवळ, पदमपुरा, आंगाबाद-४३१००५, चटरई क्षेत्रफल ५०.८२ चौ.मी. ज्याची चतु.सिमा. पूर्वेस खुले आसमान दक्षिणेस खुले आसमान	राखीव किंमत रु. २८,००,०००/- (ज्याखाली माहमाता विकली जाणार नाही) राखीव किंमतीच्या १०%, अनामत रक्कम (EMD) रु. २,८०,०००/- बोली वाढ रक्कम रु. २५,०००/- पीटीत Property ID: SBIN001295397

टिप :- कुठेही संबोधित असलेले सर्व वैधानिक/काजगी देस्ता, कर, मुद्यांजन, शुल्क इत्यादी परभण्याची सुंपूर्ण जबाबदारी होे बाबती खरेदीदाराची राहील.

इच्छुक बोलीदारांनी बोली-पूर्व अनामत रकम ई-ऑक्शन संपन्नपुर्वी ebskray (PSB Alliance) मध्ये भरणा करावे. बोलीदारांनी बोली-पूर्व अनामत रकमेचे क्रेडीट हे ebskray (PSB Alliance) च्या बँक खात्यात परे जाय झाल्यावरच निवेदन आणि परदेशीत बाबतीचे अपवेशन हे ई-ऑक्शन वेबसाईट वर पोहील. या साठी बँकेच्या प्रक्रियेनुसार थोडा वेळ समजेन, त्याकारिता बोलीदारांनी सुचित करण्यात येतील की, बोलीदारांनी त्याच्या स्वतःच्या कायद्यासाठी व शेवटच्या शरणी हाई व सेंट टाकण्यासाठी बोली-पूर्व अनामत रकम बोली आपाऊ वेळेर भारती.

ई-ऑक्शन ची तारीख व वेळ : दिनांक २९/०९/२०२६ तेजी सकाळी ११.०० ते दुपारी ४.०० पर्यंत प्रत्येकी १० मिनीटाचे वेळ विस्तारासह.

मालमत्तेची कारणी प्राप्तीची दिनांक २८/०९/२०२६ तेजी सकाळी ११.०० ते दुपारी ३.०० पर्यंत

ई-ऑक्शन सेवा पुरवठादार मे. PSB Alliance Pvt.Ltd. यांचे वेबसाईट पोर्टल <https://baanknet.com/eauction-psb/> या वरून लिलाव करण्यात येईल.
(हेल्पडेस्क नं. 918291220220)

अधिक माहितीसाठी मोबाईल क्र. 8378058186 / 0240-2480664 | ई-मेल : sbi.12953@sbi.co.in यावर संपर्क करावा.

लिलाव विक्रीच्या सविस्तर अटी आणि शर्ती <https://bank.sbi/web/sbi-in-the-news/auction-notices/bank-e-auctions> या वेबसाईटच्या लिंक वर उपलब्ध आहेत.

सही/- प्राधिकृत अधिकारी
भारतीय स्टेट बँक

दिनांक : ०१-०९-२०२६

ठिकाण : छत्रपती संभाजीनगर

(टिप : स्वेद भाषांतर, तक्रावत पडल्यास मूळ इंग्रजी शाख)

तथावाग्रस्त मालमता वसुली शाखा, छत्रपती संभाजीनगर

परकीय गंगाजळी विक्रमी
७४० अब्ज डॉलरवर

लोकसत्ता व्यापार प्रतिनिधी

मुंबई : भारताच्या परकीय चलनसाठ्यात २८ ऑगस्ट रोजी संपलेल्या आठवड्यात तब्बल ११.४७ अब्ज डॉलरची भर पडली असून, तो ७४०.८० अब्ज डॉलर या नव्या सार्वकालिक उच्चांकावर पोहोचला आहे, अशी माहिती रिझर्व बँकेने शुक्रवारी जाहीर केलेल्या आकडेवारीतून समोर आली. याआधीच्या आठवड्यातही परकीय चलनसाठ्यात ११.४२ अब्ज डॉलरची वाढ झाली होती आणि तो ७३९.३२८ अब्ज डॉलरवर पोहोचला होता. त्यापूर्वीचा विक्रम ७६ फेब्रुवारी रोजी संपलेल्या आठवड्यात ७२८.४९ अब्ज डॉलरचा होता.

पश्चिम आशियातील संघर्षाला सुरुवात झाल्यानंतर रुपयावर ताण वाढला होता. त्यामुळे रिझर्व्ह बँकेला चलन बाजारात डॉलरची विक्री करून हस्तक्षेप करावा लागला आणि त्याचा परिणाम

परकीय चलनसाठ्यावर झाला. जूनमध्ये रुपयाचीया तीव्र घसरणीच्या पार्श्वभूमीवर रिझर्व्ह बँकेने सवलतीच्या दरातील 'परकीय चलन स्वंप सुविधा' जाहीर केल्यानंतर साठ्यात सातत्याने वाढ होत आहे. या माध्यमातून १२६ अब्ज डॉलरपेक्षा अधिक परकीय चलनाचा ओघ आल्याचे मध्यवर्ती बँकेकडून सांगण्यात आले.

परकीय चलनसाठ्यातील सर्वात मोठा घटक असलेल्या 'फॉरिन करन्सी असेट्स' मध्ये १.३२ अब्ज डॉलरची वाढ होऊन ते ६००.६७ अब्ज डॉलर झाले.

आंचलिक कार्यालय
 प

सिव्युरिटी इंटरैस्ट (अंपलबजावणी) नियम,
 इंटरैस्ट ऑक्ट, २००२ अंतर्गत स्थावर मालम

एकाच आठवड्यात नऊ कंपन्यांची बाजारला धडक

प्राथमिक बाजारात

‘आयपीओ’ची लाट

लोकसत्ता व्यापार प्रतिनिधी

मुंबई: अमेरिका-इराण संघर्षामुळे २०२६ च्या सुरुवातीला आलेली सुरुती झटकत अनेक नवीन कंपन्यांने निधी उभारणीच्या योजनां वाढविल्या आहेत. परिणामी, पुढील आठवड्यात एकूणच दिवशी विक्रीला सहा कंपन्यांची प्रारंभिक भाग विक्री (आयपीओ) सुरु होत आहे, पणूक ४,५११ कोटी रुपयांच्या निधी उभारला जाणे अपेक्षित आहे. असलेल्या ही मागील महिनाभरपासून असलळत असलेल्या 'आयपीओ'च्या

आकडवारा काय सागत?

चालू वारता विविध कंपन्यांच्या ५६५ आयपीओद्वारे, सरलेल्या २६ ऑगस्टपर्यंत (५५,००० कोटी रुपयांचा निधी उभारला गेला आहे. त्यामुळे २०२६ मध्ये आयपीओच्या संख्येच्या बाबतीत भारत ही सर्वात सक्रिय बाजारपेठ राहिली. एप्रिल-जून या कालावधीत 'आयपीओला सरासरी २४.५ पटीने भरणा केला जाणारा प्रतिसाद होता. सरलेल्या जुलै आणि ऑगस्टमध्ये तो दुप्पट होऊन ५९.१ पट झाला आहे.

मोठ्या लाटेचेच रूप दर्शवते.

पुढील अठवड्यात ९ सप्टेंबर रोजी गुंतवणुकीसाठी खुल्या होणाऱ्या साहाय्यकारीआमध्ये फर्निचर भाड्याने देणारे नव्या पिढीचा मंच 'रेंटोमोजो', 'असेस रिक्नेस्ट्रक्शन कंपनी (इंडिया)' आणि 'मनिपाल प्रोपर्टी मॅनेजमेंट अँड आयडेंटिटी सोल्युशन्स' या कंपन्यांच्या प्रस्तावात समावेश आहे. कनिष्ठांच्या याच अठवड्यात आणखी हाण्याचा शक्यता आहे. ज्यामुळे प्राथमिक बाजारासाठी हा काळ अत्यंत व्यस्त ठरणार आहे. गुंतवणूक बँकांच्या मते, सप्टेंबर महिन्यात जवळपास ३७.७७३ मूल्याचे आयपीओ अपेक्षित आहेत. ज्यात मोटोसॉफ्ट तंत्रज्ञान कंपनी हिरो मोटर्स आणि 'प्लेअसई'च्या आयपीओचा समावेश आहे.

किमान पाच 'आयपीओ' खुले होण्याची शक्यता आहे. ज्यामुळे प्राथमिक बाजारासाठी हा काळ अत्यंत व्यस्त ठरणार आहे. गुंतवणूक बँकांच्या मते, सप्टेंबर महिन्यात जवळपास ३७,७७३ मूल्याचे आयपीओ अपेक्षित आहेत. ज्यात ऑटोमोटिव्ह तंत्रज्ञान कंपनी हिरो मोटर्स आणि 'एनएसई'च्या आयपीओचा समावेश आहे.

	बैंक ऑफ महाराष्ट्र मुख्य कार्यालय : लोकमंगल, १५०१, शिवाजीनगर, पुणे-५ आंचलिक कार्यालय, अग्रवाल पैलेस, पहिला मजला, डी मार्ट - भारती विद्यापीठ रोड, जुने सोलापूर, सोलापुर - ४१३००४ फोन : (०२१७) २७३३८७० / ७९, ई-मेल : legal_sol@bankofmaharashtra.bank.in						
	स्थावर मालमत्तेच्या विक्रीसाठी विक्री सूचना						
सिक्चुरिटी इंटररेस्ट (अंपलवजावणी) नियम, २००२ च्या नियम ८ (६) या तरतुदीसह वाघलेल्या सिक्चुरिटीजेशन अँड रिस्कन्ट्रोल ऑफ फायनान्सियल असॅटेड अँड एम्पोरमेंट ऑफ सिक्चुरिटी इंटररेस्ट अँड, २००२ अंतर्गत स्थावर मालमत्तेच्या विक्रीसाठी ई-लिताव विक्री सूचना. सर्वसाधारणपणे जमनीला आणि विशेषतः कर्जदारांना आणि जामीनदारांना सूचना देण्यात येत आहे की बँक ऑफ महाराष्ट्राकडे गहाण ठेवलेल्या / चार्ज केलेल्या खालील वर्गन केलेल्या स्थावर मालमते, ज्याचा ताबा बँक ऑफ महाराष्ट्राच्या अधिकृत अधिकाऱ्यांनी घेतला आहे, त्या दि.२१/०९/२०२६ रोजी कर्जदार आणि जामीनदारांकडून बेकेच्या धकदाकीची वसूली करण्यासाठी 'जसे आहे तिथे आहे', 'जसे आहे जे आहे' आणि काही आहेत ते या क्रमाने विकल्या जातील. कर्जदार आणि जामीनदार यांचे तपशील, दैन्य रकम, स्थावर मालमतेचे संक्षिप्त वर्णन आणि स्वावर प्राप्त असलेले नोंदा, ताबा प्रकार, राखीव किंमत आणि व्याणा रकम देखील खालीलप्रमाणे दिली आहे-							
अ.क्र.	कर्जदार आणि जामीनदाराचे नाव	देय रकम	मालमत्तेचे संक्षिप्त वर्णन	राखीव किंमत / व्याणा रकम ठेव / बावीस बोली			
१)	शाखा : पारगाव कर्जदार : १) मे. शिवधारी ट्रेडींग प्रोप. रेवण महाकर मोटे, स. मु./पोस्ट-पारगाव, ता.वाशी, जि.धाराशिव-४१३५२६ २) श्री. रेवण महाकर मोटे, स. मु./पोस्ट- पारगाव, ता.वाशी, जि.धाराशिव ४१३५२६ ३) सी. वर्षा बननराव जाधव (सी. वर्षा रेवण मोटे), स. मु./पोस्ट-पारगाव, ता. वाशी, जि.धाराशिव ४१३५२६	रु. ५३,९१,६१३.७२/- (रुपये त्रेषन्न लाख एकाऊष्व हजार सहस्रो तेरा आणि बाहतर पैसे फक्त) + व्याज खर्च आणि त्यावरील इतर शुल्क (लाभू असले त्याप्रमाणे) दि.२८/०४/२०२६ पासून लागू	मालमत्ता क्र.१ श्री. रेवण महाकर मोटे यांच्या नावे असलेली गहाण मालमत्ता. ग्रामपंचायत मालमत्ता क्र.१०५८ (जमीन गट क्र.९६/के पैकी)असलेल्या मालमतेचे सर्व सामाईक भाग, मु.पारगाव, ता.वाशी, जि.उस्मानाबाद, मोजमापीत क्षेत्रफल २१७८ चौ. फूट आणि त्यावरील बिळिंग. खालीलप्रमाणे चर्तु:सीमा : पूर्व : रस्ता, पश्चिम : नॅशनल हायवे २१९, दक्षिण : रस्ता व प्लॉट क्र.९, उत्तर : गोवर्धन भानुदास कोकोणे ताबा : प्रतिकाल्मक	राखीव किंमत रु. ७०,००,०००/- (रुपये सत्तर लाख फक्त) ईएमडी रु. ७,००,०००/- (रुपये सात लाख फक्त) बाबीस बोलीची रकम : रु.२५,०००.००/- (रुपये पंधवीस हजार फक्त)			
२)	शाखा : कल्लम कर्जदार : श्री. अविनाश हरिभाऊ उमप, मु./पोस्ट-हिंणगाव, ता.कल्लम, जि. धाराशिव-४१३५२८ जामीनदार : १) सी. ज्योती अविनाश उमप, मु./पोस्ट- हिंणगाव, ता.कल्लम, जि. धाराशिव- ४१३५२८.	रु. २२,९०,८८९.८०/- (रुपये चावीस लाख नवढ हजार आठरो एकोण नवढ रुपये आणि ऐंशी पैसे फक्त) + व्याज खर्च आणि इतर त्यावरील शुल्क (लाभू असले त्याप्रमाणे) दिनांक १३/११/२०२५ पासून लागू	मालमत्ता क्र.२ श्री. अविनाश हरिभाऊ उमप आणि सी., ज्योती अविनाश उमप यांच्या नावे मालमतेचे गहाण. प्लॉट क्र.२१८ असलेल्या निवासी मालमतेचे सर्व सामाईक भाग, दुसरा मजला, बिळिंग ई-७/बी-२, प्लॉट क्र. आर-१, जमीन सर्वे नं.१२४, योजना ३१९/७५६ /टी/एस इंडब्यूएस्, एमआयडीसी, तालुका.लातूर शहर, लातूर आणि खालीलप्रमाणे चर्तु:सीमा : पूर्व : डक्ट, पश्चिम : जिना आणि लॉबी, दक्षिण : बिळिंग ची मागील बाजू, उत्तर : प्लॉट क्र.२१७ ताबा : प्रतिकाल्मक	राखीव किंमत रु. ९,००,०००/- (रुपये नऊ लाख फक्त) ईएमडी रु. १०,०००/- (रुपये नवढ हजार रुपये फक्त) बाबीस बोलीची रकम : रु.२५,०००.००/- (रुपये पंधवीस हजार फक्त)			
३)	शाखा : ईंट कर्जदार : मेसरर्स. सराई डेअरी आणि मिल्स प्रॉडक्ट प्रोप. अविनाश चंद्रकांत पवार, स : घर नं.३६४, घाटनांदूर, ता.भूम, जि. उस्मानाबाद. जमीनदार : २) श्री. रमेश अशोक पवार, स. मु./पो. घाटनांदूर, ता. भूम, जि.उस्मानाबाद.	रु. ५,१२,७८८.६२/- (रुपये पाच लाख षष्ठ हजार सातरो अठ्ठाऐंशी आणि बास्त पैसे फक्त) + लागू न केलेले व्याज + कायदेशीर खर्च दि. ०३/०४/२०२३ पासून	मालमत्ता क्र.३ अविनाश चंद्रकांत पवार यांच्या नावावर मालमत्ता नोंदणीकृत गहाण ठेवलेल्या मालमतेचे सर्व सामाईक भाग, घर क्र. ३६८, क्षेत्रफल १०८९ चौ.फूट घाटनांदूर, ता.भूम, जि. उस्मानाबाद येथे आणि खालीलप्रमाणे चर्तु:सीमा : पूर्व : स्वतःच्या प्लॉट ची मालमत्ता, पश्चिम : रस्ता, उत्तर : रस्ता, दक्षिण : स्वतःच्या प्लॉटची मालमत्ता ताबा : प्रतिकाल्मक	राखीव किंमत रु. २,९८,०००/- (रुपये दोन लाख अठरा हजार फक्त) ईएमडी रु. २९,८००/- (रुपये एकवीस हजार आठरो फक्त) बाबीस बोलीची रकम : रु.२५,०००.००/- (रुपये पंधवीस हजार फक्त)			
			मालमत्ता क्र.४ नोंदणीकृत गहाण ठेवलेल्या मालमतेचे सर्व सामाईक भाग, घर क्र. ३६९, क्षेत्रफल १०८९ चौ.फूट घाटनांदूर, ता.भूम, जि. उस्मानाबाद येथे आणि खालीलप्रमाणे चर्तु:सीमा : पूर्व : श्री. शिलावली पवार यांची मालमत्ता, पश्चिम : रस्ता, उत्तर : स्वतःची मालमत्ता, दक्षिण : सुरेश पवार यांची मालमत्ता ताबा : प्रतिकाल्मक	राखीव किंमत रु. २,९८,०००/- (रुपये दोन लाख अठरा हजार फक्त) ईएमडी रु. २९,८००/- (रुपये एकवीस हजार आठरो फक्त) बाबीस बोलीची रकम : रु.२५,०००.००/- (रुपये पंधवीस हजार फक्त)			
४)	शाखा : ईंट कर्जदार : मेसरर्स जगवंदा सिमेंट एजन्सी, प्रोप. श्री. भास्कर मोतीराम थोराल, स : मु./पोस्ट-जी पी घर क्र.३६५, डोकेवाडी, ता.भूम उस्मानाबाद, जामीनदार : श्री. सुनी पोपेटराव देशमुख, स : मु/पोस्ट- ईंट ता.भूम, जि.उस्मानाबाद.	रु. ८,४३,९५२/- (रुपये आठ लाख त्रेधाळीस हजार एकशे बावन्न फक्त) + लागू न केलेले व्याज + कायदेशीर खर्च दि. १९/०३/२०२३ पासून	मालमत्ता क्र.५ भास्कर मोतीराम थोराल यांच्या नावे असलेली गहाण मालमत्ता: वस्तू क्र.१ : नोंदणीकृत गहाण ठेवलेली मालमत्ता, ग्रामपंचायत घर क्र.३६५, डोकेवाडी, ता.भूम, जि.धाराशिव येथे स्थित, खालीलप्रमाणे चर्तु:सीमा : उत्तर : रस्ता, दक्षिण : भास्कर डोके यांचे घर, पूर्व : मंदाबाई खेंगे यांचे घर, पश्चिम : रोहितदास चव्हाण यांचे घर ताबा : प्रत्यक्ष	राखीव किंमत रु. १,४०,०००/- (रुपये एक लाख चाळीस हजार फक्त) ईएमडी रु. १४,०००/- (रुपये चौदा हजार फक्त) बाबीस बोलीची रकम : रु.२५,०००.००/- (रुपये पंधवीस हजार फक्त)			
			मालमत्ता क्र.६ वस्तू क्र.२ : ग्रामपंचायत घर क्र. ३०२ असलेल्या मालमतेचे सर्व सामाईक भाग, डोकेवाडी, तालुका.भूम, जिल्हा.धाराशिव येथे स्थित, आणि खालीलप्रमाणे चर्तु:सीमा : उत्तर : सुरेश पवार, दक्षिण : वेताल स्वामी मंदिर, पूर्व : गावा मांडवे, पश्चिम : स्वतः. ताबा : प्रतिकाल्मक	राखीव किंमत रु. ६,३५,०००/- (रुपये सहा लाख त्रिसृश हजारा फक्त) ईएमडी रु. ६,३५,०००/- (रुपये त्रेसह हजार पाचशे फक्त) बाबीस बोलीची रक			

‘पारंपरिक’ लढत पुन्हा एकतर्फी?

भारत-पाकिस्तान महिला संघ आज आमनेसामने वृत्तसंस्था, दुबई

महिला आशिया चषक ट्वेन्टी-२० स्पर्धेत तुलनेने दुबळ्या प्रतिस्पर्धांवर वर्चस्व गाजवत उपांत्य फेरीतील स्थान आधीच निश्चित केलेल्या भारतीय संघाची आज, शनिवारी पाकिस्तानशी गाठ पडणार आहे. पारंपरिक प्रतिस्पर्धांतील या द्वंद्वाची उत्सुकता कायम असली, तरी इतिहास आणि दोन्ही संघांची लय पाहता भारताचे पारडे जड मानले जात आहे.

बहुराष्ट्रीय स्पर्धांमध्ये भारत-पाकिस्तान सामन्यांना नेहमीच मोठे महत्त्व मिळते. मात्र, अलीकडच्या काळात प्रत्यक्ष मैदानावरील लढती पूर्णपणे एकतर्फी झाल्याचे आणि त्यात भारतीय संघच सरस ठरत असल्याचे चित्र आहे. भारत आणि पाकिस्तानचे महिला संघ ट्वेन्टी-२० प्रारूपात आतापर्यंत १७ वेळा आमनेसामने आले असून यात भारताने १४ लढतीत बाजी मारली आहे. आता हाच दबदबा कायम राखण्यासाठी हरमनप्रीत कौरच्या नेतृत्वाखालील संघ प्रयत्नशील असेल.

उपांत्य फेरी गाठल्यानंतरही भारतासाठी हा सामना केवळ औपचारिक राहणार नाही. आगामी महत्त्वाच्या स्पर्धा आणि विश्वचषक

- वेळ : रात्री ८ वा.

- थेट प्रक्षेपण : सोनी टेन १, ३, सोनी लिड ऑप.

लक्षात घेता संघाला आपल्या काही उणीवा दूर करण्याची गरज आहे. विशेषतः मधल्या फळीतील फलंदाजांची कामगिरी भारतासाठी चिंतेचा विषय ठरत आहे. दुबई येथे सुरू असलेल्या आशिया चषकातील सलामीच्या लढतीत थायलंडवरील विजयात शफाली वर्माने शानदार अर्धशतकी खेळी केली. दुसऱ्या लढतीत भारताने हाँगकाँगचा धुव्वा उडवला, त्यात स्मृती मनधानाने उत्कृष्ट शतक साकारले. मात्र, स्मृती आणि शफाली या सलामीच्या फलंदाज वगळता भारताची एकही फलंदाज प्रभाव पाडू शकलेली नाही. त्यामुळे पाकिस्तानविरुद्ध संधी मिळल्यास, त्यांनी कामगिरी उंचावणे गरजेचे आहे.

पाकिस्तानला विजय मिळवायचा

भारत-जपान संघांत ऐतिहासिक ट्वेन्टी-२० लढत

नवी दिल्ली : विश्वविजेता भारतीय पुरुष क्रिकेट संघ २२ सप्टेंबर रोजी जपानविरुद्ध प्रथमच आंतरराष्ट्रीय ट्वेन्टी-२० सामना खेळणार आहे. भारत-जपान राजकीय संबंधांना ७५ वर्षे पूर्ण होत असून त्या निमित्ताने होणाऱ्या वर्षभराच्या कार्यक्रमाना या सामन्याने सुरुवात होईल.

जपानमधील तोचिगी प्रांतातील सानो आंतरराष्ट्रीय क्रिकेट मैदानावर हा सामना होईल. दोन्ही संघ ‘सुजुकी चषका’साठी आमनेसामने येणार आहेत. जपान येथेच १९ सप्टेंबर ते ४ ऑक्टोबरदरम्यान होणाऱ्या आशियाई क्रीडा स्पर्धेपूर्वी संघरचना निश्चित करण्यासाठी, तसेच खेळाडूंना सामन्याचा सराव मिळवून देण्यासाठी ही लढत उपयुक्त ठरू शकेल.

भारतीय क्रिकेट नियामक मंडळ (बीसीसीआय) आणि जपान क्रिकेट संघटनेने (जेसीए) संयुक्त निवेदनाद्वारे या सामन्याची घोषणा केली. भारत-जपान देशांतील क्रीडा क्षेत्रातील सहकारा व परस्पर संपर्क वाढवण्याच्या उद्देशाने ‘स्पोर्ट ७५’ हा उपक्रम राबवण्यात येत आहे. भारताने २०३६ मध्ये ऑलिम्पिक आणि पॅरालिम्पिक स्पर्धांचे यजमानपद मिळवण्याची व्यव्त केलेली महत्त्वाकांक्षा लक्षात घेऊन या उपक्रमाचा विशेष महत्त्व देण्यात आले आहे.

भारतीय संघाचे नेतृत्व श्रेयस अय्यर करेल, तर संघात वैभव सूर्यवंशी, अभिषेक शर्मा, जसप्रीत बुमरा यांसारख्या तारांकितांचाही समावेश असेल.

</

muthoot HOUSING FINANCE	मुथूथट हाउसिंग फायनान्स कंपनी लिमिटेड नेंदीणीकृत कार्यालय:टीसी क्र.१४/२०७४-७, मुथुथट सेंटर, पुजेन रोड, तिरुवनंतपुरम-६९५०३४. CIN क्र. – U65922KL2010PLC025624 कॉर्पोरेट कार्यालय: १२/९०१, तेरावा मजला, परीनी क्रैस्रेड्डी, प्लॉट क्र. सी३८ व सी ३९, बांद्रा-कुर्ली कॉम्प्लेक्स-डी ब्लॉक (पुर्व), मुंबई-४०००५१ टेली क्र.: ०२२-६९७२८५९७ शाखेचा पत्ता : प्लॉट क्र. २२ ए, वॉई एफ-७, नॉंद. क्र. बी-८७/२३७, टीप नगर, स्टेट बँक ऑफ इंडिया समोर, सरकारी बँकाजवळ, औरंगाबाद, महाराष्ट्र - ४३१००१ प्राधिकृत अधिकारी: संपर्क व्यक्ती: अमित शहाणे – ९७४४८२३७७९, ईमेल आयडी: authorised.officer@muthoot.com
---	--

अचल मालमत्तेच्या विक्रीसाठी ई-लिलावासाठी जाहीर सूचना
सिक्युरिटी इंटरस्ट (एम्प्लोमेंट) रल्ल, २००२ मधील निमम ८(६) च्या तत्पुढीलडे बांधण्यात येणाऱ्या सिक्युरिटायझेशन अँड रिस्कन्ट्रक्शन ऑफ फायनॅन्शियल असेट्स अँड एम्प्लोमेंट ऑफ सिक्युरिटी इंटरस्ट अँवट, २००२ अंतर्गत अचल मालमत्तांच्या विक्रीसाठी ई-लिलाव विक्री सुरुना. याद्वारे कर्जदार/ गहाणकार व जामीनदार आणि आम जनतेस सूचित करण्यात येते की सिक्युरिटायझेशन अँड रिस्कन्ट्रक्शन ऑफ फायनॅन्शियल असेट्स अँड एम्प्लोमेंट ऑफ सिक्युरिटी इंटरस्ट अँवट, २००२ मधील अनुच्छेद १३(२) अंतर्गत जारी करण्यात आलेल्या मागणी सूचनेच्या अनुषंगाने मुथुथट हाउसिंग फायनान्स कंपनी लि. यांचेकडे तारण/ भारप्रस्त असलेल्या खालील वर्णनाच्या अचल मालमत्तांचा सुरक्षित धनकी मुथुथट हाउसिंग फायनान्स कंपनी लि. च्या प्राधिकृत अधिकारींनी ताबा घेतलेल्या असून तिची पुढील कर्ज खात्यामध्ये कर्जदार/ गहाणकार व जामीनदारांकडून मुथुथट हाउसिंग फायनान्स कंपनी लि. यांना घेणे असलेल्या धनकाकी अधिक व्याजाच्या वसुलीसाठी "जशी आहे जैथे आहे", "जशी आहे जे काही आहे", "तेथे जे काही आहे" आणि "इतर कोणताही उपाय नाही" तत्त्वावर विक्री करण्यात येईल. ही विक्री https://sarfaesi.auctiontiger.net/EPROC/ या वेब पोर्टलवर राबवण्यात येईल.

अ. क्र.	कर्ज खाते क्र./ कर्जदार/ जामीनदार/ गहाणकाराचे नाव	सह-कर्जदार/ गहाणकाराचे नाव	धनकाकी रकम (रु.) पुढील लागू व्याज	ताब्याचा प्रकार व दिनांक	पाहणीचा दिनांक व वेळ	आराखित किंमत	बयाणा रकम	ई-लिलाव दिनांक व वेळ	बोली सादरीकरणाचा शेवटचा दिनांक
१	१०१०४०८७६५२, १. अमोल रामराव चौमळे	१. अमोल रामराव चौमळे	१२-ऑगस्ट-२०२६ रोजीनुसार रु. १,२४,८२६,७४/- (रुपये नऊ लाख चौवीस हजार आठशे सवसौ आणि चौ-हाजार व सैस फक्त)	२८-फेब्रुवारी-२०२६ रोजी प्रत्यक्ष ताबा	१८/सप्टेंबर/२०२६ स. ११.०० ते दु. ०३.०० वाजेपर्यंत	रु. ७,७२,०००/- (रुपये सात लाख व्याख्यात फक्त)	रु. ७९,२००/- (रुपये एकशेतीस हजार दोनशे फक्त)	१३.१०.२०२६, दु. १.०० ते २.०० वाजेपर्यंत	१२.१०.२०२६ स. १०.०० ते सां. ०५.०० वाजेपर्यंत
तारणा मालमत्तेचे वर्णन: मिळकत क्र. १४०/१, रो हाऊस क्र. ४४, क्षेत्रफळ सुमारे ३३० चौ.फू., बिल्ड-अप क्षेत्रफळ सुमारे ३३० चौ.फू., जोगेश्वरी गाव, ता. गंगापूर, वि. औरंगाबाद, तत्पुत्तीमा: पुर्वेस – रो हाऊस क्र. २३, पश्चिमेस – १५ फुटी रस्ता, दक्षिमेस – रो हाऊस क्र. १३, उत्तरेस – रो हाऊस क्र. १५.									

अटी व शर्ती:-
१) विक्री ही पूर्णपणे सार्वेसी अधिनियम, २००२ अंतर्गत प्रचलित मार्गदर्शक तत्त्वे तसेच इच्छूक बोलेद्वारा सादर करणार असलेल्या प्रस्ताव/निविदा दस्तावेजात नमूद करण्यात आलेल्या अटी व शर्तीच्या अधिन राहून करण्यात येईल.
२) मालमत्तेची विक्री ही तत्परीत बोलांसह 'जशी आहे जैथे आहे', 'जशी आहे, जे काही आहे', 'जेथे जे काही आहे' व 'इतर कोणताही उपाय नाही' तत्त्वावर करण्यात येईल.
३) इच्छूक बोलेद्वारांनी https://sarfaesi.auctiontiger.net/EPROC/ वर उल्लेख असलेल्या ई-लिलाव पोर्टलवर उपलब्ध असलेल्या विहित बोली/ प्रस्ताव/ निविदा प्रस्तात आणला प्रस्ताव/ बोली सादर करावी आणि त्यासोबत 'मुथुथट हाउसिंग फायनान्स कंपनी लिमिटेड' यांचे नावे काढण्यात आलेली बयाणा रकम असावी. इच्छूक बोलेद्वारांनी बोली/ निविदा/ प्रस्तात दस्तावेजांसह केवासीर दस्तावेज, म्हणजे PAN कार्ड, बोलेद्वाराचा ओळखीचा पुरावा आणि पासपोर्ट, निवडणूक आयोग अळखपत्र, रेशन कार्ड, चालूक परवाना इ. सादर करावे. पुरावा सादर करणे आवश्यक आहे.
४) मुथुथट हाउसिंग फायनान्स कंपनी लि. च्या प्राधिकृत अधिकार्यांच्या माहितीनुसार आणि मालमत्तांच्या उपलब्ध रेकॉर्डमध्ये आणारे करण्यात आलेल्या बाबींशिवाय मालमत्तेवर कोणतीही बोले/ दावे नाहीत. परंतु, सदर मालमत्तेच्या संदर्भित प्राथमगाण्याच्या नोंदीच्या संदर्भातील मुद्दीक शुल्क, चौकसी, नोंदीक शुल्क, हस्तारण शुल्क व इतर कोणतेही खर्च व अधिभार यांसह कोणताही धोर्षाक धनकाकी/ बोले/ तिस्त्या खातेदारीक हक्क/ दावे/ धनकाकी मालगी, महागणाली कार, देवघाळ/ सोसायटीची शुल्के, वीज व पाणी कर किंवा इतर कोणताही धनकाकी ही जबाबदारी एम्प्लायर्सफोर एंथी नरेल आणि हा खर्च सारकी बोलेद्वारा खरीददारास काढला लागेल. इच्छूक बोलेद्वारांनी बोले, मालमत्तेना मारळीक हाक वाचवण्या स्वतः स्वतःपणे चौकसी करावी आणि ते सर्व पातून स्वतःचे समायान करून घ्यावे.
५) यशस्वी बोलेद्वार/ खरीददाराना प्राधिकृत अधिकार्यांनी प्रस्तात स्वीकारण्याच्या दिनांकापासून पुढील कामकाजाच्या दिनांसाच्या आत अंतिम बोली रकमेच्या २५% एवढ्या रकमेचा (तोवर भरलेली १०% बयाणा रकम घटून) भरणा करावा लागेल.
६) विक्री किमतीकी उर्वरित ७५% रकमेचा भरणा प्राधिकृत अधिकार्यांनी यशस्वी खरीददाराना विक्रीी निश्चिती कळविण्याच्या दिवसापासून ३० दिवसांचे आत किंवा प्राधिकृत अधिकार्यांनी लेखी संमती दिलेल्या वाढीव कालवधीत करावा लागेल. यशस्वी बोलेद्वाराने भरणा करण्यात कसू केल्यास तोवर भरलेली रकम जम करण्यात येईल आणि मालमत्ता पुन्हा विक्रीस काढण्यात येईल आणि अशी कसू कणाऱ्या खरीददारास सदर मालमत्ता आणि रकमेवर कोणताही दावा करता येणार नाही.
७) ज्या इच्छूक बोलेद्वारांनी बयाणा रकम सादर केलेली आहे आणि ई-लिलाव पोर्टलवर लॉग इन कपणे, बोली सादर कपणे, ई-बोली प्रक्रियेचे प्रक्षेपण प्रदान कपणे इ. बाबत काही मदत हवी असल्यास त्यांनी कामकाजाच्या दिशेरी कामकाजाच्या वेळेत मे. ई-ग्रेनुयुटेड टेक्नोलॉजीज लिमिटेड – (अंशितर टायगर), हेल्थलईन क्र.: ११७०५२८७२७ व ६३११८१६६४३३, श्री मॉलिक श्रीमाली, ई-मेल आयडी: mailulik.shrimali@auctiontiger.net येथे संपर्क साधणे आणि मालमत्तेची संबंधित कोणत्याही वीजशुल्कीसाठी वर नमूद प्राधिकृत अधिकार्याशी संपर्क साधणे.
८) कोणतीही कारण न देता कोणतीही/ सर्वेच बोली फंटाळण्याच्या हक्क प्राधिकृत अधिकारी राबवून ठेवतात. संपातक बोलेद्वारांकडून प्राप्त होणाऱ्या सर्व बोली एम्प्लायर्सफोर्ल अर्धविरुद्ध कोणतेही दाव्याना परत करण्यात येतील.
९) अनामत मत्ता सोडवून वेप्यासाठी उपलब्ध असलेल्या वेळेच्या संदर्भात कर्जदाराचे रल्ल सार्वेसी अधिनियमातील अनुच्छेद १३ मधील उप-निमम ८ मध्ये वेपण्यात येते.
१०) कर्जदार/ गहाणकार आणि अंतर्गत रेे लक्षात घ्यावे की येथे दिलेला लिखाव काही कारणवस्त असण्याी उरल्यास सफुलत धनकी खात्रीी वाटपातीलच्या माध्यमातून सफुलत तिहाती अंमलबजावणी करू शकतात.
११) विक्रीच्या अटी व शर्तीच्या तपशीलवर्तीक कृपया आमच्या वेबसाईटवर https://muthoothousing.com येथे आणि मे. ई-ग्रेनुयुटेड टेक्नोलॉजीज लिमिटेड – (अंशितर टायगर) च्या वेब पोर्टलवर https://sarfaesi.auctiontiger.net/EPROC येथे भेट घ्याी. याद्वारे कर्जदार/ जामीनदार/ गहाणकारांना सार्वेसी अधिनियमाच्या सिक्युरिटी इंटरस्ट (एनप्लोमेंट) रल्लमधील निमम ८ व ९ अंतर्गत ३० दिवसांची वैधानिक सूचना देण्यात येत आहे.

स्थान: औरंगाबाद दिनांक: ०५-सप्टेंबर-२०२६

र्या/ प्राधिकृत अधिकारी मुथुथट हाउसिंग फायनान्स कंपनी लिमिटेडकरिता

‘खराब’ कामगिरीनंतरही इव्हेरेव विजयी

सलग दुसऱ्या फेरीतील संघर्षामुळे नाखुश

वृत्तसंस्था, न्यूयॉर्क
जिकली. इव्हेरेव एकंदर कामगिरीबाबत नाखुश असला, तरी विजय मिळवणे सर्वात महत्त्वाचे असे सांगत त्याने लवकरच सर्वोत्तम लय मिळण्याचा विश्वास व्यक्त केला.
“मला पहिल्या दोन लढतींत संघर्ष करावा लागला हे खरे असले, तरी शारीरिक आणि मानसिकदृष्ट्या मी चांगल्या स्थितीत आहे. मी खराब खेळूनही जिंकत आहे. जेव्हा तुम्ही सर्वोत्तम टेनिस खेळत नसता, तेव्हा कसे जिंकायचे हे माहीत असणे हे देखील एक कौशल्य आहे. मी सध्या याच गोष्टीवर फकड मिळवली आहे. लवकरच मी सर्वोत्तम लयीत खेळताना दिसेन,” असे इव्हेरेव म्हणाला.

फ्रेंच स्पर्धेतील विजेतेपदानंतर इव्हेरेवकडून अपेक्षा वाढल्या. अमेरिकन स्पर्धेतील त्याने आगेकूच कायम राखली असली, तरी अद्याप त्याला सर्वोत्तम खेळ करता आलेला नाही. पहिल्या फेरीत त्याला लॉरेन्झो सोनेगोपास चष सेट झुंजवले. आता दुसऱ्या फेरीत फ्रान्सच्या क्वॅंटेन हॅलिसने पुन्हा एकदा पाच सेटपर्यंत त्याच्या क्षमतेची कसोटी पाहिली. इव्हेरेवने ही लढत ६-४, ४-६, ७-६ (७-३), ६-७ (३-७), ६-३ अशी

सात्त्विक-चिराग उपांत्य फेरीत पुरुष एकेरीत श्रीकांतेचे आव्हान संपुष्टात

वृत्तसंस्था, शेन्झेन

भारताची पुरुष दुहेरीतील आघाडीची जोडी सात्त्विकसाराईराज रंकीरेड्डी आणि चिराग शेठ्ठेने चीन मास्टर्स बॅंडमिंटन स्पर्धेच्या (सुपर ७५० दर्जा) उपांत्य फेरीत धडक मारली. मात्र, पुरुष एकेरीत किदम्बी श्रीकांतेचे आव्हान उपांत्यपूर्व फेरीतच संपुष्टात आले.

चौथ्या मानांकित भारतीय जोडीने ७० मिनिट चाललेल्या अटीटीच्या लढतीत डेन्मार्कच्या किम अस्ट्रुप आणि अँडर्स स्कारूप रँस्मसन जेडोवर २१-१३, १६-२१, २१-१८ असा विजय मिळवला. दुसरीकडे, श्रीकांतला हॉंगकाँगच्या ली चेयुंग यिवू याच्याकडून १६-२१, १६-२१ असा सरळ गेममध्ये पराभव पत्करावा लागला.

सात्त्विक-चिरागने धडाकेबाज सुरुवात करत ५-१ अशी आघाडी घेतली. आक्रमक फटक्यांच्या जोरावर त्यांनी रॅलींवर नियंत्रण मिळवले. हीच लय कायम ठेवत

भारतीय जोडीने १६-९ अशी भक्कम आघाडी घेतली आणि पहिला गेम सहज जिंकला. दुसऱ्या गेममध्ये डेन्मार्कच्या जोडीने खेळाचा वेग वाढवत भारतीय जोडीला तोडीसतोड उत्तर दिले. १५-१५ अशी बरोबरी असताना अस्ट्रुप आणि रँस्मसेने यांनी सलग सहा गुण मिळवत निर्णायक आघाडी घेतली.

तिसऱ्या गेममध्ये एकवेळ १७-१७ अशी बरोबरी असताना सात्त्विक-चिरागने उत्कृष्ट खेळ करत सलग तीन महत्त्वाचे गुण मिळवले आणि २०-१७ अशी आघाडी घेतली. त्यानंतर डेन्मार्कच्या जोडीने आणखी एक गुण मिळवला. मात्र, भारतीय जोडीने संयम राखत पुढचा गुण जिंकला आणि सामना आपल्या नावे केला.

हे पत्र वैदेशी ठिकाणी बसलेल्या मालक द इंडियन एक्सप्रेस (बी) लिमिटेड (आधीचे नाव - द इंडियन एक्सप्रेस लिमिटेड) यांच्यावतीने इंडियन एक्सप्रेस प्रेस, ई-२५, एम.आय.डीसी, वाळूज, छत्रपती संभाजीनगर येथे छापून मद्रासलाह सेंटर, सातवा मजला, रामनाथ गोपाळ भार्ग, नरियम पॅव्हन, मुंबई-४०० ०२१ येथे प्रसिद्ध केले. लोकसत्ता मुंबई कार्यालय : मद्रासलाह सेंटर, सातवा मजला, रामनाथ गोपाळ भार्ग, नरियम पॅव्हन, मुंबई-४०० ०२१, दूरध्वनी : २१२०२१२०२/७४४०००० फॅक्स : २२२१२८७८

महाराष्ट्र कार्यालय : प्लॉट नं. ३१८, टेटोली इंडस्ट्रियल एरिया, माहो, नवी मुंबई-४०० ७१०, दूरध्वनी : ०२२-२७६३९१००; फॅक्स : ०२२-२७६३९३००८, छत्रपती संभाजीनगर कार्यालय : १०३, गेम्पेटा मॉकेट, नू तुळसी रोड, छत्रपती संभाजीनगर ४३१ ००१, दूरध्वनी : ०२२०-२३६२३००३, नागपूर कार्यालय : प्लॉट नं. ३८, अहमद ट्रेड सेंटर, पहिला मजला, डगल ले-आऊट (अवाकरी) नागपूर-४४०००१, दूरध्वनी : ०७१२-२२३०५२१, २२३६९१७.

■ अध्यक्ष, संचालक मंडळ : विवेक गोखले ■ कार्यकारी प्रकाशक : वैदेशी प्रकाश ■ संपादक : गिरिजा कुमारे * (*पी.आर.पी. कवयंतराव संपादकीय जबाबदारी वाच्यार आहे.) R. N. I. Reg. No. 1591/57 ७८ द इंडियन एक्सप्रेस (बी) लिमिटेड, सर्व हक्क सुरक्षित. लेखी अनुमतिशिवाय संपूर्ण अथवा अंशतः पुनःप्रकाशन वा पुनःप्रकाशन मनाई. ■ कोलकाता, दिल्लीतील प्रतेशी १० रुपये.

■ चारुशीला कुलकर्णी

“बाई, मला तुमच्यासारखी शिक्षिका व्हायचं आहे. खूप शिकायचं आहे. स्वतःच्या पायावर उभं राहायचं आहे. पण आई-बाबा लग्नासाठी मागे लागलेत. मला लग्न नाही करायचं...” आईने हात करकचून धरलेली फाल्गुनी जिवाच्या आकांताने सांगत होती. त्या क्षणीच ठरलं. अशा अकाली बोहल्यावर चढणाऱ्या, शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहातून लांब फेकल्या जाणाऱ्या मुलींसाठी काम करायचं. त्यांच्या मागे कोणी उभं नसेल, पण त्यांची ‘मंडम खंबीरपणे उभी आहे.’ असं सांगणाऱ्या नाशिक महानगरपालिकेच्या ‘आनंदवली’ शाळेतील शिक्षिका कुंदा बच्छाव यांचा हा ठाम निर्धार त्यांच्यातील शिक्षिकेला आजही स्वस्थ बसू देत नाही. मागील २१ वर्षांपासून शिक्षण क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या बच्छाव यांनी ‘शैक्षणिक पालकत्व’ या त्यांच्या उपक्रमाच्या माध्यमातून आतापर्यंत १५० हून अधिक मुलींना शिक्षणाच्या

कुंदा बच्छाव

मुख्य प्रवाहात टिकवून ठेवले आहे. प्रतिकूल परिस्थितीवर मात करत शिक्षणाची गंगा घराघरांत पोहोचवण्याचे काम महाराष्ट्राच्या गावागावांतील शिक्षक करत असतात. पण, कौटुंबिक पटलावर बालविवाहासारख्या प्रथांचा बळी ठरणाऱ्या आणि कौटुंबिक आर्थिक अडचणींमुळे शिक्षणापासून वंचित राहणाऱ्या गरजू मुलींना दत्तक घेऊन त्यांच्या शिक्षणाचा पूर्ण खर्च उचलण्याचे कौतुकाम्यद कार्य कुंदा करीत आहेत. अकरावीत असताना स्वतःचा विवाह ठरवला जात असताना केवळ शिक्षकांच्या समुपदेशनामुळे शिक्षण पूर्ण करू शकलेल्या बच्छाव यांनी शिक्षकच होण्याचा निर्णय घेतला. अर्थात त्यामागे शिक्षक काका आणि अन्य नातेवाईकांची प्रेरणाही होतीच. “दहावीनंतर डी.एड. केले तर दोन वर्षांत शिक्षण पूर्ण होईल आणि शिक्षणासाठीचा खर्चही कमी होईल, असा विचार वडिलांनी त्यावेळी केल्यामुळे पुढील शिक्षणाचा मार्ग मोकळा झाला. मात्र, शिक्षण सुरू असतानाच लग्नाचा हार गळ्यात पडला. पण माहेर तसेच सासरच्या पाठिंब्यामुळे शिक्षण सुरू राहिले.” शिक्षिका म्हणून रुजू झाल्यावर जिल्हा परिषदेच्या आणि त्यानंतर महानगरपालिकेच्या विश्वासनगर व आनंदवली शाळेत पंधराहून अधिक

निःस्पृह ज्ञानदान...!

“बाई, मला लग्न नाही करायचंय... मला शिकायचंय...” नाशिकच्या एका मुलीने केलेल्या या विनवणीने महापालिका शिक्षिका असलेल्या कुंदा बच्छाव यांचं मन इतकं हेलावलं की, अशा अनेक मुलींना शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहात आणण्याचा त्यांनी चंगच बांधला. गावपातळीवरील शिक्षण ते जागतिक स्तरावर होत असलेले शाळेतले उपक्रम पाहिले की, कुंदा यांचे प्रयत्न या मुलांना शिक्षणाच्या प्रवाहात टिकवून ठेवण्यासाठी किती मोलाचे आहेत, याची प्रचीती येते. आजच्या शिक्षकदिनी त्यांना ‘राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कारा’ने सन्मानित करण्यात येत आहे. त्या निमित्ताने त्यांच्या निःस्पृह ज्ञानदानाविषयी.

वर्षे त्यांनी सेवा दिली आहे. शासकीय शाळांमध्ये आठवीनंतर कौटुंबिक व आर्थिक अडचणींमुळे ५० टक्के मुली शाळा सोडतात आणि बालविवाहाच्या जाळ्यात अडकतात, हे विदारक सत्य त्यांनी जवळून अनुभवले. “शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहातून बाहेर पडत लग्नाच्या बोहल्यावर चढणाऱ्या मुलींसाठी आवाज उठवण्याचे धैर्य माझ्यात नव्हते. लग्नानंतर अगदी वर्षभरात मुली आई झाल्या. काहींचे बाळंतपण जीवावर बेतल्याचेही पाहिले. पण फाल्गुनीच्या आर्त हाकेने माझ्यातील शिक्षक आणि आई खडबडून जागी झाली. माझे थांबणारे शिक्षण केवळ माझ्या शिक्षकांमुळे पूर्ण होऊ शकले. आता या मुलींच्या शिक्षणासाठी मी त्यांच्या पाठीशी उभी राहणार, हा निर्धार पक्का झाला,” असे कुंदा सांगतात.

फाल्गुनीच्या पालकांचे समुपदेशन करण्यात आले. मात्र, ते ऐकत नसल्याचे पाहून त्यांना कायद्याची भीती दाखवण्यात आली. त्यानंतर नाखुशीने का होईना, पण पालकांनी तिचे होणारे लग्न थांबवून शिक्षण पूर्ण करण्याची तयारी दर्शविली. यासाठी बच्छाव यांनी तिच्या शिक्षणासाठी आर्थिक मदतीचा हात पुढे केला. त्यामुळे तिचे शिक्षण सुरू राहिले. बच्छाव यांनी २०२१ मध्ये पाच मुलींना दत्तक घेऊन ‘शैक्षणिक पालकत्व’ या उपक्रमाची सुरुवात केली. केवळ पाच मुलींपासून सुरू झालेल्या या मोहिमेला नंतर समाजमाध्यमांची भक्कम साथ मिळाली. ‘फेसबुक’च्या माध्यमातून आवाहन केल्यानंतर देश-विदेशातून नागरिकांनी मदतीचा हात पुढे केला. २०२१ पासून आतापर्यंत या उपक्रमासाठी सुमारे १४ लाख रुपयांच्या वर निधी जमा झाला आहे. या निधीतून मुलींच्या वट्या-पुस्तके, गणवेश, महाविद्यालयीन शुल्क, वाहतूक खर्च आणि करिअर मार्गदर्शनाचा खर्च केला जातो.

या उपक्रमातून आज अनेक मुली पदविका अभियांत्रिकी, वैद्यकीय, दंतचिकित्सा, सीए, एसीए यासारख्या उच्च शिक्षणाच्या

■ अक्षय केंडे

बीड जिल्हा हा कायमच महाराष्ट्राच्या राजकारणात आणि अर्थकारणात केंद्रस्थानी राहिलेला आहे. या जिल्ह्यातून दरवर्षी हजारो ऊसतोड कामगार इतर जिल्ह्यात व शेजारच्या राज्यात ऊस तोडायला जातात. म्हणूनच बीड जिल्ह्याला ऊसतोड कामगारांचा जिल्हा म्हणून सर्वत्र ओळख आहे. दुसरा झाला की, हातात कोयता घेत शेकडो किलोमीटरच्या प्रवासाला निघालेल्या ऊसतोड

प्रा.डॉ. कविता गिते

कामगारांच्या मुलांचे शिक्षण मात्र त्याच गतीने त्यांच्या उद्दिष्टांपासून दूर जात असते. हीच बाब लक्षात घेऊन ऊसतोड कामगारांच्या पाल्यांच्या या अंधारलेल्या शैक्षणिक विश्वात ज्ञानाचा दीप प्रज्वलित करण्याचे काम प्रा. डॉ. कविता गिते यांनी केले आहे. बीड जिल्ह्यातील केज तालुका येथे ‘साने गुरुजी निवासी विद्यालया’त प्रा.डॉ. कविता गिते या मुख्याध्यापिका म्हणून कार्यरत आहेत. २९ वर्षांच्या प्रदीर्घ सेवेत गिते यांनी ऊसतोड कामगारांच्या मुलांच्या आयुष्यात आमूलाग्र बदल घडवून आणला आहे. प्रा. डॉ. गिते यांच्या कार्याची दखल घेत त्यांना यावर्षीचा केंद्र सरकारचा ‘राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कार’ दिला जाणार आहे. ज्याचे वितरण आज शिक्षकदिनी राष्ट्रपतींच्या हस्ते होणार आहे.

मुख्याध्यापिका म्हणून काम पाहणाऱ्या प्रा. डॉ. कविता गिते यांनी नोकरी करत असतानाच ऊसतोड कामगारांच्या तसेच अनाथ मुलांच्या शिक्षण व भविष्यासाठी काम चालू ठेवले. एम.ए., एम.कॉम., बी.एड., एम.एड., एम.फिल. पीएच.डी. आणि डी.लिट. अशी उच्च शैक्षणिक पात्रता असतानाही डॉ. कविता यांनी

कोयता नको, लेखणी हवी

बीड जिल्ह्यातल्या ऊसतोड कामगारांच्या पाल्यांची होत असलेली शैक्षणिक हेळसांड प्रा.डॉ. कविता यांना जाणवली आणि त्यांनी उसाच्या फडावरच पालक आणि पाल्यांच्या शिक्षणाचे स्वप्न फुलवले. ऊस कापण्यासाठी उद्या हातात येणारा कोयता काढून त्यांनी मुलांच्या हातात लेखणी दिली आहे. त्यांच्या याच कामासाठी आज ५ सप्टेंबर शिक्षक दिनाच्या दिवशी त्यांना ‘राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कारा’ने सन्मानित करण्यात येत आहे. गेली २९ वर्षे मुलांसाठी शालोपयोगी उपक्रम राबवत त्यांना उच्च पदापर्यंत पोहोचवणाऱ्या प्रा. डॉ. कविता गिते यांच्याविषयी...

वातानुकूलित खोलीत बसून आपले काम न करता थेट उसाच्या फडाला आपले कर्मस्थान मानले आणि तेथील विद्यार्थ्यांसाठी स्वतःच्या ज्ञानाचा वापर केला.

प्रतिवर्षी एप्रिल आणि मे महिन्यात राबवली जाणारी ‘पालक संवाद यात्रा’ हा त्यांच्या उपक्रमाचा मुख्य भाग आहे. वस्ती, तांदे आणि थेट उसाच्या फडात जाऊन पालकांचे समुपदेशन करणे, ऊसतोड कामगारांना शिक्षणाचे महत्त्व पटवून देणे आणि कामगारांच्या मुलांच्या आयुष्यात आमूलाग्र बदल घडवून आणला आहे. प्रा. डॉ. गिते यांच्या कार्याची दखल घेत त्यांना यावर्षीचा केंद्र सरकारचा ‘राष्ट्रीय शिक्षक पुरस्कार’ दिला जाणार आहे. ज्याचे वितरण आज शिक्षकदिनी राष्ट्रपतींच्या हस्ते होणार आहे.

मुख्याध्यापिका म्हणून काम पाहणाऱ्या प्रा. डॉ. कविता गिते यांनी नोकरी करत असतानाच ऊसतोड कामगारांच्या तसेच अनाथ मुलांच्या शिक्षण व भविष्यासाठी काम चालू ठेवले. एम.ए., एम.कॉम., बी.एड., एम.एड., एम.फिल. पीएच.डी. आणि डी.लिट. अशी उच्च शैक्षणिक पात्रता असतानाही डॉ. कविता यांनी

२९ वर्षांपासून अविरत सुरू आहे. प्रा. डॉ. कविता यांच्या या प्रयत्नांमुळे आतापर्यंत हजारो विद्यार्थ्यांनी आपले शिक्षण पूर्ण केले असून अनेक विद्यार्थी आजही शिकत आहेत.

ऊसतोड कामगारांची मुले महिनोन् महिनं शाळेपासून दूर राहिल्यामुळे त्यांच्या अभ्यासक्रमातील संकल्पना कच्च्या असतात. यावर उपाय म्हणून २००५ पासून ‘पायाभूत साक्षरता व संख्या ज्ञान’ अंतर्गत शाळा सुटल्यानंतर रोज एक तास मराठी, गणित आणि इंग्रजीच्या विशेष तासिका घेतल्या जातात. परिणामी, अक्षरांचीही ओळख नसलेली

► पान ४ वर

■ आरती कदम

■ ३ ३ ३ = यामध्ये कोणतेही चिन्ह वापरू, मात्र त्याचे उत्तर १ याचला हवे.
■ २४ ने विभाज्य असलेली खालीलपैकी सर्वांत मोठी संख्या कोणती? (चार पर्याय)
■ आयताकृती कागदाचे क्षेत्रफळ न बदलता चौरसकृती करून दाखवा.
■ चार ठिपक्यांपासून एक त्रिकोण कसा तयार कराल?
■ कागदावरील चार रेषा रबर, पेन्सिल न वापरता त्याच्या ३ रेषा करा.
■ कालगणना मापन कसं कराल?
■ ७ खंड आणि ५ महासागर लक्षात ठेवायची युक्ती कोणती?
■ वर्ष - लीप वर्ष कसं तयार होतं?
■ ‘टेल’ आणि ‘से’ या इंग्रजी शब्दांतील फरक काय?
■ इंग्रजी व्याकरण गाण्यातून कसं लक्षात ठेवायचं?

असे एक ना अनेक प्रश्न विचारत, कोडी घालत सीमा शिंदे अर्थात साळ्यांच्या शिंदे मॅडम मुलांना अभ्यासात रमवतात तेव्हा पुस्तकातलं आणि पुस्तकापलीकडचं शिक्षण आनंददायी होतं आणि अनेक विद्यार्थी दर महिन्याला एकही दिवस अनुपस्थित न राहण्याचं बक्षीस घेऊन जातात. शिक्षण, परीक्षा हे ओझं न होता माहितीचं भांडार खुलं करणारं विस्मयकारी जग होतं.

पुण्यातल्या जांबे गावातील जिल्हा परिषद शाळेतल्या पहिली ते पाचवी इयत्तेला सलगपणे शिकवणाऱ्या

शिंदे मॅडम आणि त्यांचे विद्यार्थी सध्या जगभर पोहोचले आहेत ते समाज माध्यमांमुळे. वर्गात शिकवतानाचे त्यांचे हे व्हिडीओ अनेकांचे लक्ष वेधून घेत आहेत. त्यांचे ‘इन्स्टाग्राम’वर ८ लाख ८ हजार तर ‘यूट्यूब’वर ५ लाख ८९ हजार ‘फॉलोअर्स’ आहेत. त्यात जगभरातले विद्यार्थी आहेत आणि जवळजवळ ४० टक्के शिक्षकही.

अर्थात या समाजमाध्यमांतून शिकवण्याची सुरुवात झाली ते करोना साथीच्या काळात. तेव्हा सगळ्याच शाळा बंद होत्या आणि नंतर शाळा ऑनलाइन भरायला लागल्या. त्याची अजिबात सवय नसलेल्या मुलांना ‘स्क्रीन’समोर खिळवून ठेवायचं तर काही वेगळं करावं लागणार होतं. त्यातूनच नवनवीन प्रयोग होऊ लागले. लहान मुलांना जर हसतखेळत, गंमत करत, कोडी घालत, युक्त्या सांगत शिकवलं तर कठीणातील कठीण विषयही सहज आत्मसात करता येतो हे गुपित शिंदे मॅडमना कळलं आणि त्यांनी त्याचाच वापर करत गणितच नव्हे तर विज्ञान, इतिहास, भूगोल, समाजशास्त्र अशा सगळ्याच विषयांतील कुतूहल निर्माण करणारी छोटी छोटी कोडी तयार केली. साथीचा काळ संपल्यावर शाळा पूर्ववत सुरू झाल्यावर हाच प्रयोग त्यांनी प्रत्यक्ष वर्गात सुरू केला. आणि त्याचा अपेक्षित परिणाम तर होऊ लागलाच परंतु त्यातल्या व्हिडीओमुळे अनेकदा लोकांपर्यंतही हा प्रयोग पोहोचला. वर्गात कोडं समोर आलं की, त्यांचे

सीमा शिंदे

शिकवण्यासाठी समाजमाध्यमांचा प्रभावी वापर करणाऱ्या शिंदे मॅडम सध्या विद्यार्थ्यांमध्ये आणि शिक्षकांमध्येही लोकप्रिय आहेत ते त्यांच्या हसतखेळत शिकवण्याच्या पद्धतीमुळे. वेगवेगळी कोडी घालत, मुलांमध्ये कुतूहल निर्माण करणाऱ्या, त्यांच्या विचाराला चालना देणाऱ्या शिंदे मॅडम यांच्या कृतिशीलतेमुळे पुण्याजवळील जांबे जिल्हा परिषद शाळेतील मुलांसाठी शिक्षण म्हणजे आनंददायी प्रयोगशाळा ठरली आहे. गाव-खेड्यातील मुलांना एकजुटीने, एकात्मिक भावाने शिकवणाऱ्या सर्जनशील शिक्षिका सीमा शिंदे अर्थात शिंदे मॅडम यांच्या कामाविषयीचा लेख आजच्या (५ सप्टेंबर) शिक्षक दिनानिमित्ताने...

आनंददायी ‘डिजिटल’ शिक्षण

विद्यार्थी काही वेळा विचारात पडतात, काही वेळा पुढे येऊन फळावरच ते कोडं सोडवायचा प्रयत्न करतात. त्यातल्या काहींच कोडं सुटतं, काहींच नाही. पण एवढ्या वर्षांत ही मुलं इतकी तयार झाली की त्यातलं एक तरी पुढे येऊन ते सोडवतं. त्याचबरोबरीने गोष्टीत लपलेली म्हण शोधा असेल किंवा कविता, गाणी म्हणण्यातून मुलांना भाषेचीसुद्धा वेगळ्या पद्धतीने ओळख होते. त्यांचा एक विद्यार्थी अनिरुद्ध तर फारच छान गातो. स्नेहसंमेलनात तर प्रत्येक मुलाने भाग घ्यायचाच हा शिंदे मॅडमचा आग्रह असतो. त्यामुळे रंगमांचावर येऊन बोलण्याचं भय नाहीसं होतं. शिवाय इतर स्पर्धांमध्येही मुलं भाग घेत असल्याने अर्वांतर वाचनही होत असतंच. त्यांच्या विद्यार्थ्यांसाठी आणखी एक उत्साहाचा दिवस म्हणजे शासनाचा उपक्रम, आनंददायी शनिवार अर्थात दत्ताराविना शाळा. त्यामुळे दर शनिवारी ही मुलं शाळेच्या मैदानात व्यायामाचे, शरीर संतुलनाचे प्रकार शिकत असतात. खुल्या मैदानातील खेळातून जे जे माणसाला मिळतं ते सगळं ही मुलं घेत असतात.

गेली १९ वर्षे शिक्षिकेचं व्रत पाळणाऱ्या सीमा मॅडमचं लग्न झालं तेव्हा त्याचं पदवीपर्यंतही शिक्षण झालं नव्हतं. पण लहानपणीच आत्याच्या मुलाशी ठरलेलं त्यांचं लग्न ‘ठरवलेलं’ असलं तरी प्रेमविवाहात बदललं आणि राजेंद्र शिंदे यांनीही आपल्या बायकोची शिक्षक होण्याची

► पान २ वर

२ शनिवार, ५ सप्टेंबर २०२६

लग्नाची पंचविशी

वंदना कुलकर्णी

माझ्या मोठ्या मावशीचं लग्न जेव्हा आचार्य शंकर जावडेकर यांच्या मुलाबरोबर ठरलं, तेव्हा माझे आजोबा म्हणजे तिचे वडील, तिला तिच्या लैंगिक शिक्षणासाठी संततिनियमनाचे पुरस्कर्ते र. धों. कर्वे यांच्या दवाखान्यात घेऊन गेले होते. ही गोष्ट आहे १९४६ मधली ! तेव्हा आजोबांकडे र. धो.कर्वे संपादित ‘समाजस्वास्थ्य’ मासिक यायचं. ज्यात लैंगिक प्रश्नांची उकल व्हायची. विशेष म्हणजे ते कधी लपवून ठेवलेलं नसायचं. त्या काळी माझ्या मावशीने एक मूल झाल्यावर कुटुंब नियोजन केलं होतं.

असे काही अपवाद वगळता, लैंगिकता हा विषय खूप वर्ष आपल्या समाजात गुप्त राखण्याचा प्रयत्न केला गेला. गंमत म्हणजे पूर्वीच्या पिढ्या असोत वा आताच्या ‘मिलेनियल्स’, ‘जेन झी’, ‘जेन अल्फा’ पिढीतल्या सर्वांनाच या विषयात नेहमीच रस होता आणि आहे. निसर्गाने आपल्याला बहाल केलेल्या शरीराच्या अवयवांपैकीच हे लैंगिक अवयव ! लग्न होणं, मूल असणं याविषयी अत्यंत आग्रही असलेल्या समाजात, या दोन्ही गोष्टींच्या केंद्रस्थानी लैंगिक संबंध आहेत हे माहीत असूनही, त्यांना कायम अनुलोखानं मारायचं ही मानसिकता दिसून येते.

पुण्याचे निष्णात, नामांकित, कमालीचे सहसंवेदनशील आणि वर्षानुवर्षे निरलस रुग्णसेवा करणारे रेडिओलॉजिस्ट डॉ. अरुण किनरे यांच्या बरोबर गप्पा मारण्याचा नुकताच योग आला. डॉक्टर लवकरच ८० वर्षांचे होतील. ते सांगत होते की, त्यांच्या पन्नासहून अधिक वर्षांच्या कारकीर्दीत, लग्न आणि मूल याविषयीची भारतीय मानसिकता फारशी बदललेली नाही. आजही अनेक घरात लग्नानंतर दोन-तीन वर्षांनी बाळ झालं नाही तर कुटुंब अस्वस्थ होतं. तसंच बेकायदेशीरपणे केलेल्या ‘सोनोग्राफी’ मध्ये गर्भ मुलीचा असेल तर अनेक कुटुंबात तिचे स्वागत तर होत नाहीच, उलट तिला मारून टाकण्याचे अघोरी कृत्य करणारे महाभागही आहेत.

म्हणजे इथे सगळा लैंगिक ‘व्यवहार’ हा केवळ आणि केवळ मूल आणि त्यातही ‘मुलगा’ या भोवती फिरत असेल तर पण-पत्नीमधील परस्परांबद्दल प्रेम व्यक्त करणाऱ्या शरीर संवादाला काही स्थान तरी असेल का ?

नवविवाहितच नाही, तर अनेक वर्षे विवाहित असणाऱ्या जोडप्यांनासुद्धा संपूर्ण लैंगिक क्रियेची माहिती असेलच असं नाही. लैंगिक क्रियेतील अत्युच्च आनंदाचे जे काही क्षण असतात त्या भावनेलकटतेचा (ऑरॅंगझम) जैविक प्रेरणा तीन आहेत. प्रजोत्पादन (प्रोक्रिएशन), आनंदाचे निधान असलेली कसमणूक (रिक्रिएशन) आणि मनोमिलन (बॉँडिंग).

आनंदनिधानात लैंगिक क्रियेतील नावीन्य अनुस्यूत आहे. यातूनच वेगवेगळ्या स्थितीतील लैंगिक क्रिया जन्माला आल्या. नित्यकर्मामध्ये माणसाला काहीतरी नूतनता, उत्तेजकता अपेक्षित असते; नाहीतर गोष्टी कंटाळवाण्या होऊन त्यात रस वाटेनासा होतो. मनोरंजन करणारी लैंगिक क्रीडा रंजक आणि आकर्षक करण्यासाठी ठिकाण बदल (पर्यटन), केशभूषा-वेशभूषा बदल (जगातील अंतर्वस्त्र व्यवसाय यावर तर प्रामुख्याने पैसे कमावतो आहे !) शरीरसुखासाठीच्या विविध कृती (पोझिशन्स), विविध प्रकारचे सुगंध-संगीताची पार्श्वभूमी या

नवऱ्यांनी एकत्र येऊन योजना ठरवली आणि पाडव्याला आपापल्या बायकांना प्रणयरम्य अंतर्वस्त्रांची भेट दिली ! त्यावेळी बायकांचे जे काही चेहरे झाले होते त्याच्या वर्णनांनी अनेक दिवस हशा पिकत राहिला. सलग्जता, भीड, उदासीनता या भावना आजच्या तरुण पिढीतील किती जणांच्या भावविश्वात आहेत माहीत नाही; पण ते किमान त्यांच्या लैंगिक भावनांबद्दल सजग आहेत, खुल्या विचारांचे आहेत असं दिसतं. ते आंधळेपणात परंपरांमध्ये आणि ‘टॅबू’ तसंच शुचितेच्या अविवेकी कल्पनांमध्ये अडकलेले दिसत नाहीत.

चतुरंग

लैंगिक चक्र म्हणजे स्त्री-पुरुष नात्यातील लैंगिक सहजीवनाची सशक्त अनुभूती आहे. किती स्त्री-पुरुषांना हे माहीत असतं ? व्यक्त करता येतं ? पूर्वी ही अभिव्यक्ती करताच येत नव्हती आणि आता ती उघडीवाघडी झाली, असं म्हणावं का ? परंतु, अशी अनुभूती जाणीवपूर्वक आणि अभ्यासपूर्वक उपभोगण्याचं भाग्य ज्या जोडप्यांना लाभतं, त्यांना आपल्या विवाहसंस्थेतील विवाह ‘बंधन’ कधीच क्लेशकारी, नकोसं होणार नाही. किंबहुना या समरसतेतून, नित्यनवीन प्रयोगांतून, वैवाहिक नात्याची विविधता आणि संपन्नता ते अनुभवत राहतील.

क्रीडेतल्या अत्युच्च आनंदाच्या क्षणी मेंदूतले एकमेकांपासून दूर असलेले अनेक भाग एकाच वेळी उदीपित होतात. लैंगिक भागांतील संवेदना जाणणारी, ज्या ठिकाणी आनंददायक चेतारसायनं स्रवतात अशी, शरीरातील विविध संप्रेरकं स्रवणाऱ्या ग्रंथी जिथून नियंत्रित होतात अशी, काही स्मृतीविषयक, तसंच विशिष्ट व्यक्तीबरोबर भावनिक बंध निर्माण करणारी अनेकानेक केंद्रं या अनेक भागांना एकाच वेळी उदीपित करतात. त्याच वेळी अत्यंत आनंद निर्माण करणाऱ्या रसायनांचा लोंढा फुटतो. त्यात उद्दीपनाच्या अगदी शेवटच्या

सहजीवनातील लैंगिक समरसता!

लग्नानंतर २५-३० वर्ष सातत्याने सहवासात असताना एकमेकांविषयीची समरसता, नवीन प्रयोग, वैवाहिक नात्याची विविधता आणि संपन्नता यातून लैंगिक जीवनाचा आनंद, समाधान अनुभवता येतो. भीड, संकोच न बाळगता जपलेले नावीन्य जोडप्यातील लैंगिक जीवन खुलवतं. पर्यायाने विवाह आणि कुटुंब संस्था अधिक निरामय आणि समृद्ध होते, हे सांगणारा ‘वैवाहिक नात्यातील लैंगिक सहजीवन’ या लेखाचा उत्तरार्ध.

त्यातून त्यांच्यामधील ‘बंध’च अधिक दृढ होतील. अशा विवाहांमध्ये स्वतःचा आणि नात्याचा विकासही हातात हात घालून होत राहतो. तसंच, या प्रयोगशीलतेमुळे विवाहव्यवस्थेच्या चौकटीत अडकल्याची भावना न राहता, वचनबद्धतेतील शाश्वतता नात्यात अनुभवता येते. लैंगिक नात्यांमध्ये संप्रेरकंही महत्त्वाची भूमिका बजावत असतात ‘मेंदूचे कामशास्त्र’ या विषयाचे अभ्यासक डॉ. जयदेव पंचवाघ यांची मांडणी इथे सर्वांना उपयोगी पडावी. ते म्हणतात, ‘‘कामशास्त्र हा विषय इतका महत्त्वाचा का आहे ? याचं साधं उत्तर म्हणजे निसर्गाने अगदी सामान्य व्यक्तींसाठीसुद्धा आत्यंतिक व अत्युच्च आनंदाचा अनुभव घेण्याचा रस्ता त्यातून उघडलेला आहे. हा अनुभव तात्पुरता असला तरी तुप्त समाधानाचा अनुभव देण्याची क्षमता त्यात आहे. अर्थातच निसर्गाचा यातला मूळ उद्देश प्रजनन हा आहे. म्हणूनच इतर प्राण्यांप्रमाणेच मनुष्यालाही कामक्रीडेकडे अत्यंत तीव्रतेनं खेचून घेण्याचं हे तंत्र निसर्गानं निर्माण केलं आहे.’’ गंमत म्हणजे आधीच्या पिढ्यांनी याकडे अधिकार प्रजनन म्हणूनच बघितलं तर अलीकडच्या पिढ्या त्यातील तात्पुरत्या अनुभवावर भर देताना दिसतात. ‘कामा’तील ‘क्रीडे’चा गाढ, दीर्घ व प्रगल्भ अनुभव आणं कुटुंब संस्था अधिक निरामय आणि समृद्ध करू शकू.

(उत्तरार्ध)

◆ vankulk57@yahoo.co.in

► **पान १ वरून /**
इच्छा पूर्ण करण्यासाठी त्यांच्या पुढच्या शिक्षणाला हातभार लावला, इतका की डीएड, बीएड, एमएड, एमए तर त्यांनी पूर्ण केलंच, आता पीएच.डी. करण्याचा विचार सुरू आहे.

अर्थात प्रत्येक स्त्रीला घरात काम करावं लागतंच. त्यात हे एकत्र कुटुंबं, परंतु सहकार्य करणारं. घाटे ५ वाजता उठून सीमाताई कामाला लागतात. सकाळचं जेवण सीमाताई करणार आणि रात्रीचं जाऊबाई अशी सरळसोट विभागणी असल्याने संध्याकाळी घरी आल्यावर त्यांना व्हिडीओ एडिट करायला वेळ मिळतो. शिवाय मुलांना वाढवणं, त्यांचं शिक्षण, संसार याबरोबरीने नवऱ्याचं आजारपण (त्यांना हृदयविकाराचा झटका येऊन गेला आहे) यामुळे येणारा ताण या मुलांमध्ये विसरला जातो, हा त्यांना मिळणारा फायदा. पण त्यांना शिकवण्यात खूपच आनंद मिळतो हे त्यांच्या व्हिडीओवरून सहज दिसतं.

आनंददायी ‘डिजिटल’ शिक्षण

लहानपणापासून शिक्षकच व्हायचं हे ठरवलेल्या शिंदे मॅडम सुरुवातीला, २००८ पासून कोढावळे गावातल्या शाळेत शिकवत होत्या. दोन महिन्यांचं बाळ आणि पतीचं आजारपण यातून मार्ग काढत शिकवत राहिल्या. सुरुवातीची शाळा चार शिक्षकी होती म्हणजे दोन वर्गाला एक शिक्षक असायचा. एका वर्गाला शिकवत असताना दुसऱ्या वर्गाला सरावासाठी काही तरी द्यायचं, यातूनच त्यांची सर्जकता आणि कल्पकता वाढीस लागली आणि तिथूनच मुलांना शिक्षणात रमवण्यासाठीचे खास प्रयत्न सुरू झाले. मुलांनी शिकलं पाहिजे हे त्यांना आतून वाटत होतं. कारण त्या समाज बघत होत्या, लोक बघत होत्या, आजूबाजूची परिस्थिती पाहत होत्या. गावात फारच कमी मुलं शिक्षण पूर्ण करताना दिसत होती, मुलीचं तर लवकर लग्न केलं जायचं. गावात एखादाच डॉक्टर, इंजिनियर व्हायचा. सरकारी नोकरीतही फार कमी मुलं जायची. कारण शेती जास्त. आपण काही तरी करायला हवं हे सीमा मॅडमच्या लक्षात आलं. त्या सांगतात, ‘‘ आपल्याला समाज खूप काही देत असतो. समाजाचे पांग फेडायचे असतात हे माझ्या डोक्यात पक्कं असल्याने मी शिक्षणाच्या वाटेकडे वळले. हाडाची शिक्षक असल्याने मुलांना शिकवण्यासाठी त्यांच्या पोटात शिरून शिकवायला हवं हे माझ्या लक्षात आलं. मग मी कोडी घालायला लागले. उत्तर देणाऱ्याला बक्षीस द्यायला लागले. कधी बिस्रुट, चॉकलेट तर कधी अमदी दोन रुपयांच्या पेनाचं मोलही मुलांसाठी खूप असतं. अनेकदा मुलांमध्ये मूल होऊन शिकवायला लागलं. अनेकदा तर मला माहीत नाही किंवा चुकीचं उतर देऊन बाईंना पण काही गोष्टी येत नाहीत याचा मुलांना मिळणारा आनंद घेऊ दिला. त्यामुळे मुलं अधिक मोकळी झाली.’’

त्याच्या शिकवण्याचं सार हे असं त्यांच्या कृतीतून दिसतं. असताना बच्छाव यांना ‘जेन अल्फा’ पिढीसमोरची आव्हानेही जाणवतात. आजच्या ‘जेन अल्फा’ पिढीसमोर गॅजेट्स आणि समाजमाध्यमांवरील अनेक पर्याय उपलब्ध आहेत. अशा परिस्थितीत त्यांना केवळ माहिती देण्यापेक्षा नैतिक मूल्ये आणि संवेदना शिकवणे हे शिक्षकांचे खरे कर्तव्य असल्याचे मत त्यांनी व्यक्त केले. ‘‘मुलांमध्ये नैतिक मूल्ये रुजवली जायला हवीत. माहिती त्यांना कोटूनही मिळेल; पण मूल्ये रुजवणे तितकेच महत्त्वाचे आहे,’’ असे बच्छाव यांचे मत आहे.

आज आनंदवली महानगरपालिका शाळेत सुमारे ८०० विद्यार्थी शिक्षण घेत असून खासगी शाळांमध्ये शिकत असलेले अनेक विद्यार्थी या सरकारी शाळेत प्रवेश घेत आहेत. हीच त्यांच्या कामाची पावती आहे.

◆ charu.kulkarni85@gmail.com

तरी ? मस्ती केली तरी ?’’ असा प्रश्न त्या आपल्यालाच विचारतात. अर्थात म्हणून चुकीच्या गोष्टीला सहज माफी नाही. त्यातलीच एक वाईट गोष्ट शिष्या देणं. एकदा एका नवीन आलेल्या मुलाने फार घाणेरडी शिवी दिली. झालं, मुलं बाईंकडे आली. बाईंनी शिक्षा दिली. त्याच्या हातात पांढरी रिबीन बांधली गेली. दिवसभर ती रिबीन त्याच्या हातात होती. मुलांचं त्याच्याकडे लक्ष होतं. आपल्या चुकीची जाणीव इतक्या तीव्रपणे त्या मुलाला झाली की दुसऱ्या दिवसापासून त्याची शिषी गायब झाली. पण सीमा मॅडमच्या हे लक्षात आलंय, ही मुलं मित्रांमध्ये - मैत्रिणींमध्ये जास्त रमतात, मोकळी होतात. त्यांच्या वगत ५५ मुलं आहेत. त्यांनी पाच-पाच मुलांचे गट तयार केलेत. हुशार ते आकलनास कमी असणाऱ्या मुलांचा. मुलगे आणि मुली एकत्र. मुली गट अधिक चांगल्या प्रकारे हाताळतात असं त्यांचं निरीक्षण आहे. ही मुलं एकमेकांच्या

सोबतीने शिकतात. त्यांच्यात मैत्रीभाव निर्माण करणं, एकात्मतेसाठी यापेक्षा चांगला मार्ग नाही, हे त्यांना अनुभवावरून पटलं आहे. आठवीपर्यंत असणाऱ्या त्यांच्या या शाळेत आज ३७५ मुलं आहेत. शालेय शिक्षणाबरोबरच, स्कॉलरशिप परीक्षा, इतर परीक्षा यासाठी मुलांना तयार करावं लागतं. शिवाय सरकारी शाळा म्हणजे शासनाच्या योजना पूर्ण करण्यासाठीही त्यांना जावंच लागतं. त्यातूनही सीमा मॅडम असे विविध प्रयोग करत असतात. मात्र एक गोष्ट आहे, त्या पहिली ते पाचवीपर्यंत एकाच तुकडीला शिकवत आहेत. त्यामुळे त्यांच्या हाताखाली गेली चार वर्षे ही मुलं चांगली तरावर झाली आहेत. अर्थात यंदा ८-१० नवीन मुलं आली आहेत. त्यांना या मुलांबरोबर आणायचं तर मेहनत करावी लागणार आहेच. पण एकमेका सहाय्य करू, असं म्हणत मुलांनीही ते स्वीकारलंय. आज त्यांची ही जिल्हा परिषद शाळा आधुनिक होते आहे, सरकारी शिक्षण योजनेतील कौशल्यावर आधारित अनेक उपक्रम इथंही राबवले जात आहेत. परसबागेत छोटेखानी शेती पिकवली जातेय, ‘रोबोटिक लॅब’ मधलं कृत्रिम बुद्धमत्ता (एआय)चं प्रस्थ मुलांमध्येही वाढतयं. शिवाय कम्प्युटर लॅब आहे. त्याचा योग्य वापर मुलांकडून करून घेणं हे आव्हान हे शिक्षक स्वीकारत आहेत. अर्थात ही लॅब अजून अर्धवट आहे, त्यासाठी लागणारा अडीच लाख रुपयांचा अर्दा खर्च शाळेला ते पाचवीपर्यंत आहे. तो कुणाच्या मदतीने पूर्ण करणार हा प्रश्न आहे; परंतु मुलांचं ही स्वप्न लवकर पूर्ण होईलच. आज शिंदे मॅडम यांच्या हाताखालून गेलेल्या अनेक मुली कुणी पोलीस भरती झालंय, कुणी रेल्वेत भरती झालंय, कुणी बँकेत आहेत, हे ही एक यशच.

उपक्रमशील असलेला जिल्हा म्हणून ज्याची ओळख आहे अशा पुणे जिल्हा परिषदेच्या दर महिन्याला होणाऱ्या शिक्षण परिषदेमध्ये गणित विषयासाठी शिंदे मॅडम सुलभक म्हणून जबाबदारी पार पाडतात. त्या सांगतात, ‘‘ आमचे मुख्याध्यापक नरेंद्र अमुरवार बाळवराफ व शाळेतील सहकारी शिक्षक, जांबे शावेरीतील प्राध्यापक तसेच शिक्षण विभागातील अधिकारी व पदाधिकारी या माझ्या कामासाठी मला नेहमी पाठिंबा देतात.’’

विनोबा भावे यांचं प्रसिद्ध वचन, ‘मुलांमध्ये मूल होऊन शिकणं आणि शिकवणं’, हा सीमा शिंदे मॅडम यांचा जीवनाधार आहे. त्या तत्वावर घट्ट रुजलेल्या त्यांच्या विचारांची मुळं येताना पर्समधून आणलेला बिस्रुट पेन्सिल घुटा किंवा असंच काही त्यांना खायला देतात. ‘‘ कसं रागावणार या मुलांवर काही चुकलं

निःस्पृह ज्ञानदान...!

कर्तव्यांची जाणीव व्हावी. यासाठी खेळाच्या माध्यमातून शिक्षण देण्यात येते. यासोबतच ‘मूल्यमापन सापशिडी’ही तयार करण्यात आली. त्यातून मुले खेळत-खेळत मूल्यसंस्कार शिकली आणि ते प्रत्यक्ष जीवनात आणण्यासाठी क्षेत्रभेटी, मुलाखती, ‘आनंदवली शिक्षण कट्टा’ यासारख्या उपक्रमांद्वारे विद्यार्थ्यांना प्रत्यक्ष जीवनातील अध्ययन अनुभव मिळवून देण्यात आले.

तसेच अमेरिकेसोबत ‘इ-टिवर्नींग’, बांगलादेशासोबत ‘टेलिकोलाब्रेशन’ आणि जर्मनीसोबत ‘लर्न जर्मन’ यासारख्या उपक्रमांद्वारे विद्यार्थ्यांना जागतिक पातळीवर संवादाची संधी उपलब्ध करून देण्यात आली. यामध्ये जर्मन अंकलनी तयार करण्यात आली. या माध्यमातून विद्यार्थी आणि त्यांचे पालक जर्मन भाषा शिकत आहेत.

सामाजिक उपक्रमात योगदान देत पुरस्त्रांसाठी विद्यार्थ्यांनी १५ हजार रुपयांचा निधी जमा करून तो मुख्यमंत्री मन्त निधीला दिला. तसेच आनंदवली परिसरात दोन हजारांहून अधिक याशिवाय बच्छाव यांच्या संकल्पनेतून शाळेचा शैक्षणिक दर्जा उंचावण्यासाठी विविध उपक्रम राबवण्यात येत आहेत. ‘मिशन मोबाईल-फ्री’ अंतर्गत विद्यार्थी भ्रमणध्वनीपासून दूर राहावेत, यासाठी शाळेच्या आवारात ‘ज्ञानर्भिती’ आणि ‘आनंदवली शिक्षण कट्टा’ सुरू करण्यात आला. शाळेच्या आवारातील वेगवेगळ्या कोपऱ्यांमध्ये विद्यार्थ्यांना वाचनासाठी पुस्तके ठेवण्यात आली आहेत. याशिवाय आनंदवली गावातील मारुती मंदिरात तसेच सेंट कबीर वस्तीतील समाज मंडळात मुले, पालक आणि गावकऱ्यांसाठी संपूर्णपणे

लोकसहभागानून सुमारे दोन हजार पुस्तकांचे खुले वाचनालय सुरू करण्यात आले आहे. पालकांना नेहमी चिंता वाटायची की, आम्ही कामावर गेल्यानंतर मुले शाळेत जातात की कुठेतरी वाईट संगतीत फिरतात ? त्यांची ही चिंता दूर करण्यासाठी शाळेत ‘स्मार्ट अटॅडन्स’ सुरू करण्यात आला. यामध्ये मुलांना ‘आरएफआयडी’ कार्ड असलेले ओळखपत्र देण्यात आले. हे ओळखपत्र ‘स्मार्ट अटॅडन्स किट’वर स्कॅन केल्यानंतर त्यांच्या पालकांना मुलं शाळेत आल्यावर आणि निघाल्यावर एक संदेश पाठवला जातो. यामुळे पालकांची आपल्या मुलांच्या सुरक्षिततेसाठीची चिंता मिटली. मुलांचे शिक्षण केवळ शाळेच्या चार भिंतीपुरते मर्यादित न राहता संपूर्ण गावच त्यांच्यासाठी शिक्षण देणारे

epaper.loksatta.com

आहारानंदी थाळी

■ **अमिता गडे**
“तुम्ही सांगाल तसं डाएट मी नक्की सुरू करणार आहे. पण सध्या नको, श्रावण सुरू होतोय...”
’ माझ्याकडे सरल्यासाठी येणाऱ्या एकीचा नुकताच फोन आला होता. त्या गेल्या महिनाभरापासून स्वतःच्या आहारावर काम करण्यासाठी खूप उत्सुक होत्या, सतत पाठपुरावा करत होत्या आणि कसं नियोजन असेल याची माहिती घेत होत्या. मात्र प्रत्यक्षात कुती करायची वेळ आली तेव्हा टाळटाळ करू लागल्या. शेवटी न राहवून मीच त्यांना थेट विचारलं, ‘नक्की अडचण काय आहे?’

त्यावर त्या अगदी प्रामाणिकपणे म्हणाल्या, ‘‘अहो, आता श्रावण सुरू झालाय. पाठोपाठ गणपती, नवरात्र, दिवाळी सणासुदीचे दिवस आहेत. घरात उपवास, पाहुणे, आणि रोज गोडधोड किंवा तळलेले पदार्थ बनणारच. अशा वातावरणात मी ‘डाएट’ कसं सांभाळणार? मला माझी सवय माहीत आहे. सुरुवातीला मी नियम पाळेलं, पण उपवास किंवा सणामुळे नियम मोडतील, तेव्हा अपराधीपणाची भावना येईल आणि ‘आज खाल्लंच आहे, तर अजून का नाही?’ असं म्हणत जास्त खाईन आणि शेवटी सगळं सोडून देईन. असं करूया, सगळे सण-उत्सव संपू देत. त्यानंतर मी नक्की मनापासून, शिस्तीत नव्याने सुरुवात करेन.” त्याचं हे बोलणं ऐकून मला त्यांची भावना पूर्णपणे पटली. कारण ही केवळ त्यांची, एकटीची कथा नाही. बहुतेकांची हीच मानसिकता असते.

श्रावण संपू दे, गणपती, नवरात्र, आणि दिवाळीनंतर ‘डाएट’ नक्की सुरू करू !’ ही आपल्याकडची अगदी रोजची गोष्ट आहे. आपण आरोग्यासाठी आणि वजन कमी करण्याला एका विशिष्ट ‘मुहूर्ता’ शी किंवा ‘कॅलेंडर’ शी

जोडून टाकतो. पण जरा विचार करा, आपल्या भारतात दर दोन महिन्यांनी एखादा सण किंवा उत्सव असतोच. जर आपण सणांचं निमित्त करून आपल्या आरोग्याची हेळसांड करत राहिलो तर वर्षभरातले ४-५ महिने आपले आपल्या शरीराकडे पूर्णपणे दुर्लक्ष होईल.

आहारशास्त्र आणि विज्ञानाच्या दृष्टिकोनातून हाच विचार समजून घेऊ या. भारतीय सणासुदीच्या चार-पाच महिन्यांत ‘फॅटी लिव्हर’, ‘इन्सुलिन रेझिस्टन्स’ आणि ‘टाइप-२ मधुमेह’ रुग्णांची संख्या वैद्यकीय संशोधने आणि अभ्यासातील आकडेवारीनुसार अचानक वाढते. एवढंच नाही, तर ज्यांची रक्तातील ‘साखर’ आधी नियंत्रणात असते, त्यांची साखर याच दिवसांत थेट वाढते, पण इथे एक गोष्ट मनापासून समजून घेतली पाहिजे, या सगळ्याला आपले भारतीय सण किंवा आपल्या परंपरा अजिबात कारणीभूत नाहीत. मूळ अडचण सणांमध्ये नाही, ती नसतेच, तर सणांच्या नावाखाली आपणच स्वतःच्या शरीराची हेळसांड करतो, त्या मानसिकतेत आहे.

‘सण आहे ना, मग आज चालतंय.’, ‘थोडंसं चालेल!’ , ‘वर्षातून एकदाच तर येतो गणपती/दिवाळी !’, ‘आज उपवास आहे... सावदाणा, मोदक, भजी आणि मिठाई तर हवीच’, ‘सण संपल्यावर बघू’ म्हणून व्यायामालाही पुढे ढकलत राहणं ही आपली विचारसरणीच आजारांना आमंत्रण देते. प्रत्येक वेळी परिस्थिती अनुकूल असेलच असं नाही. आपल्याला परिस्थितीशी जुळवून घेऊन, प्रत्येक वेळी आपल्या शरीरासाठी काय योग्य आहे, हे ठरवता आलं पाहिजे. आपल्या संस्कृतीत सण-उत्सव हे एकत्र येऊन, आनंद साजरे करण्यासाठी असतात. मनावर ताण आणून, गोड-घोड खाण्यासाठी, आधी उपाशी राहून नंतर पश्चात्ताप करत बसण्यासाठी नाही. सण आले तरी निरोगी जीवनाशैली थांबवू नका. उलट, सणांच्या काळात अन्नाकडे एक पोषक आणि कुटुंबाला जोडणारा दुवा म्हणून पाहणं गरजेचं आहे. सणांच्या दिवसांत आपलं मानसिक स्वास्थ्य आणि पचनक्रिया दोन्ही उत्तम ठेवण्यासाठी काही सोप्या, गोष्टी समजून घेऊयात.

■ **विचारांची योग्य दिशा - अति खाणं बंद करा.** ‘आज मी एक गुलाबजाम खाल्ला, आता माझं डाएट

चतुरंग

सणासुदीला काय खाल?

सणासुदीच्या काळात भडिमार होत असतो तो गोड आणि तेलकट, तुपकट खाद्यपदार्थांचा. साहजिकच हे खाद्यपदार्थ खाताना वजन वाढेल, रक्तातील साखर वाढेल याची भीती अनेकांना असते. तरीही अनेकांना गोडाधोडाचे पदार्थ आहारातून पूर्णतः वज्र्य करता येत नाहीत. अपराधीभाव बाजूला सारून सणासुदीतल्या खाद्यपदार्थांचा आस्वाद घ्यायचा असेल तर कोणत्या क्रमाने खायचं, हे सांगणारा लेख.

पूर्ण बिघडलंच आहे, मग उरलेले पाचही खाऊन टाकते.” हा विचार सर्वांत घातक आहे. एका गुलाबजामने तुमचं वजन वाढत नाही आणि एकदा सलाड खाल्ल्याने तुमचं वजन कमी होत नाही. अन्नावर कधीही ‘चांगलं’ किंवा ‘वाईट’ असा शिक्का मारू नका. जेव्हा तुम्ही एखाद्या दिवसाला ‘चीट डे’ म्हणता, तेव्हा तुम्ही स्वतःलाच फसवण्याची भावना निर्माण करता. त्याऐवजी, सणांचे पदार्थ तुमच्या रोजच्या जेवणात थोड्या प्रमाणात आणि आनंदाने ठेवायला शिका.

■ **सणाच्या ताटातील पदार्थ खाण्याचा क्रम आपण बदलू शकतो :** खाण्याची सुरुवात पुरणपोळी, बेसन लाडू किंवा करंजीने करण्याऐवजी

पहिले ताटातील भाजी, कोशिंबीर किंवा सलाडने सुरुवात करा. वरण, आमटी, दही किंवा मोड आलेली कडधान्ये म्हणजेच प्रथिनं खा. त्याबरोबर जाईल तेवढाच भात आणि पोळी खा आणि नंतर आवडता गोड पदार्थ आनंदाने खा. जेव्हा तुम्ही तंतुमय पदार्थ आणि प्रथिनांनी सुरुवात करता, तेव्हा रक्तातील साखर अचानक वाढणे (ग्लुकोज स्पाइक) रोखले जाते आणि तुमचे पोटीही लवकर भरते. आहार सेवनातील या साध्या बदलामुळे नेहमीच्या जेवणासोबतच सणासुदीचे विशेष पदार्थही सहज आनंदाने आणि प्रमाणात खाता येतात.

■ **सणांच्या दिवशी जेवणाचं नियोजन कसं करावं?** – दुपारच्या

किंवा रात्रीच्या जेवणाआधी उपाशी राहू नका. संध्याकाळी पार्टी किंवा सणाचा बेत आहे म्हणून दिवसभर उपाशी राहून काहीच न खाणं ही सगळ्यात मोठी चुक आहे. यामुळे तुमची रक्तातील साखर कमी होते, त्यामुळे तुमची चिडचिड होते आणि संध्याकाळी तुम्ही गरजेपेक्षा तिप्तट जास्त खाता. दिवसभर नेहमीप्रमाणे प्रथिनं आणि भाज्या असलेला आहार घ्या, जेणेकरून संध्याकाळी अति खाणं होणार नाही. प्रमाणात खाल्लं जाईल आणि त्याचा आनंदही घेता येईल !

■ **विचारपूर्वक खा :** तुम्हाला आवडणारा गोड पदार्थ किंवा फराळ ताटात घेऊन तो घाईघाईत खाण्याऐवजी सावकाश आस्वाद घेत खा. जेव्हा

आपण समाधानाने खाता, तेव्हा कमी असलं तरी मन भरतं. सणासुदीच्या काळात आपखी एक गोष्ट घडते. आपल्याला एका आठवड्यात अनेक आमंत्रणं असतात. अशा वेळी प्रत्येक ठिकाणी पूर्ण जेवण करणं आवश्यक नसतं. एखाद्या ठिकाणी फक्त दर्शन, गप्पा आणि थोडासा प्रसाद पुरेसा असतो. प्रत्येक कार्यक्रमात सर्व पदार्थ चाखण्यापेक्षा आवडीचे एक-दोन पदार्थ निवडणं अधिक शहाणपणाचं ठरतं. त्याचप्रमाणे, कार्यक्रमाला जाण्यापूर्वी घरी एखादा प्रथिनयुक्त पदार्थ खाल्ला, जसे दही, पनीर, मूग किंवा उसळ, तर तिथे पोहोचल्यावर अतिभूक लागत नाही. त्यामुळे जेवणाचा वेग कमी राहतो आणि प्रमाणावर नियंत्रण ठेवणं सोपं जातं. एक महत्त्वाची गोष्ट. पंगतीत जेवायला बसल्यावर ‘‘ अजून एक पुरणपोळी च्या हो !’’ असा आग्रहाचा शब्द आला नाही तर जेवण पूर्णच वाटत नाही, बरोबर ना? हा आग्रह म्हणजेच आपल्या संस्कृतीतील प्रेम आणि अतिथ्यशीलतेची खरी ओळख आहे. पण या गोड आग्रहाबरोबरच एक छोटीशी गोष्ट लक्षात ठेवूया. अन्नाचा आदर करणं जितकं गरजेचं आहे, तितकंच पोट भरल्यावर शरीराचे संकेत ओळखणंही महत्त्वाचे आहे. अति-आग्रहामुळे होणारा त्रास टाळण्यासाठी, खाऊन तुप्त झाल्यावर थांबणं हीसुद्धा आरोग्यासाठी एक सुंदर सवय आहे.

■ **उपवासाचे विज्ञान समजून घेऊया :** निर्जलीकरण आणि ‘बिंजिम’चा धोका - श्रावण, नवरात्र किंवा उपवासाच्या काळात ‘फराळ’ म्हणून आपण काय खातो? फराळी चिवडा, साबुदाणा वडा, बटाट्याचे वेफर्स आणि शेंगदाण्याचा कूट ! यामध्ये अतिप्रक्रिया केलेली कर्बोदकं आणि सोडियमचं प्रमाण अफाट असतं. दिवसभर उपाशी राहून संध्याकाळी असा फराळ खाल्ल्यानं शरीरात पाण्याची कमतरता होते आणि इन्सुलिनचा स्तर बिघडतो. उपवासाच्या दिवशी भरपूर पाणी, लिंबू पाणी, ताक

वयाच्या १६-१७ व्या वर्षी राष्ट्रीय पदक पटकावलं. २०१४ मध्ये स्कॉटलंडच्या राष्ट्रकुल स्पर्धेमध्ये रौप्यपदकाची कमाई केली. मात्र २०१६ च्या ‘रिची ऑलिम्पिक’ मध्ये पदक जिंकण्याची अपेक्षा असलेल्या मीराबाईंनी साफ निराशा केली. तिच्या ‘क्लीन अँड जर्क’ स्पर्धेमध्ये तिला एकदाही वैध पद्धतीने वचन उचलता आले नाही आणि ‘डिड नॉट फिनिश’ असा अपयशाचा शिक्का बसून ती स्पर्धेतून बाद झाली. सतत आठ-नऊ वर्षं केलेली मेहनत अशा प्रकारे काही मिनिटांत पाण्यात गेलेली बघून, प्रचंड अपराधी जाणिवेने मीराबाई पूर्णपणे खचली. निराशेच्या गर्तेत गेली आणि ‘‘आता बस्स... पुरे !’’ म्हणत खेळ सोडण्याच्या निर्णयापर्यंत पोहोचली. मीराबाईंला परत खेळाकडे वळविण्यामध्ये ‘‘खेळात यश-अपयश असतंच, झालं ते गेलं, आता पुढचं बघ’ असं म्हणून भक्कम आधार देणारी आई, ‘‘तुला नक्की जमेल ’ हा विश्वास देणारे तिचे प्रशिक्षक, यांच्याबरोबरच एक तिसरी ‘शक्ती’ही मीराबाईंच्या मागे उभी राहिली होती.

पो. व्ही. सिंधूने जपानच्या अकाने यामागुचीचा २१-१७, २१-१७ असा तिच्याच मायभूमीवर सरळ पराभव

करून परदेशात खेळलेल्या स्पर्धामध्ये चार वर्षांनंतर विजेतेपद पटकावले. या आधी तिने २०२४ मध्ये भारतात आंतरराष्ट्रीय स्पर्धा जिंकण्याची कामगिरी केली होती. अनेक वेळा स्पर्धांच्या उपांत्य व अंतिम फेरीत गेलेल्या सिंधूला सातत्याने विजेतेपदाने हुलकावणी दिल्याने ती त्रस्त झाली होती. आपल्या कामगिरीविषयी चर्चा

करायला तिने थेट ‘किंग कोहली’ऊर्फ पटकावलं. २०१४ मध्ये स्कॉटलंडच्या राष्ट्रकुल स्पर्धेमध्ये रौप्यपदकाची कमाई केली. मात्र २०१६ च्या ‘रिची ऑलिम्पिक’ मध्ये पदक जिंकण्याची अपेक्षा असलेल्या मीराबाईंनी साफ निराशा केली. तिच्या ‘क्लीन अँड जर्क’ स्पर्धेमध्ये तिला एकदाही वैध पद्धतीने वचन उचलता आले नाही आणि ‘डिड नॉट फिनिश’ असा अपयशाचा शिक्का बसून ती स्पर्धेतून बाद झाली. सतत आठ-नऊ वर्षं केलेली मेहनत अशा प्रकारे काही मिनिटांत पाण्यात गेलेली बघून, प्रचंड अपराधी जाणिवेने मीराबाई पूर्णपणे खचली. निराशेच्या गर्तेत गेली आणि ‘‘आता बस्स... पुरे !’’ म्हणत खेळ सोडण्याच्या निर्णयापर्यंत पोहोचली. मीराबाईंला परत खेळाकडे वळविण्यामध्ये ‘‘खेळात यश-अपयश असतंच, झालं ते गेलं, आता पुढचं बघ’ असं म्हणून भक्कम आधार देणारी आई, ‘‘तुला नक्की जमेल ’ हा विश्वास देणारे तिचे प्रशिक्षक, यांच्याबरोबरच एक तिसरी ‘शक्ती’ही मीराबाईंच्या मागे उभी राहिली होती.

पो. व्ही. सिंधूने जपानच्या अकाने यामागुचीचा २१-१७, २१-१७ असा तिच्याच मायभूमीवर सरळ पराभव

त्यांची भाषा आणि आपली मुंबईची हिंदी यांच्यात नेहमीच पेच निर्माण होई , पण त्यापेक्षाही त्या खेळाडू, त्यांचे प्रशिक्षक, पालक या सर्वांचाच ‘हमे तो खेलना हैं, इसमे दिमाग का क्या काम है?’ हा दृष्टिकोन बदलायला सुमारे एका वर्षांचा कालावधी गेला. क्रीडामानसशास्त्राकडे बघण्याचा भारतीय खेळाडूंचा दृष्टिकोन अजून खूप प्रगल्भ व्हायला हवा हे ‘पॅरिस

परदेशी खेळाडू सातत्याने या ठिकाणी खूप मोठ्या प्रमाणावर दिसत होते, तिथे भारतीय खेळाडूंचा वावर तसा बराच कमी होता. या सुविधेची उपयुक्तता जाणवणं, ती मनात भिनणं आणि नियमित शारीरिक व्यायामासारखाच त्याचा सातत्याने वापर करणं यासाठी आपल्याला बरीच मजल मारायची आहे.

आज कौतुकाची बाब म्हणजे अनेक

‘शक्ती’ तिच्याही मागे उभी होती.

ही ‘शक्ती’ कोणती? ती आहे क्रीडामानसतज्ज्ञांची. निराशेच्या गर्तेतून पद्धतशीरपणे खेळाडूंना बाहेर काढणं, राग, द्वेष, चीड, हताशा, तसेच आनंद, समाधान या संमिश्र भावना हाताळणं, मनाला आधार देणं, उभारणं, याबरोबरच खेळाडूंच्या व्यक्तिमत्त्वानुसार विविध मानसतंत्रांच्या पद्धतशीर वापराने खेळाडूंची कामगिरी सर्वोत्तम होईल, त्यासाठी कसोशिने प्रयत्न करणारी, प्रामुख्याने स्त्री क्रीडामानसतज्ज्ञ असणारी फौज ज्यांचा चेहरा लोकांसमोर येत नाही, ज्यांची नावं समाजाला माहिती नसतात, मात्र खेळाडूंच्या मानसिक स्वास्थ्यासाठी सातत्याने कार्यरत राहणाऱ्या या फौजेचा क्रीडामानसतज्ज्ञ म्हणून भारताच्या राष्ट्रीय शिबिरात भारतीय स्त्री कुस्तीपटूंबरोबर काम करण्याची मोठी संधी मिळाली. प्रामुख्याने दिल्ली-हरियाणाच्या खेळाडूंचा भरणा असलेल्या या स्त्री खेळाडूंशी संवाद साधताना हरियाणवी लहेजा असलेली

क्रीडा क्षेत्रात दीर्घ काळ टिकून राहायचं असेल तर संयम, सातत्य महत्त्वाचं असतंच, पण यासोबतच गरजेचं असतं, मानसिक स्वास्थ्य उत्तम असणं. खेळाडूंच्या भावना, मानसिक आरोग्य समजून त्यांना अत्युच्च कामगिरीसाठी तयार करण्यात क्रीडामानसतज्ज्ञांचं योगदान मोठं असूनही आपण भारतीय क्रीडा क्षेत्रात क्रीडामानसतज्ज्ञांच्या कामाला किती महत्त्व देतो? याविषयी सांगणारा लेख.

ऑलिम्पिक’च्या अनुभवावरून जाणवलं. ऑलिम्पिक आयोजकांनी खेळाडू राहतात त्या ‘ ऑलिम्पिक व्हीलेज’मध्ये अनेक सोयीसुविधा उपलब्ध करून दिल्या होत्या. ऑलिम्पिकच्या इतिहासात बहुधा पहिल्यांदाच ‘माईड रूम’ची स्थापना करण्यात आली होती. तिथे ध्यानधारणा (Meditation) , पूर्ण विश्रांती (Relaxation) , कल्पनाचित्रण (Visualization) या मानसिक पद्धती, ज्याचा क्रीडामानसतज्ज्ञ खूप मोठ्या प्रमाणात वापर करतात, त्यासाठी खास सोय करण्यात आली होती.

पुरुष संघाच्या क्रीडामानसतज्ज्ञही स्त्रियाच आहेत. या स्त्रियांचे अनुभव या क्षेत्रातील आढाने जाणवून देतात. पुरुषांच्या संघाबरोबर काम करणाऱ्या एक स्त्री क्रीडामानसतज्ज्ञाला ‘ आमचा जोश, जिगर, राग, द्वेष, पौरुषत्व तुम्हाला पडल्याकडे ‘माईड रूम’ची स्थापना करण्यात आली होती. तिथे ध्यानधारणा (Meditation) , पूर्ण विश्रांती (Relaxation) , कल्पनाचित्रण (Visualization) या मानसिक पद्धती, ज्याचा क्रीडामानसतज्ज्ञ खूप मोठ्या प्रमाणात वापर करतात, त्यासाठी खास सोय करण्यात आली होती.

भिंत उभी आहे हे तिला सतत जाणवत होतं. ताणतणाव, अपयश, नकारात्मकता हे विषय तर हसण्यावारीच नेले जात होते. एका सत्रामध्ये एकजण नकळतपणे बोलून गेला ‘‘ औरतों के सामने हम रोते नहीं हैं’’ त्याक्षणी तिला या खेळाडूंची नस सापडली आणि खऱ्या अर्थाने तिने या खेळाडूंबरोबर यशस्वी कामगिरी पार पाडली.

सिडनीला स्थायिक झालेली ‘मानस सल्लागार’ म्हणून कार्यरत असलेली पुण्याची राष्ट्रीय खो-खोपटू वर्षा साठे-टेंबे हिचा अनुभव मात्र बरोबर यािवरुद्ध आहे. मानसिक घटकांवर काम करण्याची आवश्यकता असते याचे समाजभान त्या देशात आहे, अशी मदत घेणाऱ्या व्यक्तींकडे बघण्याचा दृष्टिकोनही नकारात्मक नसतो. राज्य, राष्ट्र व आंतरराष्ट्रीय पातळीवरचे खेळाडू तर सोडूनच द्या, अगदी एका ‘क्लब’ पातळीवरच्या स्पर्धेमध्ये चांगली कामगिरी करण्याची इच्छा असलेल्या खेळाडू स्त्रीला ‘मानसिक प्रशिक्षण’ घेण्यासाठी तिचा नवरा वर्षाकडे घेऊन आल्याचा अनुभव तिने सांगितल्यावर आश्चर्यचकित व्हायला होतं.

आपला डॉक्टरांवर विश्वास असतो, औषधांमुळे आपण बरे होऊ ही खात्री

च्या आणि फराळात मखाणे, शिंगाड्याचे पीठ, वर्ईचा तांदूळ किंवा फळींचा समावेश करून एक सुखद उपवास तुमच्या शरीरासाठी ठेऊ शकता.

■ **सण संपल्यावर काय करायचं ?**

- ‘ आज बेसन लाडू जरा जास्तच खाल्ले, मग उद्या १ तास जास्त धावेन किंवा उपाशी राहीन,’ अशा कोणत्याही ‘डिटॉक्स’ किंवा कुठल्याही भरपाई करायच्या जाळ्यात अडकू नका. सण संपल्यावर लगेच ३ दिवस फक्त ज्यूस पिणं, फक्त सूप पिणं किंवा ‘जिम’मध्ये जाऊन ४ तास घाम गाळणं, याने शरीर ‘डिटॉक्स’ होत नाही, तर आपलीच पचनशक्ती मंदावते. यकृत आणि मूत्रपिंड नैसर्गिकरीत्या डिटॉक्स सतत करतात. तुम्ही फक्त तुमच्या दिनचर्येवर आणि नेहमीच्या जेवणावर परत या. जर तुम्ही जास्त तेलकट किंवा गोड खाल्लं, तर दुसऱ्या दिवशी तुम्हाला सुस्त वाटू शकतं. अशा वेळी दिवसभर भरपूर पाणी प्या, आहारात भाज्या वाढवा आणि जेवण झाल्यावर १५-२० मिनिटं चाला.

■ **शुगर फ्रीचे फॅड -** ‘शुगर-फ्री’ मिठाई किंवा ‘बेकड’ (भाजलेल्या) नमकीन चिवड्यात उत्पादक मोठ्या प्रमाणात मेद (फॅट्स) घालतात. त्यापेक्षा घरातल्या तुपातला एक लहान लाडू किंवा मोदक खाणं शरीरासाठी कधीही जास्त उत्तम आणि समाधानकारक असतं.

शेवटी एकच सांगते. आयुष्य जगण्यासाठी असतं त्यात सण साजरे करणं येतंच. पुढच्या वर्षीच्या ‘१ जानेवारी’ ची किंवा सण संपण्याची वाट बघत बसू नका. निरोगी राहण्यासाठी सण-उत्सवात मनाविरुद्ध उपाशी राहायची गरज तर अजिबातच नाही.

आहारातला समतोल म्हणजे शिक्षा नव्हे, तर तो स्वतःच्या शरीरावर केलेला प्रेमाचा वर्षाव आहे. त्यामुळे, या सणासुदीच्या दिवसांतही स्वतःच्या आरोग्याची काळजी घेत कोणताही न्युनर्गंड न बाळगता सणांचा पूर्ण आनंदाने आस्वाद घ्या ! वाट बघत बसण्यापेक्षा, आजपासून आणि आत्तापासूनच आपल्या आरोग्याकडे लक्ष द्यायला सुरुवात करूया.

सण नक्की साजरे करा, पण यावेळी सणांसोबतच तुमच्या शरीरालाही साजरं करा !

♦ amita@amitagadre.com

क्रीडा संस्कृ'ती'

■ **डॉ. नीता ताटके**

‘पी. व्ही. सिंधूने मोडला अपयशांचा दुष्काळ ! जपान खुली बॅडमिंटन स्पर्धा जिंकणारी पहिली भारतीय महिला’, ‘मीराबाईने इतिहास घडवला ! राष्ट्रकुल स्पर्धेमध्ये सुवर्णपदकाची हॅटट्रिक साधणारी पहिली भारतीय स्त्री’, ‘राष्ट्रकुल मुष्टीयुद्ध स्पर्धेमध्ये भारताचे महिलाराज ! पाच सुवर्ण व एक रौप्य अशी दमदार कामगिरी ! गेल्या दोन महिन्यांतल्या या बातम्या वाचून काय मस्त वाटलं ना ! या खेळाडूंच्या पदकप्रदान समारंभात भारताचा झेंडा वर जाताना आपण टीव्ही-दूरचित्रवाणीवर, समाजमाध्यमांवर बघितल्यावर आपल्याही अंगावर रोमांच उभे राहिले ! खरं ना ? या पदकविजेत्या कामगिरीमागे या खेळाडूंची अनेक वर्षांची कठोर तपस्चर्चा, त्यांच्या प्रशिक्षकांची मेहेनत, त्यांच्या प्रशिक्षणासाठी ओतला गेलेला प्रचंड पैसा, फिजिओथेरापीस्ट’, आहारतज्ज्ञ, तंदुरुस्ती प्रशिक्षक अशा तज्ज्ञांची फौज या सगळ्यांचेच योगदान आहे. मात्र या स्त्रिया जरी खेळाडू असल्या तरी त्या प्रथम ‘माणूस’ आहेत, त्यांना भावभावना आहेत, त्यांनाही रोज सकाळी पाच वाजता उठून दहा किलोमीटर धावायला जायचा, व्यायाम करायचा कधी कधी कंटाळा येतो, यश-अपयशाची भीती वाटते, ताण-तणावांचा कोंडमारा सहन करायला लागतो, अगदी आइस्क्रीम, जिलबी असं गोड काही खाण्याचा मोहही होतो. अशा अनेक मनस्थितीतून जाणाऱ्या या स्त्रियांच्या मागे त्यांना प्रोत्साहित करणारी, मनापासून समजून घेणारी, त्यांचा आत्मविश्वास, भीती अशा सकारात्मक तसेच नकारात्मक विचारांवर काम करणारी एक ‘शक्ती’ उभी असते.

मीराबाई चानू. नोंगपोक काकचिंग या मीणपूरच्या छोट्याशा गावातली ही मुलगी वयाच्या चौथ्या-पाचव्या वर्षीही जड पाण्याचे हंडे सहज उचलून मैलोगणती चालत असे. लहानखुरी चण, पण प्रचंड ताकद असलेल्या मीराबाईने वयाच्या १२ व्या वर्षी स्पर्धेसाठी वजन उचलण्याचे प्रशिक्षण घ्यायला सुरुवात केली आणि अगदी

तुम्हाला आलाय अनुभव जीवधेण्या टोमण्यांचा ?

‘कुणी यावे टपली मारुन जावे’, इतक्या सहजपणे एखाद्या व्यक्तीची तिच्या शारीरिक गुणदोषांवरून टिंगलटवाळी केली जाते. थोडक्यात, तिचं ‘बॉडीशेमिंग’ केलं जातं. जोपर्यंत ते सौम्य शब्दांतलं असतं तोपर्यंत ठीक परंतु जेव्हा ते सततच्या टोमण्यात बदलतं, कुणाचं तरी मानसिक खच्चीकरण करतं तेव्हा मात्र त्याचे गंभीर परिणाम होतात. माणूस आत्मविश्वास हरवून बसतो, लोकांमध्ये वावरण्याला घाबरतो. अनेकांचं तर आयुष्यच थांबून जातं. तो न्यूनगंडाच्या कोशात तरी अडकतो किंवा आत्महत्या तरी करतो. इतकं हे चिडवणं जीवधेणं ठरू शकतं. तुम्हाला आहे का असा अनुभव ? टिंगलटवाळीचा, टोमणे मारण्याचा ? ‘बॉडीशेमिंग’ चा ? काय मनःस्थिती होती तुमची आणि काय केलं त्यातून बाहेर पडण्यासाठी ? २०० शब्दांत आम्हाला पाठवा chaturang.loksatta@gmail.com या इमेल वर. सब्जेक्टमध्ये ‘माझं शरीर, माझा निर्णय’ अवश्य लिहा. दीर्घ प्रतिसादांना ‘चतुरंग’मध्ये प्रसिद्धी दिली जाणार नाही, तेव्हा मोजकंच लिहा.

► **पान १ वरून /** मुले

आत्मविश्वासाने शिकत आहेत आणि शिक्षणाच्या मुख्य प्रवाहात सहभागी होताना दिसत आहेत.

यात मोठी सामाजिक अडचण होती ती मुलींच्या सुरक्षेची.

ऊसतोड कामगार आपल्या १२-१३ वर्षांच्या मुलींना एकतर सोबत ऊसतोडीला घेऊन जातात किंवा त्यांचे बालविवाह लावून देतात. मात्र, डॉ. कविता यांनी शाळेत मुलींना सुरक्षित निवासाची हमी दिली. परिणामी, पालक आपल्या मुलींना विश्वासाने शाळेत पाठवू लागले. आज याच शाळेत २५० मुली बारावीपर्यंतचे शिक्षण घेत आहेत. आत्तापर्यंत हजारो मुलींनी आपले शिक्षण पूर्ण केले असून नव्या भविष्याकडे त्यांची वाटचाल सुरू आहे.

कोयता नको, लेखणी हवी

डॉ. कविता गिते यांनी केवळ मुले साक्षर करण्यावर भर दिलेला नाही, तर ऊसतोड कामगारांच्या मुलांना स्वावलंबी बनवण्यासाठी शासनाच्या शिक्षण योजनेचा फायदा घेत कौशल्यार्थिष्ठित शिक्षण (वेलिंग्ड, प्लॅबिंग, शिवणकाम, हस्तकला, पाककला) आणि कुत्रिम बुद्धिमत्ता (एआय) प्रयोगशाळांच्या माध्यमातून आधुनिक तंत्रज्ञानाची जोड दिली. याचा सकारात्मक परिणाम म्हणजे कालपर्यंत ऊसाच्या मोळीखाली दबलेल्या या मुलांनी आज राज्य व राष्ट्रीय स्तरावर सॉफ्टबॉल आणि बेसबॉलमध्ये २१० हून अधिक पदके मिळवली आहेत.

डॉ. कविता यांनी त्यांचे काम केवळ शिक्षणापुरते मर्यादित न ठेवता विद्यार्थ्यांच्या आहाराकडे जाणीवपूर्वक लक्ष दिले. त्यासाठी ‘माझी परसबाग’ उपक्रमातून सांडपाणी फिल्टर करून तयार केलेल्या सेंद्रिय पालेभाज्यांचा वापर थेट विद्यार्थ्यांच्या पोषण आहारासाठी केला जातो. गिते यांच्या या उत्कृष्ट कार्याची दखल घेत ‘मुख्यमंत्री माझी शाळा सुंदर शाळा’ अभियानात सलग दोन वर्षे ‘साने गुरुजी निवासी विद्यालया’ने जिल्हास्तरावर प्रथम क्रमांक पटकावला असून ‘प ’ श्रेणी मिळवली आहे. त्याचबरोबर जळगावच्या ‘गांधी रिसर्च फाउंडेशन’च्या वतीने ‘स्वच्छ शाळा सुंदर शाळा’ हा उपक्रम राबवला जातो. यंदा देखील हा पुरस्कार याच शाळेला सलग तिसऱ्यांदा प्राप्त झाला आहे.

“आताचा काळ हा जेन झी व जेन अल्फा यांचाच आहे. त्यामुळे सध्या शिकवल्या जाणाऱ्या पारंपरिक शिक्षण पद्धतीत आमूलाग्र बदल करणे आता गरजेचे झाले आहे. म्हणूनच आता शिकवण्याची जुनी पद्धत बंद करून वर्गात प्रश्न देऊन विद्यार्थ्यांनी एकत्र येऊन अध्ययन, गटचर्चा आणि मित्रांच्या सहाय्याने अध्ययन यांसारखे उपक्रम राबवणे गरजेचे आहे. मुलांना ज्या भाषेत समजते त्याच भाषेत व विद्यार्थ्यांची बुद्धिमत्ता ओळखून त्यांना शिक्षण देणे गरजेचे आहे अशा मुलांना स्वतः शिकू द्या आणि हे मुलं जिथे थांबतील तिथे त्यांना मार्गदर्शक आणि सुलभकाची भूमिका बजावा. प्रत्येक विद्यार्थ्याची विचार क्षमता वेगळी असते, त्यामुळे विद्यार्थ्यांनी दिलेल्या प्रत्येक उत्तराचा आदर करणे हीच खरी शिकवण्याची पद्धत आता स्वीकारावी लागणार आहे. जेणेकरून मुलं उत्तरासाठी पुस्तकाकडे नाही तर स्वतःच्या कल्पकतेकडेही लक्ष देतील. आता मुलांना केवळ घडवायचे नाही तर मुलं घडत असताना त्यांना साथ देण्याचे काम शिक्षकांनी व पालकांनी केले पाहिजे,” अशी भावना एक शिक्षक म्हणून

प्रा. डॉ. कविता व्यक्त करतात. त्या सांगतात, “ हल्ली आई-वडिलांचा मुलांशी संवाद झपाट्याने कमी होत आहे. हा संवाद कमी होणे मोठी चिंतेची बाब बनली आहे. संवादातून मार्ग निघत असतो आणि मुलांच्या अडचणी जाणून घेतल्याशिवाय त्यातून मार्ग निघू शकत नाही. त्यामुळे आई वडील, आजी आजोबा, यांचा घरातील मुलांबरोबर संवाद अबाधित राहणे अत्यंत गरजेचे आहे. डिजिटल तंत्रज्ञान मुलांसाठीचे भविष्य आहे त्यामुळे मुलं डिजिटल साधनांसोबत खेळत असतील तर त्यांना खेळू द्या फक्त ते काय खेळत आहेत याकडे पालकांचे लक्ष असले पाहिजे.” प्रा.डॉ.कविता गिते यांच्याबद्दल

भावना व्यक्त करताना त्यांचे माजी विद्यार्थी देखील भावनिक होतात. गिते यांचा माजी विद्यार्थी व सध्या नाशिक येथे पोलीस उपनिरीक्षक पदावर कार्यरत असलेले बिबीशन सांगळे सांगतात की, “ गिते मॅडम यांनी आम्हाला त्यांच्या मुलाप्रमाणे जपले. मी दोन वर्ष त्यांच्या शाळेत शिक्षण घेतलेले आहे. सुरुवातीचा काळ असल्याने पत्राच्या खोल्यांमध्ये आमची राहण्याची व्यवस्था होती. शेजारीच गिते मॅडम यांचे शेत असल्याने त्या शेतातून रोज भाज्या तोडून आणाऱ्याच्या आणि आम्ही त्या खाऱ्याचा हा आमचा नित्यक्रम. माझ्या शैक्षणिक वर्षात मला व माझ्यासारखा विद्यार्थ्यांना मॅडमनी पोटच्या मुलासारखे सांभाळले. आमच्या आयुष्याचा महत्त्वाचा टप्पा मॅडमच्या दूरदृष्टीमुळे यशस्वी झाला आहे. माझ्यासोबतचे अनेक विद्यार्थी आज एम.बी.बी.एस., भारतीय सैन्य दलात, पोलीस सेवेत कार्यरत आहेत. ‘महाराष्ट्र राज्य राखीव पोलीस बल’ (एसआरपीएफ) मधील जवान अशोक उकंडे म्हणतात की, “ आमचे पालक आम्हाला सहा-सात महिन्यांसाठी शाळेमध्ये सोडून जायचे. त्यामुळे गिते ताईची प्रेमाची सावली आम्हाला जास्त लाभली. दहा वर्षांचा माझा शैक्षणिक पाया याच विद्यालयात मजबूत झाला,”

♦ akshaykende73@gmail.com

पितांबरी®

रुचियाना™

द रिच टेस्ट!

बाप्पाच्या नैवेद्यासाठी, रुचियाना गुळाची, अवीट गोडी!

५०० ग्रॅम मध्ये उपलब्ध

Pitambari Products Pvt. Ltd.: Mumbai: 8291853804, Pune: 7888002366, Vidarbha: 8554863398, CRM: 7777026698, Toll Free: 18001031299. Visit: www.pitambari.com | CIN: U52291MH1989PTC051314

Scan To Shop

लघुकथा

■ चारुशीला बिडवे

शहराच्या एका जुन्या वसाहतीत मृणालचं छोटंसं घर होतं. घर छोटं असलं तरी भिंतींवर मात्र मोठमोठी स्वप्नं टेकून उभी होती. मृणालला लहानपणापासून चित्रं काढण्याची विलक्षण आवड. वहीच्या शेवटच्या पानावर, वर्तमानपत्राच्या मोकळ्या जागेत, जुन्या पाकिटांच्या मागे

आयुष्याचा कोरा कॅनव्हास

जिथे जागा मिळेल तिथे तिची पेन्सिल रंगांची दुनिया उभी करायची. पण लगेत झालं आणि तिच्या हातातली पेन्सिल हळूहळू कपाटाच्या एका कोपऱ्यात जाऊन पडली. “चित्रं काढून काय मिळणार ?” नवरा अमोल नेहमी म्हणायचा. मृणाल हसायची. “काही नाही... मनाला आनंद मिळतो.” “आनंदाने घर चालत नाही.” त्या एका वाक्याने तिच्या मनातली अनेक दारं बंद होत गेली. दिवस घरकामात, मुलांच्या अभ्यासात आणि जबाबदाऱ्यांमध्ये सरत गेले. कधी कधी रात्री सगळे झोपल्यावर ती कपाट उघडायची. जुन्या वहीतली आपली चित्रं पाहायची आणि अलगद वही बंद करायची. एकदा तिच्या मुलीने सईने ते पाहिलं. “आई, तू एवढी सुंदर चित्रं काढतेस ?” मृणाल दचकली. “अं... ती खूप जुनी आहेत.” “मग आता का नाही काढत ?” मृणाल काहीच बोलली नाही. सईने पुन्हा

विचारलं, “आई, तुझ्यातली चित्रं काढणारी मृणाल कुठे गेली ?” हा प्रश्न साधा होता; पण तो तिच्या मनाच्या अगदी खोलवर जाऊन भिडला. त्या रात्री मृणालला झोप आली नाही. खिडकीतून येणाऱ्या चंद्रप्रकाशात तिने कपाटातून ती जुनी वही बाहेर काढली. पहिल्या पानावर तिचीच अक्षरं होती. “मला एक दिवस माझ्या नावाने ओळखलं जावं.” ती ओळ वाचताना तिच्या डोळ्यांत पाणी आलं. “मी स्वतःला कुठे हरवून बसलेय ?” तिने स्वतःलाच विचारलं. दुसऱ्या दिवशी सकाळी घरातली कामं उरकून तिने पुन्हा पेन्सिल हातात घेतली. पहिलं चित्र काढताना हात थरथरत होता. रेषा चुकली. तिने कागद फाडला. दुसऱ्या दिवशी पुन्हा प्रयत्न केला. पुन्हा चूक. तिसऱ्या दिवशी मात्र तिच्या हाताला जुनाच आत्मविश्वास मिळू लागला. सई तिच्या बाजूला बसून म्हणाली, “आई, ही तू आहेस... जी मला आधी कधी दिसलीच नव्हती.” मृणाल हसली.

“कदाचित मलाही नाही.”

काही दिवसांनी सईनं तिच्या आईचं एक चित्र मोबाइल फोनवर काढून समाजमाध्यमावर टाकलं.

चित्र साधं होतं. पावसात छत्री घेऊन चालणारी एक स्त्री. त्या स्त्रीच्या चेहऱ्यावर थकवा नव्हता; तिच्या डोळ्यांत पुढे जाण्याची जिद्द होती. चित्राला अनपेक्षितपणे खूप प्रतिसाद मिळाला. मग अनेक चित्रे समाज माध्यमांवर झळकत राहिली. काही दिवसांनंतर एका स्थानिक कला संस्थेने तिच्याशी संपर्क साधला. “आम्हाला तुमची चित्रं आमच्या प्रदर्शनात ठेवायला आवडतील.” मृणाल काही क्षण गप्प राहिली. “पण... माझं काही यात व्यावसायिक प्रशिक्षण नाही.” समोरून उत्तर आलं, “केलेला नेहमी प्रमाणपत्राची गरज नसते. कधी कधी फक्त मनाची सही पुरेशी असते.” मृणालने होकार दिला. प्रदर्शनाचा दिवस जवळ आला. घरात मात्र वातावरण वेगळंच होतं. अमोलने चित्रांकडे पाहिलं. “यासाठी एवढा वेळ घालवतेस ? लोक हसतील.”

मृणाल शांतपणे म्हणाली, “पूर्वी लोक काय म्हणतील म्हणून मी थांबले. आता मी काय म्हणतेय तेवढंच मी ऐकणार आहे.” अमोल तिच्याकडे पाहतच राहिला. हा ठाम आवाज त्याने पहिल्यांदाच ऐकला होता. प्रदर्शनाच्या दिवशी मृणालची सर्व नवी-जुनी चित्रं लावली गेली. एका चित्रासमोर एक वृद्ध स्त्री बराच वेळ उभी होती. चित्रात एक आई आपल्या मुलाच्या हातात पतंगाची दोरी देत होती.

तिने मृणालला विचारलं, “हे चित्र कुणाचं ?” “माझं.” “खूप काही सांगतंय.” मृणाल हसली. “कदाचित माझीच गोष्ट आहे.” त्या दिवशी तिची तीन चित्रं विकली गेली. रक्कम मोठी नव्हती. पण तिच्यासाठी ती रक्कम नव्हतीच. तो तिच्या हरवलेल्या ओळखीचा पहिला मोबदला होता. घरी परतल्यावर तिने ती रक्कम कपाटात ठेवली नाही. तिने एक नवीन वही घेतली. पहिल्या पानावर लिहिलं, “चित्रकार - मृणाल.” सईनं ते वाचलं आणि आईला मिठी मारली. “आई, आज तू स्वतःची स्वाक्षरी केलीस.”

मृणालच्या डोळ्यांत अश्रू होते. “हो गं... इतकी वर्षं मी सगळ्यांच्या आयुष्यात रंग भरत राहिले. पण माझ्या आयुष्याचा कॅनव्हास मात्र कोराच

राहिला होता.” ती थांबली. “आता तो कोरा राहणार नाही.” काही महिन्यांनी मृणालने घराजवळच्या मुलांसाठी चित्रकलेचा छोटा वर्ग सुरू केला. पहिल्या दिवशी फक्त दोन मुलं आली. दुसऱ्या महिन्यात दहा. आणि वर्षभरात तिच्या छोट्याशा वर्गात तीस मुलं चित्रं काढू लागली. एक दिवस अमोल त्या वर्गाबाहेर उभा होता. त्याने आत पाहिलं.

मृणाल मुलांना सांगत होती, “रेषा चुकली म्हणून चित्र फेकून घ्यायचं नसतं. कधी कधी चुकीच्या रेषेतूनच सुंदर चित्र तयार होतं.” अमोलच्या चेहऱ्यावर हलकंसं स्मित आलं. मृणालने त्याला पाहिलं. दोघांच्या नजरा भेटल्या. यावेळी तिच्या नजरेत परवानगी मागणारी स्त्री नव्हती. स्वतःची ओळख शोधून काढलेली एक व्यक्ती होती...

त्या रात्री मृणालने आपल्या वहीत एक ओळ लिहिली, “माझ्यातली ती कधीच हरवली नव्हती; फक्त इतरांच्या आवाजाखाली तिचा आवाज दडून गेला होता. ती निश्चल झाली होती... पण ती संपली नव्हती. आज पुन्हा तिला नव्यानं ऐकलं, आणि कळलं स्वतःला शोधण्यासाठी जग बदलण्याची गरज नसते; कधी कधी फक्त स्वतःकडे परतण्याची गरज असते.”

♦ charusheelabidwe@gmail.com

बेडेकर

आनंदाला गोडवा देणारे

बेडेकर बेसन लाडू

ORDER NOW ON: www.vpbedekar.com

www.tanviherbals.com

शांत झोपेसाठी मी रोज रात्री घेतो तन्वीशता टॅबलेट

तेजस्वी त्वचा, दाट केस , शक्तीस्फूर्तीसाठी, आनंदी मन, निरोगी जीवनासाठी सर्वांसाठी बेस्ट हर्बल टॉनिक ॲसिडिटी, थकवा, डोकेदुखी इ. वरही उपयुक्त

Tanvi HERBALS

TANVISHATAA

हर्बल चिपरा टॅबलेट

कैमिस्टकडे उपलब्ध

तन्वी क्लिनिक रोज फ्री चेकअप

ठाणे : 9820075813 / 9833683021 / 9082911530 • तन्वी दादर क्लिनिक : 9833683621

तन्वी फ्री चेकअप कॅम्प...

पुणे 9860238409 • नाशिक 9373991180 • नाशिक 9850152421 • चिपळूण 9970078158 नागापूर 9823160650 • वाशी 9699629999 • न्यू पनवेल 8097188680 • परेल 9082595908 अंधेरी 9324116964 • कल्याण 9819464526

तन्वी सेंटर्स : कोल्हापूर9028247457 • कोल्हापूर8623923233 • सांगली 9422615570 अमरावती 9766589523 • बारशी, सोलापूर 9423336007 • बेळगाव 9901976711 अलिबाग 9075347732 • कुर्ला 9892566898 • तिक्रोळी 8928777745 • भांडुप 8770918239 • देवरुख 9822020537 खेड 7083573325

फ्री फोन कन्सल्टेशन रोज सकाळी 11 ते 1 : 9820075813 • रविवारी बंद

फ्री व्हाट्सअप मेसेज कन्सल्ट डॉ. मेधा : 7045589981 • तन्वी हेल्पलाईन 9833001716